

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**MATERIILE
PRIME**

Biblioteca Școl. Univer. Babeș
SALA DE LECTURĂ

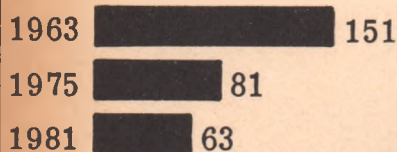

**accelerarea
atragerii
în circuitul
economic**

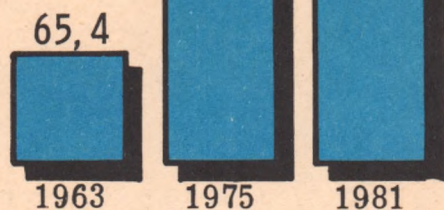
DIMENSIUNI ALE DEZVOLTĂRII AGRICULTURII

BAZA TEHNICO - MATERIALA A AGRICULTURII

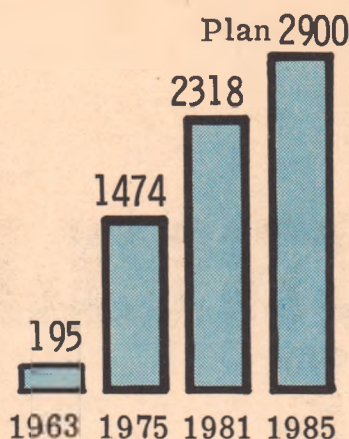
Suprafața arabilă ce revine pe un tractor fizic - hectare-

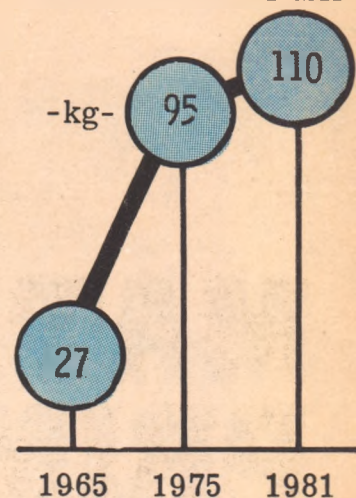
TRACTOARE FIZICE
circa 155

Suprafața totală amenajată pentru irigații - mii hectare-

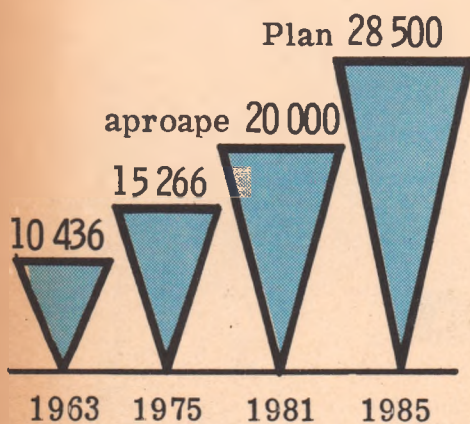

Îngrășăminte chimice folosite în medie pe un hectar teren arabil

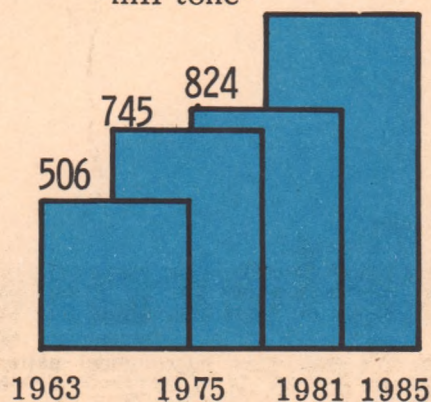

PRODUȚIA PRINCIPALELOR CULTURI VEGETALE

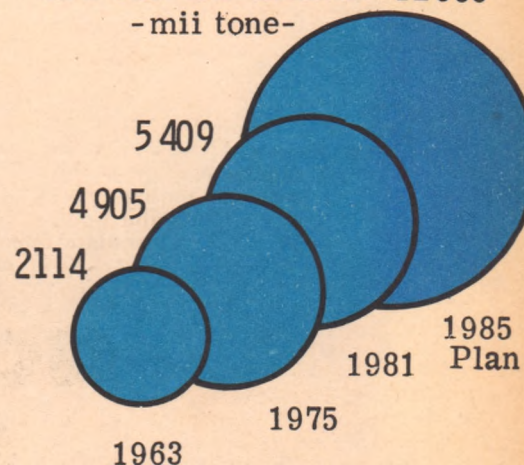
CEREALE BOABE
- mii tone-

FLOAREA-SOARELUI ȘI RAPIȚĂ
- mii tone- Plan 1 260

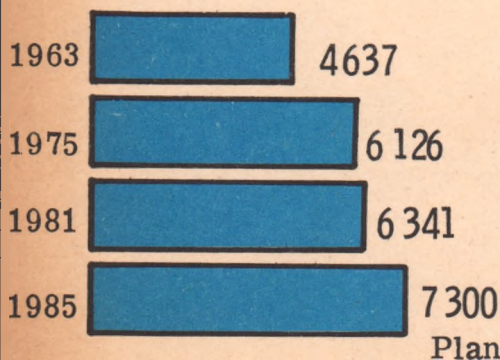

SFECLĂ DE ZAHĂR
- mii tone- 12 600

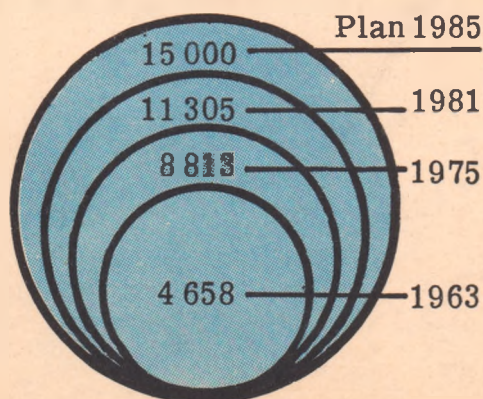

EFACTIVELE DE ANIMALE (la sfârșitul anului)

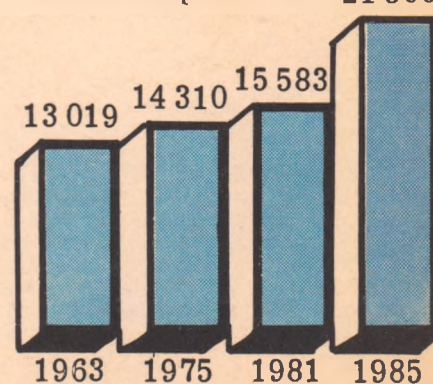
BOVINE
- mii capete-

PORCINE
- mii capete-

OVINE ȘI CAPRINE
- mii capete- Plan 21 500

● Ritmul mediu anual de creștere a producției agricole în perioada 1981-1985 va fi de 4,5 - 5,0 la sută.

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, miercuri, 31 martie, a avut loc plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

1. În cadrul plenei a fost examinat și aprobat în unanimitate Raportul privind situația economico-financiară pe ansamblul economiei naționale, rezultată pe bază de bilanț, în anul 1981.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român a apreciat că în anul 1981 au fost obținute rezultate importante în dezvoltarea economică și social-culturală a țării, în creșterea potențialului productiv și tehnico-științific al economiei naționale, în lărgirea și modernizarea forțelor de producție, în ridicarea eficienței economice și perfecționarea conducerii economico-sociale, în sporirea avuției naționale și, ca urmare, s-a asigurat îndeplinirea programului partidului de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al tuturor cetățenilor.

Realizarea de către unitățile economice a unei creșteri cu 12,3 la sută a beneficiului net, a unui excedent de peste 8,5 miliarde lei la bugetul statului, precum și a unui excedent de peste 300 milioane dolari la balanța comercială a României constituie succese importante în măsură să asigure îndeplinirea în continuare a programului partidului de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Rezultatele înregistrate confirmă realismul și justețea politicii partidului, care aplică în mod creator adevărurile generale, legăturile socialismului la condițiile istorice concrete ale României și la a cărei fundamentare un rol important îl are secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Plenara a evidențiat că succesele obținute ilustrează elanul și abnegația cu care oamenii muncii de la orașe și sate — români, maghiari, germani și de alte naționalități — întregul popor au acționat în strânsă unitate, sub conducerea partidului, a secretarului său general, pentru îndeplinirea sarcinilor actualului plan cincinal, a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R.

Dind o înaltă apreciere succesorilor deosebite obținute, Comitetul Central a apreciat că în anul 1981 se puteau obține rezultate și mai bune în toate domeniile de activitate, dacă o serie de unități și-ar fi îndeplinit mai bine sarcinile. În legătură cu aceasta, s-a subliniat faptul că nu în toate sectoarele s-a acționat cu exigență și responsabilitate necesare pentru aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar, pentru creșterea eficienței la toate locurile de muncă și îndeplinirea integrală a tuturor indicatorilor de plan.

Comitetul Central al P.C.R. a cerut guvernului, ministerelor, centralelor industriale și întreprinderilor să acționeze cu fermi-

tate în vederea recuperării rămănelor în urmă și înlăturării grabnice a tuturor neajunsurilor, prin organizarea superioară a muncii și a producției, folosirea integrală a capacităților de producție, a mașinilor și utilajelor din dotarea întreprinderilor. Plenara a stabilit ca obiectiv prioritar ridicarea nivelului calitativ al producției, creșterea eficienței economice, încadrarea tuturor unităților producătoare în normele de consum stabilite și reducerea continuă a consumului de energie și materii prime, perfecționarea și generalizarea tehnologiilor moderne, de mare randament și eficacitate, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor refolosibile, reducerea continuă a cheltuielilor de producție. În vederea satisfacerii cerințelor de forță de muncă în toate sectoarele de activitate, plenara a stabilit ca guvernul să ia măsuri urgente pentru folosirea rațională, cât mai judicioasă a forțelor de muncă prin redistribuirea lor în funcție de nevoile economiei naționale și reducerea în continuare a personalului neproductiv. O importanță deosebită s-a acordat sarcinilor ce revin ministerelor, centralelor și întreprinderilor pentru perfecționarea aplicării noului mecanism economico-financiar.

Comitetul Central al P.C.R. a cerut ministerelor, organelor centrale de sinteză, organelor și organizațiilor de partid să ia imediat toate măsurile necesare pentru a se asigura îndeplinirea integrală și în mod ritmic a tuturor sarcinilor de plan.

Plenara a aprobat măsurile adoptate de Comitetul Politic Executiv privind recuperarea integrală a nerealizărilor la export din anul trecut, la producția pentru care au existat contracte, valorind circa 1 miliard de dolari. Trebuie să se facă totul pentru îmbunătățirea comerțului exterior, îndeosebi pentru creșterea exportului, în vederea realizării obiectivului stabilit de conducerea partidului și statului privind echilibrarea balanței de plăți și lichidarea datoriei externe.

Plenara și-a exprimat încrederea că întreaga noastră clasă muncitoare, țărâna, intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, vor acționa și în viitor cu abnegație și energii sperite pentru realizarea exemplară a planului de producție pe anul în curs și pe întregul cincinal, asigurând astfel o bază tot mai temeinică pentru progresul neîntrerupt al economiei noastre naționale, pentru înflorirea continuă a patriei, pentru îmbunătățirea permanentă a calității vieții întregului popor.

2. Comitetul Central al P.C.R. a analizat și aprobat în unanimitate Raportul privind realizarea programului de producere a energiei în cincinalul 1981—1985 și dezvoltarea bazei energetice a țării până în 1990.

Plenara a dat o înaltă apreciere contribuției hotărâtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și fundamentarea in-

tregii politici energetice a țării și a planurilor de dezvoltare în acest domeniu, care pornesc de la necesitatea de a asigura creșterea puternică și buna gospodărire a tuturor resurselor energetice în vederea progresului multilateral al economiei naționale, a sporirii continue a avuției socialiste și creșterii, pe această bază, a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

Pornind de la cerințele economiei naționale și ținând cont de implicațiile crizei energetice mondiale, Comitetul Central al partidului a aprobat măsuri menite să asigure îndeplinirea neabătută a programului energetic, astfel încât, în linii generale, până în anul 1990 România să-și asigure o independență în ceea ce privește energia și combustibilii. Plenara a indicat să se acționeze pentru extinderea și perfecționarea sistemului electroenergetic național, devansarea realizării de centrale electrice pe cărbuni, valorificarea potențialului hidroenergetic, introducerea în balanța energetică a noilor resurse de energie și diminuarea folosirii hidrocarburilor. Până la sfârșitul acestui deceniu vor fi operate schimbări în structura puterilor instalate, extinzându-se construcția de centrale pe cărbune, de hidrocentrale, precum și utilizarea sporită a resurselor noi de energie. În domeniul energiei nucleare s-a hotărât accelerarea lucrărilor de construcție și amplificarea a puterii instalate în centralele nucleare-electrice. Pe aceste baze se va asigura creșterea producției de energie electrică de la 74,1 miliarde kWh la 82,5 miliarde kWh în 1985 și la 110 miliarde kWh în 1990.

Plenara a adoptat, de asemenea, un ansamblu de măsuri vînd creșterea contribuției cercetării științifice și tehnologice la realizarea programului energetic, precum și pentru perfecționarea conducerii sectorului energetic și reducerea continuă a consumului de energie.

Plenara și-a exprimat convingerea că organele și organizațiile de partid vor face totul pentru a asigura unirea și mobilizarea largă a inițiativei și eforturilor oamenilor muncii din toate ramurile economiei naționale care contribuie la dezvoltarea bazei energetice a țării — și în primul rînd a puternicului detașament al minerilor și energeticienilor — asigurînd îndeplinirea exemplară a tuturor obiectivelor și prevederilor stabilite.

În legătură cu îndeplinirea programului de producere a energiei în cincinalul 1981—1985 și dezvoltarea bazei energetice a țării pînă în 1990, plenara a adoptat în unanimitate o hotărîre, care se va da publicității.

3. Comitetul Central al P.C.R. a examinat și aprobat, în unanimitate, Raportul privind rezultatele recensămîntului animalelor domestice, de la 1 februarie 1982, și unele măsuri pentru realizarea programului de întărire a autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale, precum și asigurarea aprovizionării în bune condiții a populației.

Analizînd rezultatele recensămîntului, plenara a subliniat că în anul 1981 s-a înregistrat o creștere importantă a efectivelor de animale, cu excepția bovinelor, aceasta constituind o dovadă grăitoare a justeții politicii partidului de dezvoltare și modernizare a agriculturii, în concordanță cu directivele Congresului al XII-lea al P.C.R. Sporirea efectivelor de animale și păsări a fost posibilă ca urmare a măsurilor și sprijinului acordate de partid și de stat în asigurarea condițiilor de creștere a animalelor și a cointeresării producătorilor agricoli.

Aprecînd că în prezent agricultura noastră dispune de efectivele necesare realizării programelor privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială, plenara a stabilit o serie de măsuri pentru realizarea în cele mai bune condiții a acestei sarcini economice importante, asigurîndu-se condițiile pentru realizarea unui consum corespunzător al întregii populații. Plenara a hotărît să se acorde în continuare cea mai mare atenție dezvoltării zootehniei, îmbunătățirii substanțiale a activității de creștere și reproducție a animalelor.

Plenara și-a exprimat convingerea că muncitorii din întreprinderile agricole de stat, țărani cooperatori, specialiștii, producătorii individuali, toți lucrătorii din zootehnie vor acționa și pe viitor cu întreaga responsabilitate pentru îndeplinirea programelor privind sporirea efectivelor de animale la toate speciile, condiție esențială a creșterii veniturilor lor și, totodată, a satisfacerii cerințelor economiei naționale, a unei aprovizionări a populației.

Plenara a adoptat în unanimitate o hotărîre cu privire la unele măsuri pentru realizarea programului de întărire a autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale, precum și asigurarea aprovizionării în bune condiții a populației, care se va da publicității.

4. Comitetul Central al P.C.R. a analizat și aprobat, în unanimitate, Raportul cu privire la efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului la 31 decembrie 1981. La această dată, Partidul Comunist Român cuprindea în rîndurile sale 3 150 812 membri de partid, cu 106 476 mai mulți decît la finele anului 1980. Din totalul membrilor de partid, 75,03 la sută își desfășoară activitatea în sfera producției materiale, din care 55,14 la sută provin din rîndul clasei muncitoare. Faptul că 20,31 la sută din populația majoră a țării și 30,44 la sută din cea activă fac parte din rîndurile

partidului demonstrează forța organizatorică a partidului, adevărată deplină a întregului popor la politica sa internă și externă, unitatea lui indisolubilă în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al națiunii noastre, personalitate proeminentă a vieții politice contemporane.

Plenara Comitetului Central a apreciat că, acționînd în spiritul hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, al orientărilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, comitetele județene, municipale, orașenești și comunale, organele și organizațiile de partid din întreprinderi, instituții și unități agricole au desfășurat o susținută și intensă activitate politico-organizatorică pentru întărirea continuă a rîndurilor partidului și creșterea rolului său de forță politică conducătoare a întregii societăți, pentru educația revoluționară a membrilor de partid, pentru ridicarea continuă a conștiinței socialiste a maselor.

Plenara C.C. al P.C.R. a indicat comitetelor județene, municipale, orașenești și comunale să acționeze în continuare pentru ridicarea la un nivel tot mai înalt a activității politice și organizatorice a tuturor organelor și organizațiilor de partid, pentru întărirea permanentă, în primul rînd calitativă, a rîndurilor partidului, asigurînd acordarea înaltului titlu de comunist acelor oameni ai muncii care prin întreaga lor activitate dovedesc că luptă cu hotărîre pentru îndeplinirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru.

5. Comitetul Central al P.C.R. a examinat și aprobat, în unanimitate, Raportul cu privire la activitatea desfășurată în anul 1981 de către organele de partid, de stat și organizațiile de masă pentru îndeplinirea politicii de cadre a partidului. S-a evidențiat că, pe baza hotărîrilor Congresului al XII-lea, a prevederilor Programului și Statutului partidului, în conformitate cu indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, organele de partid, organizațiile de masă, conducerile ministerelor și instituțiilor centrale au acționat consecvent în direcția perfecționării continue a muncii de selecționare, creștere și promovare a cadrelor, care, în strînsă unitate cu masele largi de oameni ai muncii, militează cu fermitate pentru asigurarea progresului multilateral al României socialiste. A crescut ponderea muncitorilor în aparatul de partid și al organizațiilor de masă, compoziția pe profesii și categorii sociale a cadrelor de partid, de stat, ale organizațiilor de masă și din economie corespunzînd concepției partidului privind rolul ce revine clasei muncitoare în societatea noastră, în strînsă unitate și colaborare deplină cu țărănimea, intelectualitatea și celelalte categorii de oameni ai muncii. A sporit, totodată, gradul de participare a femeilor la viața economico-socială și politică a țării, s-a manifestat o preocupare deosebită pentru promovarea în funcții de conducere a celor mai bune cadre din rîndul naționalităților conlocuitoare, corespunzător structurii pe naționalități a populației. Au fost create condiții pentru îmbinarea armonioasă a experienței cadrelor mai vîrstnice cu entuziasmul și puterea de muncă ale celor tinere.

Organele de partid, ministerele, centralele și întreprinderile industriale au acordat în același timp o atenție sporită pregătirii muncitorilor și specialiștilor necesari pentru realizarea planului de producție în industrie, agricultură, construcții, transporturi și celelalte sectoare de activitate. În anul 1981 au intrat în producție peste 380 000 muncitori calificați, 16 022 maiștri și 37 000 absolvenți ai învățămîntului superior, din care peste 61 la sută ai facultăților cu profil tehnic.

Comitetul Central a stabilit un program de măsuri care să asigure perfecționarea continuă a muncii organelor de partid, de stat, a organizațiilor de masă și obștești pentru îndeplinirea neabătută a hotărîrilor conducerii partidului, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu în domeniul politicii de cadre.

6. Plenara a analizat și aprobat în unanimitate Raportul privind activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii în 1981.

Plenara Comitetului Central a subliniat că prin scrisori și audiențe s-a realizat și în anul 1981 un amplu dialog între conducerea partidului, organele de partid și de stat, organizațiile de masă și obștești și masele largi de oameni ai muncii, s-au întărit și mai mult legăturile partidului cu poporul, s-a întărit democrația muncitorească, socialistă în țara noastră.

Prin scrisori și audiențe, cei ce muncesc și-au exprimat aprobarea deplină la politica internă și externă a partidului și statului nostru, precum și înalta apreciere față de îndeplinirile remarcabile obținute de poporul român, sub conducerea P.C.R., a secretarului său general, în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Plenara a relevat însemnătatea deosebită a indicațiilor date de secretarul general al partidului la Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1981 privind activitatea cu scrisorile și audiențele, care au avut un larg ecou în rîndul maselor de oameni ai muncii, sporînd preocuparea cetățenilor pentru respectarea legalității, a normelor etice și echității socialiste. Și au dus la creșterea răspunderii organelor

(Continuare în pag. 7)

O CONCEPȚIE NOVATOARE CU PRIVIRE LA CONDUCEREA ȘTIINȚIFICĂ A SOCIETĂȚII

CU OPT ANI ÎN URMĂ, la sfârșit de martie, Marea Adunare Națională, dind expresie voinței întregului nostru popor, l-a ales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în cea mai înaltă funcție de stat, aceea de Președinte al Republicii Socialiste România. A fost unul din cele mai vibrante momente din istoria neamului nostru și va rămâne pentru totdeauna în conștiința și ființa poporului nostru.

Necesitățile și împrejurările sociale ale devenirii istorice a României în actuala și următoarea etapă explică într-o măsură hotărâtoare, din punct de vedere social-istoric, cerința ca atît în fruntea partidului cit și a statului să se afle un conducător cu însușiri, posibilități și capacități individuale deosebite, un conducător care în alegerea modalităților de acțiune pentru rezolvarea sarcinilor, în organizarea și conducerea acțiunii maselor populare spre realizarea aspirațiilor și idealurilor sale să țină pe de-a întregul seama de tendințele obiective ale dezvoltării sociale. „Teoria noastră revoluționară, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, demonstrează în mod incontestabil că nu voința subiectivă a unor personalități este aceea care schimbă cursul dezvoltării omenirii, ci, dimpotrivă, intențiile și actele oamenilor sînt determinate de legile inexorabile ale progresului istoric. Numai în măsura în care personalitățile înțeleg tendințele obiective ale acestor legi, necesitățile imperioase ale mersului înainte al societății, ele pot aduce o contribuție pozitivă la transformarea lumii, la înlăptuirea aspirațiilor și idealurilor omenirii, ale fiecărei națiuni în parte“.

Un bilanț al celor 17 ani de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului, al celor 8 ani de cînd a fost investit cu suprema funcție în stat scoate în evidență faptul că în acest răstimp partidul s-a afirmat cu putere ca nucleul vital al întregii noastre națiuni, fiind forța cea mai activă în organizarea plenară a întregului popor în amplul proces de deplină valorificare a tuturor resurselor materiale și umane de care dispunem, de sporire continuă a bunăstării materiale. În această perioadă președintele țării a chemat întregul popor să acționeze cu toată forța și vigoarea pentru a pune în mișcare toate resursele, toate energiile, inițiativele și spiritul revoluționar în slujba marilor idealuri ale socialismului și comunismului. A cunoscut o și mai puternică intensificare procesul revoluționar inițiat și continuu îmborsătat de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, proces de profundă înnoire în toate domeniile vieții sociale. S-a afirmat o concepție nouă și un nou sistem de conducere a societății, întemeiate pe știință și pe adîncirea continuă a democrației muncitorești, pe dezvoltarea umanismului revoluționar.

În această perioadă s-au afirmat mai puternic în întreaga gândire și acțiune a partidului spiritul novator și cutezant, clarviziunea și realismul, promovarea neabătută a legăturii indisolubile între teoria și practica socială. Prin întreaga sa creație teoretică și practică în fruntea partidului și a țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a afirmat ca cel mai autentic exponent al năzuințelor de progres și prosperitate ale națiunii noastre socialiste, a determinat o cotitură radicală, cu profunde semnificații, și în activitatea teoretică a partidului, cotitură caracterizată printr-o abordare originală a unei sfere largi de probleme, de principală însemnătate, printr-o viguroasă manifestare a spiritului creator, potrivit dogmelor și șabloanelor, imobilismului și osificării.

Definirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și continua îmbunătățire a conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată, deslușirea dialecticii procesului de edificare a acesteia reprezintă unul din elementele cele mai de preț ale patrimoniului teoretic al partidului nostru. Pornind de la rolul hotărîtor al dezvoltării forțelor de producție pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, acest concept dezvoltă în întreaga multitudine și complexitate obiectivele acțiunii istorice a maselor călăuzite de partid în vederea valorificării depline a

valențelor socialismului, ca mod superior de organizare a societății pe toate planurile — al raporturilor de producție, al relațiilor interumane, al realizării unei democrații autentice, al conștiinței și eticii sociale, al dezvoltării nestingherite a personalității creatoare a omului, al înfloririi spirituale a întregii societăți. Există o corelație organică între acest concept și ideea, frecvent subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind caracterul neîntrerupt al transformărilor revoluționare ca lege a dezvoltării istorice în socialism. Procesul revoluționar continuă și va continua în vederea realizării obiectivelor strategice stabilite în Programul partidului, în vederea soluționării contradicțiilor ce iau naștere pe parcursul dezvoltării sociale, reconsiderării critice curajoase a ceea ce s-a perimat, continui perfecționări a sistemului nostru social și politic în toate componentele sale.

Fundamentarea științei conducerii societății noastre socialiste, a modalităților de exercitare de către partid a rolului său ca forță politică conducătoare a întregii societăți, a integrării partidului în societate, lărgirea democrației sociale și economice, prin instituționalizarea unor forme originale de participare directă, efectivă a maselor, în frunte cu clasa muncitoare la conducerea treburilor constituie în opera secretarului general al partidului și Președinte al Republicii o unitate dialectică indisolubilă.

Procesul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate are loc în condițiile accelerării ritmului progresului istoric, al unei dezvoltări puternice a forțelor de producție, pe fondul afirmării viguroase a revoluției științifico-tehnice. Pentru a face față noilor cerințe, Partidul Comunist Român desfășoară un amplu proces de perfecționare a conținutului și formelor conducerii în vederea găsirii căilor adecvate de stăpînire și dirijare a complexității proceselor economice și sociale.

În tratarea problemelor științei conducerii societății secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut permanent în vedere deosebirile calitative determinate de caracterul orînduirii, de tipul relațiilor de producție, de mecanismele interne și mai ales de scopurile proprii fiecărui sistem social considerat. Revoluția și construcția socialistă, așezînd la temelie întregului edificiu social relații de producție, sociale și politice, radical noi în comparație cu orînduirea capitalistă, aduce cu sine noi forme de organizare, cristalizează noi principii și norme de dirijare și reglare conștientă a întregului sistem social, corespunzătoare telurilor umaniste proprii societății socialiste și comuniste. În fapt, o conducere autentic științifică devine posibilă numai în societatea socialistă, mai întîi, pentru că oferă terenul economico-social cel mai propice utilizării deplin eficiente a instrumentelor științei în conducerea socială și, în al doilea rînd, întrucît ea creează posibilitatea ca această conducere să se realizeze nu numai la nivelurile inferioare ale structurilor sociale, ci la dimensiunile întregii societăți.

În această perioadă partidul nostru, cu aportul decisiv al tovarășului Nicolae Ceaușescu, a subliniat imperativul dezvoltării ramurilor moderne ale științelor în strînsă legătură cu necesitățile construcției socialiste, al elaborării și aplicării științei conducerii noii societăți. Un puternic stimulent pentru intensificarea activității teoretice și practice în această direcție l-a constituit cuvîntarea rostită, în martie 1972, de secretarul general al partidului la deschiderea colochiului privind problemele științei conducerii societății, în care sînt amănunțit analizate obiectivul și principiile de bază ale științei conducerii societății socialiste, sistemul conducerii vieții politice și economico-sociale; direcțiile esențiale în studierea științei conducerii. Un capitol special din Programul P.C.R., adoptat de Congresul al XI-lea la indicația și cu contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu, este consacrat conducerii și organizării științifice a societății, reflectînd concepția Partidului Comunist Român asupra rolului de

importanță prioritară ce-i revine științei conducerii în etapa actuală de dezvoltare a societății noastre.

În centrul concepției elaborate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la știința conducerii stă înțelegerea dialectică a raportului dintre obiectiv și subiectiv în conducerea societății socialiste, dintre cerințele legilor economico-sociale ale dezvoltării și activitatea rațională, conștient orientată a factorului de conducere politică. Modificând din temelii relațiile sociale și, în primul rând, relațiile de producție, revoluția socialistă creează premisele obiective pentru dirijarea și stăpânirea întregului proces de dezvoltare economico-socială, pentru schimbarea raportului dintre spontan și conștient în sensul sporirii posibilităților de reglare a sistemului social în ansamblu.

Faptul că dirijarea conștientă a întregii opere de construcție socială este atât o necesitate, cât și o posibilitate obiectivă, generată de natura sistemului socialist, nu înseamnă că virtuțile noii orinduirii se realizează în mod automat și lucrul acesta îl cunoaștem cu toții din practica socială. Secretarul general al partidului nostru consideră de datoria sa să procedeze continuu la reconsiderarea critică, curajoasă a propriei activități, să caute cu perseverență și îndrăzneală creatoare soluții eficiente pentru probleme încă nerezolvate. Perfecționarea continuă a organizării și conducerii sociale, a raporturilor de producție și sociale, reprezintă o legitate a întregii opere de edificare a socialismului și comunismului, un obiectiv central al științei conducerii societății. Conducerea științifică a societății socialiste presupune excluderea oricărei viziuni statice, necritice. Ori de câte ori s-a manifestat o asemenea viziune, ea n-a făcut decât să dăuneze cauzei edificării socialismului.

Punerea în valoare a superiorității socialismului față de orînduirile sociale precedente impune o activitate permanentă, consecventă, pentru descifrarea cerințelor legilor obiective ale dezvoltării economico-sociale, pentru studierea scrupuloasă a realităților concret istorice din fiecare țară și din fiecare etapă de dezvoltare, pentru elaborarea strategiei, a prognozelor sociale pe termene medii și lungi, a planurilor dezvoltării economico-sociale, pe o temelie realmente științifică. Orice încălcare a cerințelor obiective ale legilor sociale, orice atitudine voluntariste, subiectiviste duc la „penalizări” sub forma disfuncțiilor, dereglărilor, dezechilibrelor, contradicțiilor.

Conducerea societății socialiste — privită ca un sistem complex și dinamic — implică, în gândirea și acțiunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, o coordonare și articulare perfectă a tuturor domeniilor și sectoarelor vieții sociale la nivelul întregii țări. Aceasta este atributul inalienabil al factorului principal de decizie politică, partidul comunist — chemat să dirijeze conștient ansamblul proceselor sociale. Înarmat cu teoria și metoda materialismului dialectic și istoric de interpretare a fenomenelor sociale, partidul asigură atât elaborarea științifică a căilor de dezvoltare a societății, cât și conducerea activității politico-organizatorice de vaste proporții, la toate nivelurile vieții sociale, în vederea înlăturării în practică a acestei politici.

Legile sociale au un pronunțat caracter tendențial, cerințele lor creștînd posibilitatea unor diverse variante de acțiune, impunînd opțiuni în funcție de un ansamblu de condiții în continuă schimbare. Aici își spune cuvîntul hotărîtor capacitatea factorului de conducere de a explora diferite alternative și a stabili obiective și ritmuri optime — detașînd viitorii dezirabili posibili, de cei dezirabili, dar imposibili, într-o etapă dată, de a confrunta deciziile cu rezultatele, de a manifesta cea mai mare receptivitate față de maturizarea unor noi cerințe obiective, de a sesiza fenomenele cu caracter perturbator, de a introduce pe parcurs corecțiile necesare, asigurînd astfel autoreglarea întregului sistem social.

Cade în sarcina partidului, ca principal factor al conducerii conștiente a societății, să detecteze la timp contradicțiile inerente procesului de dezvoltare istorică a societății, să adopte și să aplice măsuri adecvate pentru depășirea lor. „Viața — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — arată că și în această orînduire există și vor exista contradicții, probabil și în comunism contradicțiile nu vor dispărea... esențialul este de a cunoaște contradicțiile, de a le sesiza la timp, de a lua măsuri ca ele să nu ducă la ciocniri și, după părerea mea, tocmai în acest sens gîndeau elucii marxism-leninismului cînd vorbeau de acțiunea conștientă a omului, de folosirea legilor obiective în dezvoltarea societății”.

Actuala etapă de dezvoltare a societății noastre se caracterizează printr-un grad tot mai înalt de complexitate a organismului social-economic, prin amplificarea crescîndă a problematicii construcției socialiste. Creșterea continuă a rolului conducător al P.C.R., a cărui misiune este unirea tuturor forțelor materiale și spirituale ale țării într-o direcție unică, dinainizarea întregii activități sociale, reprezintă în concepția partidului nostru o legitate a procesului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

Este pentru noi o axiomă că partidul comunist, ca forță politică conducătoare a întregii societăți, îndeplinește principalul rol de subiect politic al conducerii sociale. Trebuie precizat, în același timp, că este nucleul unui întreg sistem ale cărui părți componente participă la conducerea societății: statul socialist, sistemul de organizații obștești, forme organizatorice multiple, care asigură participarea democratică tot mai largă a tuturor membrilor societății la activitatea de conducere și decizie. Plecînd de la aceste considerente teoretice partidul nostru consideră că punerea în valoare a superiorității orînduirii socialiste nu se realizează de la sine, ci impune o activitate susținută pentru studierea temeinică a realităților concrete din fiecare etapă în vederea conducerii societății cu tendințele obiective ale dezvoltării sociale. Aceasta, în concepția secretarului general al partidului, este o cerință sine qua non pentru realizarea unei conduceri cu adevărat științifice a societății. Exprimînd tocmai această cerință a practicii construcției societății socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „formarea unei concepții clare marxist-leniniste despre știința conducerii (...) reprezintă o premisă principală a înlăturării cu succes a sarcinilor tot mai complexe pe care le ridică procesul de fiurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră”.

Partidul nostru comunist, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, plecînd de la adevărul general cu privire la rolul factorului conștient în revoluția și construcția socialistă, au elaborat o concepție științifică clară cu privire la conducerea societății, obiectivele, principiile și metodele de bază ale acestei activități, oferind în acest fel practicii economico-sociale un instrument figuros și operațional pentru traducerea în viață a idealurilor mărețe ale socialismului și comunismului. Elaborarea acestei concepții s-a sprijinit pe cunoașterea profundă a legilor obiective ale progresului social care guvernează construcția societății socialiste. „Întreaga activitate de conducere — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să se bazeze pe studierea și cunoașterea legilor obiective ale dezvoltării sociale — atât a celor cu caracter general, cât și a celor ce se formează și acționează în cadrul orînduirii socialiste”.

În concepția partidului nostru, întreaga activitate de orientare a vieții economico-sociale trebuie să se desfășoare conform principiilor de bază care asigură neabătut caracterul partinic și în același timp științific al unei conduceri eficiente a societății și anume, munca și conducerea colectivă, participarea maselor la elaborarea și înlăturarea tuturor hotărîrilor, asigurarea conducerii unitare a întregii activități economico-sociale, centralismul democratic, corelația armonioasă dintre factorii interni și externi ai construcției socialiste, subordonarea întregii activități economico-sociale scopului ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, țelul suprem al politicii partidului. Așa cum se subliniază în Programul P.C.R., principiile conducerii științifice a societății socialiste (în seama de caracterul noii orinduirii, de necesitatea asigurării participării la conducerea vieții economico-sociale a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, de imperativul dezvoltării și adîncirii democrației socialiste, de țelurile fundamentale ale socialismului și comunismului).

Activitatea creatoare a partidului nostru pentru așezarea conducerii vieții social-economice pe baze științifice s-a concretizat în elaborarea direcțiilor esențiale în care va acționa partidul în continuare pentru ridicarea nivelului de eficiență a conducerii societății. Aceste direcții vizează: cunoașterea cât mai aprofundată a proceselor economico-sociale, a realității în care trăim, repartizarea mai eficientă a forțelor materiale și umane în toate sectoarele de activitate, organizarea mai rațională a întregii vieți economico-sociale, întărirea controlului maselor asupra aparatului administrativ, cunoașterea permanentă a contradicțiilor existente în societate, luarea măsurilor corespunzătoare pentru soluționarea lor.

Abordarea științifică a conducerii societății și economiei presupune spirit de răspundere, exigență în muncă, pregătire corespunzătoare — politică și profesională — îndeplinirea în bune condiții a sarcinilor încredințate, renunțarea la subiectivism în aprecierea lor și, mai ales, a rezultatelor obținute. Conducerea științifică se bazează pe mijloace de control și criterii determinate pentru cuantificarea aprecierii și evaluării rezultatelor.

Acest caracter operațional, de instrument metodologic în orientarea de către partid a întregii vieți economico-sociale din țara noastră „conferă științei conducerii un rol fundamental în asigurarea mersului înainte al societății omenești pe calea civilizației și progresului”, punînd încă o dată în evidență capacitatea creatoare a partidului nostru de a dezvolta concepția generală marxist-leninistă, tocmai în domeniile cele mai solicitate de practică, de realizarea concretă a obiectivelor majore ale construcției socialiste în România.

prof. dr. Mihai CHIOREANU

SATUL ROMÂNESC PE COORDONATELE PROGRESULUI (II)

ORGANIZAREA, pe principii socialiste, a agriculturii românești a schimbat din temelii înfațișarea satelor existente pe cuprinsul patriei. În anii socialismului și, îndeosebi, în cele două decenii ce au urmat desăvârșirii procesului de cooperativizare, mutațiile innoitoare survenite în comunitățile rurale din punct de vedere al condițiilor edilitare, sociale, culturale și spirituale sînt prezente în fiecare comună, în fiecare sat înscris pe harta țării (există astăzi 13 124 sate). Prin generalizarea relațiilor de producție socialiste și desființarea exploatării omului de către om, satul românesc a depășit starea de înapoiere și sărăcie care îl caracterizase secole de-a rîndul, angajîndu-se ferm pe orbita luminoasă a civilizației și culturii, a progresului general.

Un vast program de dezvoltare edilitară

ÎN CADRUL amplului program inițiat de partid de ridicare sistematică a gradului de civilizație și bunăstare a maselor largi populare, o preocupare constantă a constituit-o și o constituie și în etapa actuală, dezvoltarea pe scară largă a construcției de locuințe și edilitar-gospodărești, factor esențial în asigurarea unei vieți confortabile, moderne. Astfel, ca urmare a construirii în intervalul 1951—1980 a 4,4 milioane de locuințe, la orașe și sate, peste 15 milioane de locuitori (circa 73% din total) trăiesc azi în locuințe noi, sănătoase, spațioase. Prin dinamica construcției și a numărului de locuințe date în folosință, în raport cu populația ei, România socialistă se situează, la acest indicator, printre primele țări din Europa și din lume.

În timp ce în România interbelică, din cele circa 4 milioane de locuințe existente, mai mult de jumătate erau cu pardoseală de pămînt, 660 000 aveau doar o singură încăpere, iar alte 600 000 nu dispuneau de ferestre mobile, consemnîndu-se, în

Tabelul nr. 5
Locuințe construite în mediul rural

1951—1960	1961—1970	1971—1980	Total 1951—1980
307995	817359	274279	1999633

preajma celui de-al doilea război mondial, existența a încă circa 40 000 de bordeie, în ultimele trei decenii s-au construit numai la sate aproape 2 milioane de locuințe (tabelul nr. 5), dispunînd de cel puțin 2—3 camere. În locul opaițelor și lămpilor cu petrol de odinioară, a apărut la sate iluminatul electric. Încheierea, încă din anul 1975, a electricității tuturor zonelor ru-

rale, a permis penetrarea în satele noastre a aparatului de radio sau a sistemelor de radioficare, a televiziunii; frigiderul, mașina de spălat rufe, fierul de căleat electric, toate celelalte binefaceri de ordin material și cultural bazate pe proprietățile electricității sînt prezente astăzi în cea mai mare parte a locuințelor din mediul sătesc.

Un rol important în ridicarea nivelului de civilizație al satelor îl îndeplinește vasta acțiune de sistematizare și dezvoltare economico-socială și edilitar-gospodărească, construirea în mediul rural a unor edificii social-culturale: școli, cămine culturale, dispensare, case de naștere, băi publice etc., precum și a unor unități de industrie mică, artizanală, unități prestatoare de servicii către populație. Concomitent cu dezvoltarea construcțiilor, are loc o îmbunătățire a echipării tehnico-edilitare a localităților rurale, prin extinderea alimentării cu apă potabilă, energie electrică și termică, modernizarea rețelei de drumuri, dezvoltarea transporturilor și telecomunicațiilor. Toate aceste măsuri și acțiuni — desfășurate și pe fondul extinderii

industrii mici în mediul rural — conduc la apropierea treptată a condițiilor de trai, materiale și social-culturale din mediul rural de cele din mediul urban.

Împliniri social-culturale de amploare

CA UN ASPECT important al procesului de ridicare a calității vieții locuitorilor satului românesc de astăzi, în condițiile victoriei revoluției agrare socialiste, se înscriu marile realizări obținute pe linia dezvoltării învățămîntului și în domeniul ocrotirii sănătății. Este o distanță enormă, pe care tărînimea a străbătut-o sub îndrumarea partidului, în strînsă alianță cu clasa muncitoare, cu celelalte categorii de oameni ai muncii de la vechiul sat, în care exploatarea economică a țaranului se îmbina cu privarea lui de cele mai elementare bunuri și servicii de ordin social-cultural, la satul de astăzi, expresie a prosperității și progresului. Saltul pe care l-a făcut satul nostru, din perspectiva accesului la învățămînt, știință și cultură îl atestă, înainte de toate, dezvoltarea învățămîntului în mediul rural, posibilitatea populației rurale de a beneficia, cu drepturi depline, de toate binefacerile științei și culturii.

Între primele acțiuni de amplă cuprindere și cu profundă semnificație umanistă inițiate în anii socialismului, se remarcă acțiunea de culturalizare a maselor țărănești prin alfabetizarea celor circa 4 milioane de analfabeți — moștenire gravă și nedorită de la regimul burghezo-moșieresc; a urmat apoi vasta acțiune de construire la sate a unei largi rețele de școli, prelungirea duratei învățămîntului general, obligatoriu și gratuit de la 4 la 7 și apoi la 8 ani, generalizarea gimnaziului, iar în prezent a învățămîntului de 10 ani; acordarea în ciclurile primar, gimnazial și liceal a manualelor gratuite, amplasarea în mediul rural a unor licee agroindustriale ș.a. (tabelul nr. 6).

Toate aceste succese înregistrate în procesul dezvoltării învățămîntului în satele țării, ca și accesul real, neîngrădit și ga-

Tabelul nr. 6
Număr de unități școlare, elevi și personal didactic în mediul rural — anul școlar 1981—1982 —

	Unități	Număr de copii (elevi)	Personal didactic	Observații
Grădinițe de copii	10 136	507 255	18 702	educatoare
Școli primare (cl. I—IV)	6 414	350 714	36 228	învățători
Gimnazii (cl.V—VIII)	6 036	992 055	62 551	profesori și maiștri
Licee (cl. IX—XII)	120	193 345	5 410	profesori și maiștri

rântat la învățămîntul liceal și superior al tuturor fiilor de țărani reprezintă realizări de prestigiu ale politicii partidului și statului nostru de ridicare a nivelului de instruire, educație și cultură al țărănimii, confirmarea faptului că, după cum sublinia secretarul general al partidului, „drumul cooperativizării agriculturii s-a dovedit a fi drumul bunăstării și belșugului, al muncii libere, al unei vieți luminoase și fericite pentru întreaga țărănime“.

prof. dr. Gavril HORJA
lector univ. drd. Petre MARICA

(Continuare în pag. 31)

**Dezvoltarea bazei
de materii prime
și energetice**

**Accelerarea
punerii în valoare
a noi rezerve
de creștere
a producției
de țiței și gaze**

IN ACEST AN, ca de altfel în întregul cincinal, așa cum se subliniază în documentele de partid, se cer depuse eforturi susținute pentru intensa dezvoltare a bazei proprii de materii prime. Cu prioritate se urmărește depistarea și valorificarea unor cantități cât mai mari de hidrocarburi și cărbune. În acest sens, răspunderi deosebite revin industriei de petrol și gaze care, prin realizarea la timp și darea în exploatare a unui important număr de noi capacități productive, mai buna organizare a muncii, este chemată să sporească producția atât de necesară pentru prelucrare în unitățile petrochimice și rafinării, pentru asigurarea economiei naționale cu o gamă variată de materii prime și combustibil.

Obiective majore în procesul investițional

SPORIREA PRODUCȚIEI de țiței și gaze reclamă, în primul rând, impulsivitatea lucrărilor de cercetare geologică pentru descoperirea de noi rezerve, de foraj de exploatare și injecție și darea în producție a noilor capacități prevăzute. Punerea în evidență și conturarea unei structuri productive necesită un timp relativ mare (minimum 4—5 ani), ceea ce ar însemna ca investițiile făcute în această perioadă să fie imobilizate, recuperarea lor în-

cepind abia după trecerea acestor ani. De aceea, pentru creșterea eficienței economice, în paralel cu cercetarea se realizează și forajul de exploatare și punerea în producție a sondelor.

Volumul mare de investiții din industria extractivă de țiței și gaze este determinat de specificul procesului complex de producție al acesteia. În tabel este redată structura investițiilor din industria petrolieră în anii 1981—1982.

Din analiza structurii investițiilor rezultă că ponderea mare o au lucrările geologice și de foraj de exploatare, pentru asigurarea producției cu rezerve pe o perioadă de timp cât mai mare, precum și punerea acestora în exploatare prin sonde noi. În acest scop, investiții însemnate sînt prevăzute pentru realizarea programelor prioritare pentru forajul de mare adîncime. Ca urmare a rezultatelor obținute în anii din urmă, pentru 1982 s-a stabilit creșterea volumului acestui foraj cu 40% față de anul precedent, confirmându-se în fapt ipoteza că există hidrocarburi exploatabile la mare adîncime. Rezultatele bune obținute pînă acum au condus la reorientarea activității în zone de mare interes în care s-a găsit țiței la peste 4000 m adîncime: Vîrteju, Văluța, Stoenița, Slăvuța, Bibești, Conțești, Călina-Drăganu.

Tot pe linia investițiilor merită relevat faptul că, în vederea unei valorificări mai operative a rezervelor de hidrocarburi, au început lucrările pentru realizarea stațiilor de compresoare gaze la Daneș, Filitelnic, Taga, iar conductele de legare a cimpurilor de gaze la consumatori vor însuma peste 600 km. Concomitent cu acestea, se va extinde automatizarea cimpurilor de sonde, care va cuprinde peste 1000 sonde și se va efectua, totodată, o vastă acțiune de electrificare a instalațiilor de foraj în vederea trecerii de pe consum de motorină pe energie electrică. Concentrarea, pe de altă parte, a eforturilor în zona de vest a țării în vederea punerii în valoare în cel mai scurt timp a zăcămintelor de țiței și gaze nou descoperite constituie o altă preocupare a colectivelor care concură la realizarea investițiilor la termen și cu eficiență cât mai ridicată.

Pentru realizarea planului de investiții și de punere în funcțiune a capacităților de producție planificate în 1982, au fost luate măsuri de asigurare cu documentație, contractare a utilităților și perfectare a formelor de ocupare a terenurilor aferente, încă din semestrul II 1981. Concomitent au fost organizate noi grupuri și șantiere de construcții în vederea satisfacerii necesităților crescute ale industriei de petrol în domeniul punerii în exploatare de sonde și instalații. Întrucît experiența a demonstrat multiplele avantaje tehnice și economice pe care le oferă utilizarea proiectelor tip cu care se realizează indici tehnico-economici avantajoși și care oferă soluții temeinic controlate sub toate aspectele (se reduce durata de elaborare a documentațiilor de investiții și se creează baza pentru sporirea gradului de industrializare și transformare a procesului de producție pe șantiere într-un proces de montaj) s-a luat măsura că pînă la sfîrșitul anului în curs să existe 33 proiecte tip. Totodată, s-a extins realizarea de instalații

tipizate, procedeu ce a permis reducerea simțitoare a construcțiilor. S-a ajuns astfel ca în prezent peste 95% din mijloacele fixe din industria de petrol să fie montate pe fundații prefabricate în aer liber, fără construcții costisitoare și greoaie, iar în cazul cînd

Destinația investițiilor	Anii	
	1981	1982
— pentru descoperirea de noi rezerve de țiței și gaze	32,0	32,2
— pentru forajul sondelor de exploatare și creșterea recuperării din zăcămint	19,0	19,7
— pentru instalații de punere în producție	20,0	18,8
— pentru dotarea organizațiilor de foraj și construcții-montaj	29,0	29,3

procesul tehnologic solicită și spații închise să se folosească barăci metalice prefabricate din tablă ondulată la care costul este mai redus datorită și rapidității în montaj și demontaj.

Capacitățile planificate — în exploatare la termenele fixate

ÎN ANSAMBLUL mult îmbunătățit al măsurilor luate din timp, constructorii de pe șantiere au abordat noile obiective și le continuă pe cele începute, în condiții mai favorabile decît în anii precedenți. Aceasta deoarece gradul de asigurare cu documentații este mult mai mare față de anii anteriori (peste 83% la 30 decembrie 1981 și peste 90% la finele trim. I anul curent, diferența pînă la 100% fiind condiționată de rezultatele sondelor de cercetare geologică care se sapă în zone cu totul noi). Graficele de proiectare a investițiilor, precum și cele peste 3500 de proiecte de execuție, au asigurat începerea și desfășurarea ritmică a lucrărilor.

Disponind de o bună pregătire a investițiilor, încă din prima lună a anului 1982, la total investiții s-au realizat prevederile de plan, astfel că pe trimestrul I 1982 acest indicator să poată fi chiar depășit. De remarcă faptul că sondele care constituie capacități de producție din industria de petrol sînt puse în producție ritmic, în concordanță cu programele elaborate.

În primele 3 luni ale acestui an au fost puse în funcțiune circa 200 sonde de țiței cu o capacitate de producție de peste 1400 t/zi, urmind ca în trimestrul II numărul lor ca și producția de țiței să fie dublate. Concomitent s-au realizat 12 capacități de colectare, transport și depozitare a țițeiului și peste 100 km drumuri la sonde de cercetare și exploatare. Totodată, în vederea îmbunătățirii condițiilor de muncă în șantiere au fost date în folosință circa 200 apartamente, 150 campanente în zone noi cu intensă activitate și concentrare de mijloace materiale și forță de muncă.

Dar, cu toate că pe minister la total investiții planul a fost realizat, în anu-

mite sectoare, ca cele din bazinul Transilvaniei și în zona de Vest, se înregistrează unele rămăneri în urmă. Situația se datorează, în special, temperaturii foarte scăzute din perioada iernii, când nu s-au putut desfășura normal lucrările de montaj instalații și conducte magistrale de țitei și gaze.

Având în vedere situația respectivă, cit și necesitatea accelerării sporirii producției de hidrocarburi, ministerul de resort și unitățile sale componente au alcătuit programe de măsuri suplimentare pentru trim. II 1982, care cuprind între altele:

- dirijarea și redistribuirea a circa 200 muncitori și tehnicieni cu dotarea corespunzătoare în zona de Vest a țării pentru intensificarea activității de cercetare și exploatare în perimetre de mare interes și eficiență economică;

- începerea și intensificarea lucrărilor la stația de compresoare a gazelor de la Daneș (județul Mureș), și la conducta de gaze Hurezani — București, astfel ca pînă la finele anului ele să fie puse în funcțiune;

- impulsivarea colaborării dintre beneficiari, constructori, proiectanți, furnizori și alți parteneri pentru livrarea ritmică a materialului tubular (tevi de extracție, burlane de foraj, țevi pentru conducte) a unor instalații, motoare și sape de foraj.

Activarea sondelor vechi și menținerea unui debit constant în extracție

ÎN PROCESUL DE EXTRACȚIE a țiteiului și gazelor se întîlnesc o serie de particularități ale exploatării zăcămintelor, care se reflectă în nivelul producției cit și în eficiența economică. De aceea pentru anihilarea declinului de producție al unor sonde se impun investiții pentru forajul sondelor în vederea menținerii nivelului constant al producției; totodată, devine necesară schimbarea în timp a sistemelor de extracție, aplicarea de noi procedee tehnologice (injecție de fluide în strat și operațiuni de stimulare a aflului de țitei în gaura de sondă), care solicită lucrări de investiții și cheltuieli de exploatare suplimentare. În scopul diminuării la maximum a declinului de producție s-au stabilit din timp programe concrete pentru fiecare zăcămint și sondă, pe baza cărora se realizează zilnic zeci de operațiuni tehnologice. Prin acțiunile desfășurate anul trecut, de pildă, s-a reușit să se reducă declinul cu 13 la sută față de cel înregistrat în 1980.

Pentru 1982 s-au prevăzut investiții în vederea descoperirii de noi zăcămint de țitei și gaze, pentru punerea în exploatare a acestora, introducerea de noi procese de recuperare secundară mai mari cu 25,5 la sută la total și 33,2 la sută la construcția-montaj față de anul 1981. Aceste creșteri impun mărirea capacității de proiectare, pregătire și execuție, precum și o mai mare eficiență în realizarea lucrărilor. În acest scop sînt prevăzute a se realiza procese de injecție de apă, abur în zăcămint, injecție de soluții micelare care, la rîndul lor, vor contribui la creșterea coeficientului de recuperare a țiteiului în zăcămint. În afară de acestea se preconizează noi experimente de combustie subterană și extinderea lor la Suplacul de Barcău și la Videle — Bălăria.

De altfel, în anii următori se va amplifica exploatarea prin combustie subterană la un mare număr de zăcămint astfel că, în final, să se obțină creșterea mai accelerată a factorului de recuperare a țiteiului, element important care — alături de alți factori — va contribui la realizarea planului la cotele anuale stabilite pentru extracția de hidrocarburi.

Valeriu SOARE
director adjunct
Ministerul Petrolului

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

(Urmare din pag. 2)

și organizațiilor de partid pentru conducerea directă a acestei activități.

Plenara a stabilit măsuri care să asigure îmbunătățirea organizării, conținutului și eficienței muncii în domeniul scrisorilor și audiențelor, determinînd astfel atragerea tot mai largă a maselor la conducerea treburilor obștești, la rezolvarea problemelor concrete pe care le ridică viața, la dezvoltarea democrației socialiste, la întărirea unității dintre partid și popor.

7. Plenara a examinat Raportul privind activitatea internațională a partidului și statului în 1981 și principalele orientări în politica externă în anul 1982.

Aprobind întru totul activitatea internațională a partidului și statului, Comitetul Central a subliniat că ea s-a desfășurat în conformitate cu obiectivele stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R., cu orientările și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Plenara a dat o înaltă apreciere rolului hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și în înfăptuirea politicii externe a partidului și statului, contribuției sale deosebite la promovarea cauzei destinderii, securității, păcii și colaborării internaționale, la realizarea idealurilor de libertate, independență și progres ale tuturor popoarelor. În condițiile complexe ale situației internaționale actuale, strălucitele inițiative și acțiunile energice ale tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru dezarmare și pace s-au bucurat de adeziunea și participarea entuziastă a întregii noastre națiuni, au avut un larg ecou internațional și au dat o puternică expresie solidarității cu forțele politice și opinia publică din Europa și din alte continente în lupta pentru dezarmare, și în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru salvagardarea dreptului popoarelor la viață, la dezvoltare liberă și independentă.

C.C. al P.C.R. a subliniat că în realizarea obiectivelor politicii externe a partidului și statului nostru o importanță deosebită au avut-o continuarea și intensificarea dialogului la nivelul cel mai înalt, materializat în întîlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae

Ceaușescu cu șefi de stat și de guvern, cu conducători de partide și mișcări de eliberare națională, cu alte personalități politice, reprezentanți ai vieții economice și cultural-științifice din diverse țări.

Plenara a relevat cu satisfacție că Partidul Comunist Român a dezvoltat și diversificat relațiile de colaborare și solidaritate cu partidele comuniste și muncitorești, partidele socialiste și social-democrate, cu alte partide și forțe politice de guvernămint, organizații și mișcări de eliberare națională.

Comitetul Central a apreciat preocuparea constantă a Partidului Comunist Român, a Republicii Socialiste România de a pune pe prim plan întărirea prieteniei și colaborării cu toate statele socialiste, acordînd în acest cadru, o atenție deosebită relațiilor cu țările socialiste vecine. Partidul și statul nostru au consolidat, de asemenea, relațiile de colaborare și solidaritate cu țările în curs de dezvoltare și nealinate. Totodată, în spiritul coexistenței pașnice, România și-a extins relațiile cu țările capitaliste dezvoltate.

C.C. al P.C.R. a subliniat că România socialistă a acționat în anul 1981 cu fermitate pentru întărirea securității și cooperării în Europa, pentru dezvoltarea colaborării dintre țările balcanice, pentru oprirea amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune și retragerea celor existente, pentru înlăturarea completă a armelor nucleare de pe continentul european și începerea de negocieri în acest scop, pentru trecerea la măsuri de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, pentru soluționarea prin mijloace pașnice a tuturor problemelor litigioase dintre state, pentru lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice mondiale.

Plenara a hotărît ca și în viitor activitatea internațională a partidului și statului să fie consacrată neabătut întăririi colaborării și solidarității cu forțele progresiste, democratice, antiimperialiste, cu toate popoarele, pentru a se înprina un curs nou în viața internațională, spre destindere, securitate, independență națională, dezarmare și colaborare, pentru triumful păcii și socialismului.

Plenara a hotărît să se intensifice acțiunile și manifestările consacrate păcii și dezarmării ale poporului nostru, concomitent cu manifestările altor popoare, în slujba acestei cauze nobile, aceasta exprimînd hotărîrea României de a face totul pentru înfăptuirea năzuințelor celor mai arzătoare ale omenirii, pentru eliberarea tuturor națiunilor de pericolul unui război atomic nimicitor.

În legătură cu activitatea internațională a partidului și statului, plenara a adoptat în unanimitate o hotărîre, care se va da publicității.

În încheierea lucrărilor plenarei, întîmpinat cu vii și puternice aplauze, a luat cuvîntul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român.

PRODUCȚIA FIZICĂ — realizată ritmic, la toate sortimentele

NE AFLĂM INTR-O PERIOADĂ deosebit de importantă pentru activitatea economică în care eforturile tuturor colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi sînt concentrate spre mobilizarea rezervelor menite să contribuie la îndeplinirea ritmică, integrală, a prevederilor de plan pe trimestrul al II-lea, la recuperarea cît mai grabnică a restanțelor din lunile anterioare. O activitate plină de însuflețire se desfășoară în acest sens și în întreprinderea „Steaua Roșie” — București, unitate reprezentativă a industriei constructoare de mașini, specializată în producerea de echipamente și aparatură hidraulică. Ne propunem în continuare să analizăm, pe exemplul acestei unități, modul în care se acționează pentru îndeplinirea, lună de lună, a prevederilor de plan, pentru onorarea în întregime a contractelor economice și sporirea eficienței.

Corelație optimă între structura fabricației și nevoile economiei

ÎN ULTIMII ANI întreprinderea „Steaua Roșie” a cunoscut un amplu proces de restructurare a profilului de fabricație, trecînd la asimilarea în producția de serie (peste 95% din capacități) a aparatului hidraulic de înaltă tehnicitate, în locul utilajelor de ridicat, transportat și pentru construcții. S-a realizat astfel, la scara economiei naționale, reducerea totală a importurilor de servodirecții și motoare hidraulice, în condițiile sporirii considerabile a eficienței economice atît la beneficiar cît și la producător.

Modificarea profilului fabricației este rezultatul nemijlocit al efortului creativ al colectivului de oameni ai muncii de aici, al participării directe la înnoirea și perfecționarea procesului de producție, la pregătirea și organizarea superioară a fabricației, cu efecte directe asupra utilizării integrale a mijloacelor fixe din dotare, a introducerii unor noi utilaje și tehnologii moderne de înalt randament, a sporirii de peste 25—30 de ori a valorii nou create pe unitatea de produs. Toate acestea au avut ca urmare firească realizarea în 1981 și chiar depășirea prevederilor de plan la o serie de indicatori (100% la producția marfă, 102,8% la producția netă, 101,7% la productivitatea muncii, 115,5% la beneficii, 92,4% la cheltuieli materiale etc.) și așezarea, pe această bază, a întregii activități pe principiile autogestunii economice.

În ceea ce privește însă producția fizică, aceasta nu a fost realizată nici în anul trecut, nici pe primul trimestru din 1982. O detaliere a pozițiilor de plan numai pe acest an reliefează faptul că în timp ce la unele sortimente prevederile au fost depășite (120% la motoare și servodirecții, 118,7% la instalații hidraulice complexe), la altele — acolo unde nu s-a intervenit la timp pentru contractarea fermă a producției cu diverși beneficiari — nivelul realizărilor a fost cu mult sub așteptări (60% la dispozitive de strîngere hidraulică, 56% la universale hidraulice, 75% la plăci supape S.D.H. și M.H.L.). Considerăm că, din acest punct de vedere, strategia pe termen lung privind promovarea progresului tehnic nu a fost suficient susținută de cea referitoare la asigurarea din vreme a contractelor economice, de cunoașterea în devans a pieței și solicitărilor beneficiarilor. Se impune, de aceea, din partea colectivului întreprinderii, a specialiștilor și cadrelor de decizie, ca, la pregătirea fabricației și stabilirea sortitipodimensiunilor ce urmează a fi realizate, să se țină seama, în mai mare măsură de cerințele pieței, de testarea din vreme a diferiților beneficiari astfel încît planul de producție să poată fi stabilit pe o bază reală de desfășurare, avînd asigurate contracte economice ferme.

O altă cauză a nerealizării integrale a producției fizice a constituit-o necorelarea între producție și activitatea de cercetare aplicativă, privind asimilarea a noi sortitipodimensiuni. Aceasta a făcut ca la finele anului trecut, odată cu transferul elementelor de ungeri la I.E.H. Rm.-Vilcea, întreprinderea să nu poată acoperi cu noi produse planul fizic și valoric existent. Încercările ulterioare ale colectivului de remediere a acestei situații (din păcate prea fardive) nu au avut darul să acopere golul de producție existent. Acum se află în fază de cercetare sau de asimi-

lare unele produse sau sortimente noi (amortizoarele hidraulice, pompele cu roți dințate MD2 și MD3, motorul hidraulic de 315 cm³, pompele de înaltă presiune etc.), dar care vor fi introduse în fabricație abia începînd cu luna aprilie a acestui an. Or, ele trebuiau să fie asimilate încă de la sfîrșitul anului trecut ca să poată înlocui, cantitativ, sortimental și calitativ producția de aproape 100 milioane lei pe care au reprezentat-o elementele de ungeri.

În sfîrșit, la nerealizarea planului fizic un aport însemnat l-a adus și nepunerea în funcțiune, la întreaga capacitate, a noii investiții, rămasă restantă din 1981 și care ar fi permis sporirea producției de motoare și servodirecții hidraulice de peste 10 ori. Desigur, vina principală o poartă constructorul, care nu a reușit să se încadreze în graficele de execuție planificate. Dar tot atît de adevărat este și faptul că întreprinderea nu a sprijinit în suficientă măsură eforturile acestuia, nu a intervenit operativ la factorii decidenți pentru urgentarea lucrărilor și finalizarea montajului utilajelor, nu a pus întotdeauna la dispoziție forța de muncă calificată și necalificată necesară în unele etape și pentru anumite lucrări. Se impune, de aceea, ca, pentru perioada următoare, acest obiectiv important să fie cît mai repede finalizat, un rol deosebit revenind în acest sens întreprinderii, prin sprijinul pe care îl va acorda constructorului.

Acțiuni și măsuri ferme pentru ridicarea întregii activități la nivelul cerințelor

PORNIND tocmai de la neajunsurile constatate și de la rezervele existente în procesul de producție, cu prilejul adunărilor generale ale oamenilor muncii, a fost stabilit un amplu program de măsuri, cu termene și responsabilități, avînd ca obiectiv prioritar îmbunătățirea calitativă a întregii activități. În acest scop s-a trecut la fundamentarea mai strictă a planului de producție, în funcție de nevoile imediate și de perspectivă ale economiei naționale, punînd la baza întocmirii graficelor de lucru contractele economice ferme încheiate cu diverși beneficiari. Aceasta asigură o bază traică pentru desfășurarea normală a procesului de fabricație, pentru procurarea din vreme a materialelor prime și materialelor necesare, pentru livrarea ritmică a producției contractate.

În același timp, o altă direcție prioritară o constituie urgentarea asimilării în producție a noilor sortitipodimensiuni, asigurîndu-se totodată și piața de desfășurare pentru acestea. Ca să dăm doar un singur exemplu — la amortizoarele hidraulice — deși acestea sînt abia în faza de asimilare, prin testarea din vreme a pieței au fost asigurate, încă pentru acest an, contracte pentru 80 de seturi, echivalînd cu o valoare a producției de peste 2 milioane lei.

O atenție deosebită este acordată și îmbunătățirii relațiilor de colaborare atît în ceea ce privește urgentarea lucrărilor de investiții, rămase restante din 1981, cît și respectarea mai strictă a disciplinei contractuale, în special de beneficiarii diferitelor instalații și echipamente hidraulice.

Alături de aceste acțiuni prioritare, în programul de măsuri au fost cuprinse și alte obiective care, în mod direct sau indirect, vor contribui la sporirea producției și la creșterea eficienței economice:

- întocmirea programelor de fabricație pe secții și ateliere corelate cu termenele contractuale și duratele de execuție (de ia 5—6 luni pînă la 45—60 de zile);

- îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație și mecanizarea unor operații (execuția a 16 instalații de spălat sub presiune și prin liftare, prin autoutilare; execuția dispozitivului de spălat sub presiune a reperelor de la distribuitorul agricol BOSCH și a instalației de regenerare cu tricloretilenă; proiectarea, în întreprindere, a standurilor de probă pentru recepția motoarelor și pompelor primite prin cooperare);

- tipizarea elementelor componente ale instalațiilor hidraulice complexe, în special a aparatului de comandă, în scopul sporirii productivității muncii, a operativității în execuție și reducerii costurilor de fabricație;

- extinderea poliservirii mașinilor-unelte, astfel ca economia relativă de personal să crească cu cel puțin 10%;

- perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor prin cuprinderea în cursuri de perfecționare a 430 muncitori și 37 personal tehnic cu studii medii și superioare.

Corneliu BĂRNEA

**AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI:
RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE**

BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELTUIELI

în sprijinul mobilizării rezervelor interne de eficiență (III)

ASPECTELE subliniate în numărul precedent al revistei privind evoluția cheltuielilor la întreprinderile la care se referă studiul nostru își găsesc, inevitabil, corespondent în evoluția veniturilor, rezultatelor financiare, beneficiului, în gradul de realizare a unor indicatori principali de eficiență (tabelele nr. 4 și nr. 5). Datele demonstrează că nu în toate întreprinderile se înțelege realmente faptul că bugetele de venituri și cheltuieli nu reprezintă ceva formal, ci trebuie să devină un instrument activ al autogestiei, care să contribuie la mobilizarea rezervelor pentru rezolvarea, cu rigurozitate a sarcinilor de plan, concomitent cu încasarea de venituri cât mai mari, cu obținerea unei eficiente economice ridicate.

Totodată, se desprinde necesitatea unei conlucrări mai strânse a întreprinderilor, centralelor, ministerelor și în elaborarea și fundamentarea bugetului de venituri și cheltuieli, într-un mod similar cum se realizează această conlucrare în elaborarea proiectului de plan economic. Aceasta cu atât mai mult cu cât, potrivit prevederilor legale, bugetul de venituri și cheltuieli al unităților economice se integrează în sistemul bugetelor de venituri și cheltuieli ce se întocmesc la nivel de centrală, minister sau alte organe centrale și locale în concordanță cu planul național unic, în scopul asigurării echilibrului pe ansamblul economiei naționale.

Neajunsuri se manifestă, așa cum reflectă și datele și calculele din tabelele

prezentate, și în faza de execuție a bugetului de venituri și cheltuieli. În multe întreprinderi el n-a devenit realmente un instrument de bază, operant, cu rol activ în conducerea eficientă a activității, neurmărindu-se îndeplinirea cu rigurozitate a tuturor măsurilor, a prevederilor programelor pentru reducerea cheltuielilor, pentru realizarea indicatorilor de eficiență stabiliți. Acest lucru este reflectat, de exemplu, de faptul că nu peste tot se acționează cu energie pentru înlocuirea unor tehnologii potrivit măsurilor adoptate, de exigența slabă în revizuirea și aplicarea normelor de consum de materii prime, combustibil și energie, a normelor privind indicatorii de utilizare a capacităților de producție; unități și chiar centrale nu urmăresc totdeauna cu atenție evo-

Evoluția veniturilor, rezultatelor financiare și a beneficiului

Tabelul nr. 4

INDICATORII	ÎN T R E P R I N D E R I L E									
		„Auto- buzul”	„Semă- nătoa- rea”	Pompe „Averi- sa”	„Laro- met”	Întrep. medica- mente	I.C.M. „7 Noiem- brie”	Stofc mobilă	„Pio- nierul”	Întrep- rinderea de bere
I. Indicele de îndeplinire a planului (în%)										
Total venituri	1979	97,0	100,0	102,0	100,2	99,0	106,0	100,3	105,5	96,5
	1980	108,0	107,0	104,0	106,0	109,0	103,0	103,0	101,7	95,0
	Sem. I. 81	93,0	106,0	102,0	107,0	106,0	84,0	106,0	101,0	105,0
a) Încasări din vânzarea producției marfă la intern	1979	132,0	101,0	102,0	101,2	99,0	103,6	101,0	107,0	96,0
	1980	119,0	102,0	104,0	106,0	106,0	97,6	104,0	102,0	95,0
	Sem. I. 81	116,0	57,0	102,0	117,0	103,0	76,4	106,0	103,0	103,0
b) Încasări din vânzarea producției marfă la export	1979	15,0	94,0	108,0	—	102,0	104,0	104,0	104,0	—
	1980	79,0	89,0	116,0	—	96,0	131,0	100,0	101,7	—
	Sem. I. 81	39,0	—	100,0	—	99,0	—	—	101,2	—
Rezultate financiare	1979	76,0	67,0	103,0	101,0	104,0	80,0	103,0	106,0	93,0
	1980	103,0	102,0	96,0	107,0	109,0	170,0	106,0	100,6	97,0
	Sem. I. 81	91,0	110,0	94,0	107,0	105,0	120,0	119,0	100,8	114,7
Beneficii de repartizat	1979	72,0	55,0	102,0	102,0	105,0	73,2	101,0	109,0	92,0
	1980	107,0	100,0	86,0	107,0	112,0	125,3	104,0	101,4	90,0
	Sem. I. 81	79,0	148,0	109,0	109,0	103,0	135,6	155,0	103,0	123,0
II. Diferența absolută (+ sau -) dintre nivelul realizat și cel planificat (mii lei)										
Total venituri	1979	- 82	—	+20	+ 3	+ 11	+4,7	+1	+26,4	-58
	1980	+199	+ 37	+43	+59	+171	+2,2	+9	+ 8,6	-90
	Sem. I. 81	- 61	+ 63	+ 9	+87	+ 62	-6,6	+7,5	+ 2	+37,5
a) Încasări din vânzarea producției marfă la intern	1979	+721	+ 69	+16	+ 3	- 14	+2,2	+1	+17,2	-59
	1980	+320	+146	+35	+59	+182	-1,6	+9	+ 4,5	-90
	Sem. I. 81	+103	- 10	+ 9	+87	+ 64	-9,9	+7,6	+ 1,5	+37,5
b) Încasări din vânzarea producției marfă la export	1979	-803	- 20	+ 3	—	+ 3	+0,1	+0,2	+ 9,2	—
	1980	-128	- 8	+ 8	—	- 11	+3,2	—	+ 4,1	—
	Sem. I. 81	-164	—	—	—	- 2	—	—	+ 0,4	—
Rezultate financiare	1979	-231	-128	+11	+ 1	+ 20	-3,3	+1,9	+ 7,4	-47,3
	1980	+ 16	+ 4	-12	+ 8	+ 42	+7,7	+4,7	+ 0,7	-20,8
	Sem. I. 81	- 15	+ 13	-10	+ 4	+ 23	-1,7	+7,9	+ 0,4	+44,9
Beneficii de repartizat	1979	-156,8	-147	+ 2,7	+ 3	+ 9	-1,5	+0,3	+ 4	- 7,1
	1980	+ 15	—	-18	+ 8	+ 23	+0,8	+1	+ 0,8	-24,8
	Sem. I. 81	- 10	+ 12,4	+10	+ 5	+ 2	+1,2	+5,9	+ 0,8	+39,6

Diferența absolută dintre nivelul realizat și cel planificat la unii indicatori de eficiență

INDICATORI		INTREPRINDERILE									
		„Auto- buzul”	„Semă- nătoa- rea”	Pompe „Ave- sa”	„Laro- met”	Intrep. medica- mente	I.C.M. „7 no- tem- brie”	Stofe mobila	„Pio- nierul”	Intre- brinde- rea de bere	
Rentabilitatea la activitatea de bază (calculată la costurile de producție) in %	1979	- 7	-10	+ 1	-	+ 1	- 1,9	+ 1	+ 0,2	- 1,5	
	1980	-	- 1	- 6	- 0,5	-	+ 1,9	-	+ 0,4	- 3,5	
	Sem. I 1981	- 2	+ 1	+ 5	+ 1	- 3	+ 6,1	+ 9	+ 0,1	+ 12	
Rentabilitatea la activitatea totală (%)	1979	- 7	-10	+ 1	+ 0,5	+ 1	+ 1,9	+ 1	+ 0,2	- 1,5	
	1980	-	- 1	- 6	-	-	+ 1,9	-	+ 0,4	- 3	
	Sem. I 1981	- 2	+ 1	+ 5	-	- 3	+ 6,1	+ 9	+ 0,1	+ 10	
Productia netă la 1 000 lei fonduri fixe totale (lei/1 000)	1979	-366	-	+ 37	+ 11	+ 13	- 2,5	+ 40	+ 304	- 1,5	
	1980	+ 12	-	+ 35	+ 23	+ 97	-	+ 172	- 202	- 63	
	Sem. I 1981	+ 31	-	+ 15	+ 19	+ 105	+ 5	+ 71	+ 24	-	
Beneficii la 1 000 lei fonduri fixe totale (lei/1 000)	1979	-300	-	+ 34	+ 6	-	- 9	+ 19	+ 91	- 23	
	1980	- 11	-	+ 12	+ 28	+ 28	+ 9	- 56	+ 19	- 75	
	Sem. I 1981	- 22	-	- 14	+ 2	+ 2	+ 5	+ 77	+ 4	-	
Viteza de rotație a mijloacelor circu- lante totale (zile)	1979	+ 20	+ 28	+ 68	+ 8	- 1	+ 18	-	+ 9	+ 18	
	1980	-	+ 10	+ 55	+ 1	+ 7	+ 8	+ 1	+ 10	+ 30	
	Sem. I 1981	+ 20	+ 6	+ 48	- 5	+ 26	- 30	+ 7	+ 33	- 10	
Mijloace circulante totale la 1 000 lei producție globală (lei/1 000)	1979	+ 28	+ 84	- 255	+ 3	- 4	+ 47	+ 23	- 15,2	+ 87	
	1980	+ 5	- 1	+ 7	- 163	+ 1	+ 17	+ 3	+ 16,5	+ 52	
	Sem. I 1981	+ 132	+ 77	- 158	- 111	- 135	+ 88	- 4	+ 69,7	-	

luția costurilor pe produs și nici nu actualizează sistematic calculațiile de costuri respective cu elemente noi ce intervin în tehnică, tehnologie, organizare etc.

Realizarea funcțiilor bugetului de venituri și cheltuieli ca pirghie cu caracter operant de conducere și organizare impune urmărirea, în litera programelor stabilite, a obiectivelor în domeniul cercetării tehnico-științifice, proiectării, modernizării tehnologiilor, înnoirii și modernizării producției reflectate în parametrii tehnici, economici, ergonomici de fond, a sarcinilor stabilite în domeniul organizării producției și a muncii, a întăririi disciplinei tehnologice, a disciplinei muncii în toate compartimentele, a îndeplinirii stricte a atribuțiilor de către fiecare lucrător. Or, analiza și urmărirea cu multă regularitate, în acest spirit, a mersului îndeplinirii indicatorilor din bugetul de venituri și cheltuieli trebuie îmbunătățite serios, în așa fel încât efectuarea oricărei cheltuieli, indiferent de mărime și de locul unde se produce, să fie determinată de o necesitate imperioasă, să se justifice întru totul atât din punct de vedere al momentului și oportunității, cât și al cuantumului ei și al rezultatelor certe. Cheltuielile pe elemente primare, de regulă, nu sînt urmărite prin bugetul de venituri și cheltuieli și cunosc o tendință spre un nivel superior celor prevăzute în planul costurilor de producție, inclusiv cheltuielile cu fondul total de retribuție; în același timp prevederile de sporire a veniturilor și beneficiului, indicatorii de eficiență nu înregistrează o dinamică adecvată. Grăitor este și faptul, în sensul celor arătate mai sus, că cheltuielile nejustificate, concretizate în amenzi, penalizări, pierderi din rebuturi și remanieri, dobînzi penalizatoare, penalități plătite beneficiarilor pentru nerespectarea prevederilor contractuale, se

regăsesc, an de an, în bilanțurile marii majorități a întreprinderilor cuprinse în cercetarea noastră. Aceste neajunsuri se reflectă negativ în echilibrul financiar al întreprinderii și al capacității sale de plată.

Este necesar să fie aplicate mai ferm prevederile legale privind răspunderea materială pentru evitarea și recuperarea cheltuielilor neeconomicoase, a amenzilor și penalităților, a pierderilor ca urmare a nerealizării vitezei de rotație a mijloacelor circulante, a neurmării încasării în termenul stabilit de lege a contravalorii mărfurilor și serviciilor. Cheltuieli de genul celor de mai sus trebuie suportate de către acei membri ai colectivului din vina cărora s-au produs atunci cînd sînt o urmare a neîndeplinirii stricte a obligațiilor de serviciu; iar atunci cînd stabilirea răspunderii personale pentru unele sume nu este posibilă, cuantumul lor ar trebui să se scadă nu din rezultatele financiare, ci din beneficiul rămas la dispoziția întreprinderii și numai după aceea să se facă alocările prevăzute la formarea fondurilor proprii. Această prevedere ar trebui să se aplice și în cazul dobînzii la creditele restante, iar beneficiul care se poate obține prin utilizarea creditului nerambursat în termen pentru perioada respectivă să treacă la buget ca beneficiu necutenit. În documentele de partid, insistindu-se asupra cerințelor aplicării unui riguros regim de economii pentru ca fiecare leu cheltuit să aducă rezultate superioare, s-a subliniat cu hotărîre sarcina de a se pune capăt în unitățile noastre economice cheltuielilor neeconomicoase care afectează rentabilitatea, care oglindesc consumuri inutile de resurse. Or, în condițiile manifestării, în toată amploarea lor, a funcțiilor bugetului de venituri și cheltuieli, a realizării caracterului său de instrument operant de conducere, apariția unor asemenea cheltuieli poate și tre-

buie să fie prevenită și eradicată.

Totodată, pentru a determina unitățile economice să-și maximizeze prin bugetul de venituri și cheltuieli volumul beneficiului, pentru a le corespunde și mai mult în vederea mobilizării tuturor rezervelor în direcția prevederii prin plan a unui beneficiu cât mai mare, considerăm necesar ca alocările pentru constituirea fondurilor cu destinație economică ale întreprinderii și centralei să se facă numai din beneficiul planificat și, bineînțeles, în măsura în care acesta este realizat. Din beneficiul obținut peste plan să se aloce anumite cote, în funcție de căile economice, de eforturile proprii de obținere a acestui beneficiu, pentru fondurile de stimulare a colectivului de oameni ai muncii, iar restul, care ar constitui ponderea cea mai mare, să fie vărsat la bugetul de stat. Prin aceasta, bugetul de venituri și cheltuieli s-ar transforma într-un instrument cu eficiență mult sporită atât în procesul elaborării planului, cât și al îndeplinirii lui. Întreaga structură a bugetului de venituri și cheltuieli, în strînsă corelație cu funcționalitatea autofinanțării unităților economice, trebuie să determine întreprinderile și centralele să-și asume sarcini maxime de micșorare a cheltuielilor și de creștere a beneficiilor. Pe de altă parte, nerealizarea sarcinilor asumate prin bugetul de venituri și cheltuieli trebuie să aibă urmări mai serioase asupra întreprinderilor respective și a veniturilor colectivului de oameni ai muncii, în deplină concordanță cu principiile socialiste de muncă și repartitie *).

Emil CIOFLAN
Costinel LAZĂR
Alexandru PASCAL

*) Opiniile noastre în legătură cu aceste probleme au fost expuse în studiul „Autofinanțarea unităților economice”, publicat în Revista economică, 1981, nr. 21 și 22.

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Exigențe ale reducerii stocurilor supranormative în industrie

PENTRU FIECARE ÎNTREPRINDERE industrială asigurarea la timp, în condiții de calitate și în structura sortimentală cerută a materiilor prime și materialelor necesare derulării ritmice a producției, reprezintă un obiectiv prioritar, de el depinzând atât gradul de îndeplinire a sarcinilor de plan, cât și nivelul eficienței economice realizate. În același timp, cunoașterea din vreme a necesarului de aprovizionat, în funcție de cerințele producției, permite evitarea formării de stocuri supranormative, fără mișcare sau cu mișcare lentă, atragerea tuturor disponibilităților de această natură în circuitul productiv, diminuarea cheltuielilor neproductive cauzate de existența acestora și orientarea lor spre dezvoltarea producției, îmbunătățirea calității și sporirea eficienței economice.

Ținând seama de importanța procesului aprovizionării tehnico-materiale, de necesitatea adaptării lui la cerințele concrete ale fiecărei întreprinderi, ne propunem în continuare să prezentăm, pe exemplul citorva unități bucureștene, modul în care se acționează — în condițiile autoconducerii și autogestiei — pentru accelerarea mișcării stocurilor de materii prime, lichidarea acestora și încadrarea lor în limitele normate.

O corelație optimă între necesarul de aprovizionat și planul fizic de producție

O PRIVIRE de ansamblu asupra derulării activității economice la nivelul Capitalei reliefează faptul că în 1981, în numeroase întreprinderi s-au menținut însemnate stocuri supranormative. O asemenea situație conduce la concluzia că în procesul aprovizionării tehnico-materiale au existat și se mai mențin încă o serie de neajunsuri care conduc, în final, la un dezechilibru între nevoile de materii prime și posibilitățile de producție, la formarea de stocuri supranormative la unele unități, în timp ce altele au deficite însemnate la o serie întreagă de sortimente din plan. În aceste situații colective de oameni ai muncii din unitățile economice nu au acționat cu toată vigoarea pentru a realiza o dimensionare corespunzătoare a stocurilor, pentru introducerea grabnică în circuitul economic a materialelor care depășesc necesitățile desfășurării normale a proceselor de producție.

Din analizele și controalele efectuate a rezultat că **principala cauză a formării stocurilor supranormative în unități o constituie neconcordanța între planul de producție și cel de aprovizionare.** S-a constatat astfel că, în multe situații, întreprinderile nu-și fundamentează, din vreme, planul de producție, în structura sortimentală solicitată de beneficiari. Necunoașterea în suficientă măsură a programului de producție a făcut ca fundamentarea necesarului de aprovizionat să fie realizată empiric, după orientarea producției executate anterior, sau global, în funcție de indicele general de consum pe milionul de lei producție, apărând astfel o discrepantă între volumul materialelor aflate în stoc și necesarul de materii prime pentru derularea ritmică a activității. Dacă luăm ca exemplu numai metalul, materie primă mult solicitată în întreaga economie, se constată că în unele întreprinderi, ca urmare a acestei neconcordanțe, au existat în tot cursul anului trecut stocuri supranormative de metal cu mișcare lentă (I.M.G.B. — 632 tone, „Vulcan” — 5 460 tone, I.M.U.C. — 903 tone etc.).

Evident, marea majoritate a întreprinderilor s-au preocupat de lichidarea cât mai rapidă a stocurilor supranormative și introducerea în circuitul productiv a materiilor prime neutilizate. Așa cum rezultă din tabel, situația comparativă a trim. I. 1981—1982 reliefează faptul că în toate unitățile analizate, stocurile de metal s-au diminuat simțitor, în unele cazuri fiind chiar epuizate. Dar măsurile întreprinse nu au avut darul să rezolve definitiv această problemă, analizele efectuate reliefând faptul că, după reglementarea parțială a situației stocurilor, la aceleași întreprinderi apar noi stocuri, uneori într-un volum și mai mare. Și aceasta datorită, în primul rând, neconcordanței dintre planul de producție și cel de aprovizionare.

Mai mult decât atât, în unele cazuri formarea, pe parcursul anului, a acestor stocuri a fost și rezultatul **deselor schimbări de**

structură a producției la care întreprinderile apelează pentru realizarea indicatorilor de plan, ca urmare a necorelării, din vreme, a producției cu cerințele beneficiarilor interni și externi. Astfel de situații s-au înregistrat în 1981 la „Grivița Roșie”, „Steaua Roșie”, „Autobuzul” etc. Este, din acest punct de vedere, de datoria fiecărei întreprinderi ca, în munca de organizare și fundamentare a planului, să țină mai mult cont de **solicitările diferiților beneficiari, să cunoască mai bine orientările în modificarea producției acestora, în așa fel încât să nu mai apară neconcordanțe între prevederile planului și nevoile economiei naționale.** Aceasta ar antrena după sine posibilitatea încheierii unor contracte ferme de aprovizionare cu materii prime, într-o structură optimă, care să asigure ritmicitatea producției atât la furnizori cât și la beneficiari.

Constituirea stocurilor supranormative este și un rezultat direct al **lipsei de sincronizare în aprovizionarea tuturor gamelelor de materiale pentru aceeași perioadă de plan.** Sint frecvente cazurile cind unii furnizori livrează materialele la sfârșitul perioadei de plan, cind nu mai ajută cu nimic la realizarea planului pe trimestrul respectiv sau cind materiale primite la începutul trimestrului nu pot fi introduse în producție datorită faptului că utilizarea lor este condiționată de materiile prime prevăzute a fi livrate la sfârșitul trimestrului.

O vină importantă în crearea, dar mai ales menținerea acestor stocuri, o au, după părerea noastră, și institutivile de proiectare care nu țin seama, în suficiență măsură, contrar indicațiilor date de conducerea de partid și de stat, de introducerea în proiecte și a materialelor fără mișcare existente în întreprinderi, de folosirea în procent mai mare a înlocuitorilor, în special, de renunțarea, pe cât posibil, la importuri și la folosirea în proporție mai mare a materialelor deficitare. Institutivile noastre de cercetare nu au tradus în viață la nivelul cerințelor aceste indicații de a înlocui materialele deficitare importate cu altele fabri-

Situația comparativă a stocurilor supranormative la metal în trimestrele I 1981 și 1982

Întreprinderea	TRIM. I 1981		TRIM. I 1982	
	Valoarea (mii lei)	Cantitatea (tone)	Valoarea (mii lei)	Cantitatea (tone)
„Grivița Roșie”	6 714	1 119	54	9
Întrep. „Mașini Grele București”	3 792	632	60	10
„Vulcan”	37 760	5 460	1 848	308
„23 August”	5 352	892	1 510	265
Întrep. de „Mașini și Utilaje Chimice” București	5 418	903	318	53
„Steaua Roșie”	2 112	352	108	15
„Autobuzul”	3 756	626	—	—

cate în țară sau de a grăbi asimilarea lor. Este un „lux” pentru industria noastră de a folosi astfel de materiale în procente foarte mari față de țările dezvoltate industrial. Ca să dăm doar câteva exemple, să amintim folosirea de bronzuri superioare cu procent mare de staniu, produs în exclusivitate importat, cu sume mari, utilizarea de vopseluri care au la bază numai pigmenți din import sau folosirea de oțeluri speciale aliate, care de asemenea necesită materiale din import sau chiar solicitarea aducerii lor din străinătate și altele. Din acest punct de vedere este de datoria fiecărei întreprinderi implicat într-o formă sau alta în procesul producției de a asigura utilizarea integrală și valorificarea superioară a tuturor resurselor materiale, de a cunoaște în per-

Aurel ORVA

director general al Bazei de aprovizionare tehnico-materiale a municipiului București

(Continuare în pag. 14)

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Căi de creștere a eficienței în activitatea de comerț exterior

Valorificarea potențialului de export al micii industrii

ÎN ETAPA actuală, un obiectiv major pentru toate sectoarele economiei naționale îl constituie creșterea cantitativă și calitativă a exporturilor. În acest context, un rol sporit poate și trebuie să-l joace industria mică — sector ce dispune de însemnate resurse, încă neexploitate pe deplin, în ceea ce privește lărgirea desfacerilor pe piața externă.

Recent, în Mesajul adresat Congresului al VI-lea al cooperației meșteșugărești, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia „necesitatea ca unitățile cooperației meșteșugărești să acorde o atenție mult mai mare sporirii și perfecționării producției de mărfuri destinate exportului, realizării acesteia în cele mai bune condiții de calitate și la prețuri competitive pe piața externă. Realitățile arată că avem mari posibilități în această privință — și trebuie să facem totul pentru ca ele să fie cât mai deplin puse în valoare”.

Noul mecanism economico-financiar, condițiile favorabile pe care trebuie să le creeze autoconducerea și autogestivitatea, modalitățile specifice instituite pentru activitatea de comerț exterior oferă și industriei mici un cadru stimulatoriu pentru dezvoltarea producției destinate pieței externe. Întrucât însă industria mică prezintă numeroase particularități în raport cu cea republicană, și date fiind problemele cu care ea este confruntată, modalitățile de promovare a exporturilor trebuie abordate în mod specific. Tocmai în scopul evidențierii acestor probleme și modalități, am considerat utilă o analiză în cadrul unui județ a cărui industrie mică a dobândit o experiență notabilă în domeniul producției de export: județul Cluj. Studiul a fost efectuat în unități reprezentative, cum sînt: cooperativele „Arta jucăriilor”, „Arta textilă”, „Constructorul”, „Deservirea”, „Casa de mode”, „Arta decorativă”, „Drum nou”, „Metalurgica”, „Mobilă și tapițerie”, „Munca invalizilor”, „Solidaritatea”, „Tricotajul”, precum și la Uniunea județeană a cooperativei meșteșugărești.

Se poate considera că cercetarea este reprezentativă, avîndu-se în vedere că, din comparațiile efectuate cu situația existentă pe plan național, precum și în alte județe, rezultă că județul Cluj dispune de o rețea a industriei mici dezvoltată atît sub aspectul volumului de activitate, cît și sub cel al diversității acesteia și că, în același timp, se realizează un volum important de exporturi (județul deținînd, din acest punct de vedere, un loc fruntaș pe țară).

Activitatea de export ocupă o pondere semnificativă în ansamblul activității desfășurate de către unitățile de mică industrie ale județului Cluj, între 5 și 10% la „Metalurgica”, „Solidaritatea”, „Munca invalizilor”, 30% la „Arta decorativă”, 40—50% la „Tricotajul”, „Arta jucăriilor”, „Mobilă și tapițerie” și circa 80% la „Drum nou”. Desfacerile sînt efectuate atît pe piețele țărilor socialiste, cît și pe piețele țărilor capitaliste dezvoltate. Astfel, „Solidaritatea” exportă produse exclusiv în țări socialiste (U.R.S.S., R.D. Germană), „Tricotajul” cu prioritate în U.R.S.S. și R.S. Cehoslovacă; restul exportului industriei mici clujene se îndreaptă în cea mai mare parte (iar la unele unități chiar în exclusivitate) spre piețele unor țări vest-europene (Franța, Olanda, R.F. Germania, Belgia, Marea Britanie, Italia, Austria și S.U.A.)

O privire generală asupra exporturilor realizate indică faptul că există o bună concentrare pe țări, precum și o specializare notabilă pe produse între unitățile participante la această activitate: de exemplu, cooperativa „Mobilă și tapițerie” exportă jucării din lemn numai în R.F. Germania, mobilă stil numai în Olanda etc. Același lucru este valabil și în cazul unităților de profilul industriei ușoare. Pe ansamblul județului, această specializare și concentrare (pe produse și, respectiv, pe țări) este îmbinată cu o diversificare semnificativă a produselor, ceea ce asigură exporturilor o stabilitate corespunzătoare.

Constatări în planul producției

DIVERSIFICAREA producției pentru export are loc în condițiile specifice de activitate ale industriei mici: realizarea unor modele variate, în serii mici, care presupun un grad ridicat de

Sub genericul „Căi de creștere a eficienței în activitatea de comerț exterior s-au mai publicat puncte de vedere în R.E. nr. 7, 9, 12/1982.

specializare profesională, produse destinate unor segmente specifice ale pieței externe. Lărgirea și diversificarea producției pentru export constituie, pe de altă parte, procese care trebuie să aibă loc în contextul asigurării unui grad cît mai înalt de valorificare a resurselor autohtone, în special locale, element important al autogestivității pe plan teritorial și la nivelul fiecărei unități. Aceste particularități ridică o serie de probleme pe linia producției.

O primă problemă o constituie conținutul național al produselor — de la concepție pînă la ambalaj —, gradul în care, pînă în prezent, s-a realizat o creștere a acestuia în contextul exigențelor concrete ale pieței externe. Dacă, în marea majoritate a cazurilor, produsele destinate piețelor celorlalte țări socialiste au un conținut 100% românesc, nu aceeași este întotdeauna situația în ceea ce privește exporturile spre țările capitaliste dezvoltate. În acest ultim sens, o activitate bună este desfășurată de cooperativa „Arta decorativă”, care realizează un export aproape integral românesc (concepție, materii prime, mijloace de muncă, execuție), singura componentă care se importă fiind ambalajul*). Credem că, sub acest aspect „Arta decorativă” poate constitui un exemplu demn de urmat de către celelalte unități, avînd în vedere că exporturile lor orientate spre țările capitaliste dezvoltate se realizează cu preponderență în lohn (cu contribuția clientului străin, care furnizează modele, unele materii prime și materiale), precum și cu utilizarea unor mijloace de producție puse temporar la dispoziție de către cumpărător, gradul de asimilare internă fiind foarte diferit de la caz la caz.

Este de remarcat că la toate unitățile se depun eforturi importante pentru creșterea gradului de integrare al produselor exportate și renunțarea treptată (parțială-sau totală) la sistemul lohn, avantajele unor asemenea măsuri fiind evidente. Dificultățile în acest sens sînt însă destul de serioase; unele materiale furnizate de unitățile marii industrii nu sînt întotdeauna la nivelul exigențelor pieței externe, iar cele de calitate corespunzătoare, fie sînt exportate ca atare, fie că sînt utilizate tot în industria republicană, unitățile din industria mică neavînd de cele mai multe ori posibilitatea de a primi o parte din aceste materiale în vederea prelucrării în producția proprie, deși pentru economia națională este mai rentabil exportul lor sub formă de produse prelucrate.

În măsura în care realizează produse exclusive sau de serie mică destinate exportului, credem că industria mică pe lângă materiile prime și materialele disponibile pe plan local (inclusiv cele refolosibile), ar trebui să beneficieze de anumite cantități de materii prime și materiale noi, de cea mai bună calitate și într-o diversitate corespunzătoare cerințelor clienților externi. Evident, acestea sînt probleme care nu pot fi rezolvate pe plan local, ci impun reglementarea lor la nivel central, cu participarea forurilor tutelare ale unităților producătoare și exportatoare.

O a doua problemă de maximă importanță, relevată de studiu, la nivelul producției o constituie activitatea de creație. În cadrul unităților cercetate funcționează colective de creație formate din 1—5 cadre cu pregătire superioară (arte plastice, design, etnografie), a căror activitate poate fi apreciată drept pozitivă. Aceste colective elaborează colecții de modele care stau la baza contractărilor atît pentru piața internă, cît și pentru cea externă. Creșterea în continuare a calității muncii și a eficienței poate fi realizată prin punerea pe baze economice a creației, astfel încît ea să constituie o sursă de venituri pentru cooperativele respective și o sursă de finanțare (și stimulare materială adecvată) a acestei activități. (nu există un sistem de vînzare-cumpărare a modelelor sau a colecțiilor, redistribuirea acestora făcîndu-se — în cadrul cooperației meșteșugărești, de exemplu — de către UCECOM, deseori la solicitarea întreprinderii exportatoare „ICECOOP”, sau a clienților externi).

Ancheta a relevat că punerea în valoare a rezervelor neexploatate este încă frînată de o serie de restricții: materiale care pot fi utilizate în producție, gama de vopsele și coloranți, condițiile tehnice de realizare a producției etc. Pe de altă parte, activitatea în domeniul creației este apreciată aproape în exclusivitate pe baza unor indicatori

*) În toate cazurile cercetate a fost întîlnită problema ambalajului. Cu toate acestea, nu credem că se impune să facem aici o expunere detaliată a problemei, aceasta nefiind specifică numai industriei mici.

cantitativi (norme care prevăd elaborarea a 30—40 de modele pe lună), iar nu calitativi. În același timp, creșterea calității creației este frînăată de multe ori din cauze ținând de lipsa unei documentații adecvate, la nivelul exigențelor piețelor externe. În acest sens, multe opinii exprimate în cadrul cercetării converg spre necesitatea creării unui nucleu de documentare adecvat, cel puțin la nivelul județelor cu rețele mai dezvoltate ale industriei mici și cu un volum important de export. Există, de asemenea, și alte probleme care, până în prezent, nu au căpătat rezolvări de principiu. De exemplu, organizarea unor vizite de documentare la importatori sau chiar forme de specializare și perfecționare în străinătate, bineînțeles în cazurile justificate de volumul exportului. Se apreciază că, cel puțin în cazul creațiilor de excepție, valorificate la export, ar putea fi găsite instrumente de sporire a emulației între creatori (cote de remunerare suplimentară pe baza anumitor criterii specifice, premii etc.) — instrumente a căror utilizare ar întregi firească atribuțiile cooperativei pe linia autoconducerii și autogestiuunii. În sfârșit, am mai reținut faptul că, în anumite cazuri, creatorii de modele sînt încărcați cu activități birocratice sau de altă natură, nespecifice pregătirii și funcției lor. De aici concluzia ce se desprinde din studiu că sectoarele și nucleele de creație existente au asigurate cadrele necesare pentru dezvoltare și afirmare, dar sînt insuficiente condițiile materiale (nivel de dotare, materii prime, materiale, remunerare) necesare.

Constatări în planul comercializării externe

ÎN CAZUL industriei mici, desfacerea produselor pe piața externă — finalitatea întregii activități de producție pentru export — prezintă o serie de particularități, datorită, între altele, faptului că unitățile din acest sector în mod obiectiv nu dispun — în aceeași măsură ca unitățile din industria republicană — de resursele materiale și, mai ales, umane care să permită o abordare directă a pieței. De aici decurg unele aspecte care nu sînt specifice numai industriei mici din județul Cluj, dar care se verifică în cazurile cercetate din județ.

În acest domeniu, două sînt principalele categorii de probleme care au reținut atenția: cele legate de promovare și marketing și cele referitoare la relațiile dintre unitățile producătoare și întreprinderile de comerț exterior.

În ceea ce privește prima categorie — problemele de promovare și marketing —, situația înfîlțită în cadrul cercetării efectuate nu poate fi caracterizată drept favorabilă. În majoritatea cazurilor unitățile producătoare nu cunosc destinatarul final, consumatorul și nici, modul în care produsele ajunse pe piețele de export satisfac — în parte sau în totalitate — cerințele concrete pe un anumit segment determinat de piață, rezervele existente pentru a lărgi gama sortimentală a ofertei pe piața respectivă. Uneori nu sînt cunoscute în suficientă măsură nici detalii cu privire la importatorul produselor; se poate preciza în mod generic numai faptul că acesta este fie tot un producător, fie un mare magazin sau un lanț de magazine din țara respectivă sau că, eventual, produsele desfăcute se reexportă (fiind vorba de firme importatoare cu activitate internațională). Cu atît mai puțin se poate vorbi în toate cazurile, de cunoașterea concurenței efective sau potențiale (nivel cantitativ și calitativ al desfașurării, strategii specifice utilizate etc.). Relativ rare sînt, de asemenea, cazurile în care sînt cunoscute (cel puțin cu aproximație) nivelurile de preț la care produsele românești ajung la cumpărătorul final, la consumator.

În asemenea condiții, care fac ca sub raportul activității de producție pentru export autogestiuinea să devină inoperantă, unitățile de industrie mică producătoare fiind adesea izolate de piața externă, nu-și pot elabora o strategie proprie de marketing, acțiuni proprii de promovare, cu efecte concrete pe linia volumului exporturilor, a eficienței acestora. Cauzele situației sînt multiple și, în cea mai mare parte, obiective din punctul de vedere al unităților producătoare: lipsa de cadre calificate, carențele ale cadrului organizatoric și normativ (deseori, după cum s-a constatat, nici mecanismul actual nu este cunoscut în suficientă măsură) etc.

Din discuțiile purtate cu factorii competenți și din opiniile exprimate cu aceste prilejuri rezultă faptul că modalitatea optimă de soluționare favorabilă a acestei situații nu este ușor de găsit. A prevalat, totuși, părerea că se cere analizată posibilitatea înființării unui compartiment de marketing pentru industria mică la nivel județean, 2—3 cadre cu pregătire corespunzătoare fiind, în principiu, în măsură să rezolve problemele legate de adaptarea și promovarea exporturilor pentru ansamblul unităților (bineînțeles însă că, în acest sens, restricțiile ar trebui să fie multiple: cadre cu pregătire superioară și multilaterală, cu experiență corespunzătoare și cunoștințe economice, tehnice, juridice adecvate etc.). Credem că o astfel de soluție ar merita să fie analizată de către organele responsabile de resort.

Contribuții la încasările valutare

PRIN punerea în valoare a factorilor specifici: satisfacerea de segmente relativ înguste ale cererii externe, unde prevalente sînt modelul, calitatea, gama sortimentală variată, însă de serie mică, performanțele deosebite ale produselor etc. mica industrie contribuie în numeroase țări, în funcție de specificul și de gradul de dezvoltare atins — într-o măsură semnificativă la realizarea veniturilor totale din export, ale unor țări dezvoltate din punct de vedere economic, cit și în curs de dezvoltare. Astfel, în Franța 38 000 întreprinderi mici și mijlocii realizează circa 45% din exporturile totale ale acestei țări; 32% din exporturile italiene se datorează activității productive desfășurate de circa 3 000 unități de dimensiuni mici și medii; în Japonia circa 40% din exporturi sînt realizate — direct sau indirect — de către întreprinderi din aceeași categorie; tot întreprinderile mici și mijlocii contribuie cu aproximativ 16% la totalul încasărilor valutare anuale ale Indiei etc.

Trebuie menționat că sfera de cuprindere a noțiunii de industrie mică este foarte diferită de la o țară la alta, cea utilizată pe plan internațional fiind substanțial mai largă decît cea consacrată prin normele legale pentru industria mică românească. Astfel, în practica internațională criteriul principal de definire a acestui sector îl constituie dimensiunea întreprinderilor (de obicei pînă la 500 salariați); în definirea dată de Legea nr. 2/1980, sfera industriei mici românești este limitată la unitățile din subordnarea cooperativei și la cele proprii ale consiliilor populare, unități avînd un obiect de activitate limitat la cel precizat prin textul legal. Datorită acestor diferențieri problematica poate să intereseze multe alte ramuri ale economiei.

Succesele obținute de către unitățile de industrie mică pe linia pătrunderii, menținerii și creșterii activității de export pe piețele externe se datorează în bună măsură flexibilității în ceea ce privește adaptarea rapidă la condițiile cererii în continuu schimbare. Acesta este, fără îndoială, un element de primă importanță care permite obținerea unor rezultate pozitive în domeniul exportului, într-un climat de ascuțită concurență. În același timp, spre deosebire de marile întreprinderi, unitățile de industrie mică sînt mult mai vulnerabile la fluctuațiile cererii, ele dispunînd de resurse materiale și financiare mai reduse și, deseori, neavînd experiența necesară abordării pieței externe. Din acest motiv, în multe țări, au fost puse în practică mecanisme variate de sprijinire și stimulare a activității de export desfășurate de întreprinderile care se încadrează în acest sector.

În acest sens, pe plan instituțional sînt practicate diverse forme de asociere a micilor întreprinderi, constituite inclusiv cu sprijinul statului. Asemenea asociații au drept scop principal reunirea eforturilor membrilor pentru a putea dispune de asistență specializată pe linia informării economice și tehnice, a creației, pentru adaptarea la cerințele partenerilor comerciali actuali și potențiali, a formării cadrelor necesare etc. De asemenea, există diverse organisme specializate pentru acordarea unei asistențe calificate în domeniul comercializării efective a produselor, cu luarea în considerare a particularităților activității industriei mici.

Pe de altă parte, în vederea stimulării activității de producție și de comercializare, funcționează diverse instrumente — adaptate specificului industriei mici — de natură fiscală și financiar-bancară. Este vorba, în primul rînd, de scutiri, reduceri sau rambursări de impozite și taxe percepute la nivelul producției și/sau al comercializării acestora. (Practicate pentru a impulsiona exporturile în general, astfel de facilități sînt mai mari atunci cînd este vorba de exportul de produse ale industriei mici și mijlocii). În al doilea rînd, sînt practicate condiții conționale de finanțare a activității, în special a celei legate de export; astfel de condiții se concretizează mai ales în forme variate de acordare de credite cu dobînzii reduse și termene de rambursare mai lungi în comparație cu cele practicate în mod obișnuit pe piață (credite acordate, de multe ori, de către instituții financiare — sau departamente din cadrul acestora — specializate în finanțarea activității micii industrie). În fine, în multe țări funcționează mecanisme speciale de garantare împotriva riscurilor și de asigurare a veniturilor. Asupra mecanismului de stimulare a exportului micii industriei în practica internațională ne propunem să revenim într-un articol viitor.

Cu privire la cea de-a doua categorie de probleme — cele legate de relațiile existente între unitățile producătoare și întreprinderile de comerț exterior — trebuie menționat, în primul rînd, faptul că majoritatea unităților clujene de industrie mică cercetate își comercializează pe piața externă produsele prin intermediul întreprinderii de comerț exterior ICECOOP, cu care colaborează, de cele mai multe ori, în condiții bune. Se poate aprecia că, în prezent, această intermediere este necesară și utilă, inclusiv în cazurile — foarte frecvente, de altfel, pentru unitățile clujene — în care aranjamentele inițiale cu partenerii externi sînt realizate cu participarea directă a producătorului, ulterior contractul extern încheindu-se și derulîndu-se de către ICECOOP. Dacă, în genere, se adoptă o strategie pasivă, de primire de comenzi, de la extern și nu una activă, de penetrare pe piețele externe, motivele sînt evidente: unitățile de industrie mică nu dispun, așa cum am arătat deja, de personal calificat sau cu experiență în marketing și prospectare externă și, în general, în probleme de organizare și tehnică de comerț exterior (expediții și transporturi internaționale, de vămuire etc.); spre exemplu, la jumătatea anului 1981, în întregul sistem al U.J.C.M. Cluj era încadrat un singur cadru cu studii superioare specializat pe probleme de comerț exterior, dar și acesta își desfășura activitatea la una din cooperative, în probleme de... retribuție a

muncii! Ancheta a relevat că un factor motivațional important în distribuirea comenzilor atât pentru clientul extern, cât și pentru întreprinderea de comerț exterior — care preferă adesea unitățile producătoare clujene — îl constituie experiența dobândită de acestea în producția pentru export, calitatea produselor, punctualitatea în livrări etc., ceea ce generează încredere și apreciere, condiții esențiale pentru o bună colaborare. Pe de altă parte, chiar dacă contractele externe se încheie la Cluj sau la București, sînt asigurate prezența și participarea efectivă a reprezentanților unităților producătoare, ceea ce conferă un anumit grad de stabilitate și continuitate relațiilor dintre cele trei părți (producător, exportator, client extern).

Cu toate că relațiile dintre unitățile producătoare și întreprinderile de comerț exterior sînt apreciate drept bune, pot fi făcuți pași suplimentari pe linia activității comerciale propriuzise. Astfel, ar fi binevenită inițierea și permanențizarea — inclusiv cu participarea producătorilor — a unor contacte durabile în țările importatoare. Pe plan intern, o direcție de acțiune a cărei oportunitate se cere a fi analizată cu atenție de către factorii interesați este aceea a realizării unui anumit grad de descentralizare, în plan teritorial a activității de comerț exterior a industriei mici. Aceasta ar presupune înființarea unor unități cu atribuții specifice de comerț exterior, județene sau interjudețene, fie de sine stătătoare, fie grefate pe scheletul organizatoric al unei unități reprezentative, cu experiență. Argumentația, derivată din discuțiile purtate, pare a fi substanțială în special în cazul județului Cluj, unde există nu numai necesitatea, ci și condițiile propice pentru transpunerea în practică — eventual cu caracter experimental, pentru o primă perioadă — a unei asemenea propuneri. Unitățile din centrele importante de industrie mică, cum este Clujul, ar putea, în principiu, să asigure buna desfășurare a activității de comerț exterior pentru industria mică din încă cel puțin 2—3 județe limitrofe (de exemplu Sălaj, Bistrița-Năsăud, Alba, Hunedoara).

Din analiza efectuată la nivelul industriei mici din județul Cluj rezultă, credem, unele direcții posibile de perfecționare a activității care, evident, pot fi puse în practică în cele mai multe județe ale țării în scopul creșterii contribuției acesteia la activitatea de export.

A. Pe linia perfecționării și creșterii producției pentru export :

- crearea de unități specializate pentru export, dintre cele care au dobîndit o experiență însemnată în domeniu și acordarea unor facilități corespunzătoare pe linia dotării, aprovizionării și desfacerii la extern a producției ;

- facilitarea condițiilor de realizare a unor investiții de volum redus, ce se amortizează foarte repede, în scopul creșterii

nivelului tehnic al dotării unităților care realizează producție pentru export ;

- perfecționarea mecanismului de aprovizionare cu materii prime și materiale a unităților producătoare pentru export, avînd în vedere gradul de prelucrare și valorificare superior pe care-l asigură prin producția de serie mică, de modă etc ;

- acordarea unor stimulente unităților cu producție de export, pe linie fiscală și de creditare a activității (scutirea sau reducerea de diferite taxe, și impozite, dobînzii și perioade de rambursare avantajoase etc.) ;

- lărgirea posibilităților unităților de industrie mică specializate pe producția de export de a atrage în sfera producției pentru export cei mai buni lucrători și creatori prin pirghii de cointeresare materială ;

- impulsionearea — prin măsuri organizatorice și de cointeresare — a participării indirecte (pe cale de subcontractare), a industriei mici la exporturile realizate de industria republicană (prin furnituri de piese și subsambluri).

B. Pe linia comercializării producției pe piața externă :

- acordarea unei atenții sporite prezentării produselor de export (format, colorit, ambalaj, prospecte etc.), inclusiv prin crearea posibilităților și prin stimularea activității de documentare, cercetare, proiectare și creație originală ;

- creșterea și diversificarea publicității externe pentru produsele de export ale industriei mici, acordarea atenției corespunzătoare adaptării acestei publicități la specificul produselor respective ; sporirea participării cu produse reprezentative la diverse târguri și expoziții internaționale ;

- analiza posibilităților de îmbunătățire a condițiilor de acordare a creditelor de export în favoarea clienților externi, avînd în vedere că este vorba, în general, de firme cu resurse financiare limitate, care solicită credite pe termene scurte.

Desigur, aria problemelor, implicațiilor acestora sînt mult mai largi, analiza de față fiind departe de a îndeplini condițiile unui studiu exhaustiv. Cu toate acestea, considerăm că cele de mai sus pot constitui eventuale puncte de reflecție pentru organele locale și centrale care activează în domeniu, pentru toți factorii interesați, pentru o analiză mai adîncită asupra ansamblului conexiunilor și implicațiilor de natură economică, organizatorică etc. care să conducă la măsuri de perfecționare a condițiilor generale de realizare a sarcinilor sporite care stau în fața industriei mici, în ceea ce privește sporirea și diversificarea exporturilor.

**-Adrian CONSTANTINESCU
Leonida BROTA
Almoș VORZSAK**

Reducerea stocurilor supranormative

(Urmare din pag. 11)

manență nevoile de asemenea materii prime, în structura prevăzută și de a le dirija spre sectoarele unde se înregistrează deficite în acoperirea necesarului planificat.

Un punct de vedere în soluționarea problemei structurilor de producție

ȚINÎND SEAMA de dificultățile întâmpinate în procesul de producție ca urmare a existenței și menținerii încă la cote ridicate a stocurilor supranormative în unele unități, ar fi necesar, după părerea noastră, o intervenție mai hotărîtă în însăși orientarea privind metodologia de aprovizionare tehnico-materială. Astfel, într-o primă etapă ar fi necesar să se treacă la o formă unitară de aprovizionare pentru toate materialele de uz general, aceasta făcîndu-se prin bazele județene de aprovizionare, asigurîndu-se pe această cale cunoașterea din vreme a tuturor stocurilor existente la nivelul unităților economice și dirijarea lor prin balanță spre zonele sau întreprinderile cu deficit de anumite resurse. În acest scop, este necesar să se urgenteze codificarea unitară pe întreaga economie a tuturor materialelor folosite de industria noastră pentru a se putea centraliza pe calculator atât necesarul solicitat de întreprinderi pentru anumite perioade de plan, cât și stocurile disponibile existente în depozitele acestora, în vederea redistribuirii lor înainte de a se trece la programarea fabricării altora care nu ar avea desfaceră asigurată și care, la rîndul lor, s-ar transforma în stocuri fără mișcare. Acest lucru se impune cu atât mai mult cu cît în prezent aceste stocuri rămîn nedistribuite nu numai la nivel de economie, dar și la nivel de ministere și chiar de centrale și care la rîndul lor solicită de multe ori repartiții pentru aceleași materiale existente în stocuri fără mișcare în întreprinderile din subordinea lor, în condițiile în care se plînd că nu li s-au repartizat cote la nivelul solicitat.

Sintem de părere că etapa următoare ar putea fi desființarea aprovizionării directe de către întreprinderi prin relații reciproce cu producătorul, aceasta fiind preluată în întregime de Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodăririi Fondurilor Fixe, prin unitățile sale teritoriale. Aceasta presupune crearea unor depozite sau grupuri de depozite mixte sau pe specialități subordonate teritorial, care să preia întreaga producție de la întreprinderile producătoare și care să desfacă materialele la cererea beneficiarilor, în sortimentele și cantitățile solicitate de aceștia, în limita cotelor alocate. Desigur, nu se exclude nici livrarea vagonabilă directă de la producător către marii beneficiari, dar aceasta să fie făcută sub directă îndrumare și coordonare, a bazelor teritoriale care își au compartimente proprii de depozitare, gestionare și livrare directă la beneficiarii cu care cooperează, în scopul reglării necesarului de aprovizionat de la un trimestru la altul, în funcție de desfășurarea producției, modificările de plan, de structură etc.

Schimbarea metodologiei actuale de aprovizionare și aplicarea forme arătate mai înainte, ar ridica pe o treaptă superioară activitatea de aprovizionare tehnico-materială, ducînd la multiple avantaje atât la nivelul întreprinderilor cît și al economiei în ansamblu și anume:

- reducerea sau renunțarea treptată la creditele bancare pentru stocurile materiale din întreprinderi ;

- diminuarea personalului, atras în prezent în activitatea de aprovizionare ;

- eliberarea de spații de depozitare în întreprinderi și redarea acestora activității de producție ;

- preîntîmpinarea producerii la furnizor a produselor fără desfaceră asigurată, planificarea producției pe structurile sortimentale solicitate de beneficiari și economisirea de materii prime ;

- cunoașterea disponibilităților de capacitate existentă la producători, în funcție de stocurile din economie ce pot fi cantificate în orice moment, pe grupe de materiale și sortimente ;

- mai buna folosire a mijloacelor de transport și pe calea ferată, cu economisirea corespunzătoare a energiei și combustibilului.

Noi orientări în creșterea animalelor (II)

CARE SÎNT noile coordonate menite să revoluționeze sistemul de creștere a animalelor în țara noastră, astfel încît sporirea producției să fie însoțită și de creșterea rentabilității unităților crescătoare de animale?

Prima ca importanță este **problema bazei furajere**, deoarece creșterea animalelor nu este nimic altceva decît o industrie biologică transformatoare, de înobilare a produselor vegetale sub forma celei mai prețioase componente a rației alimentare umane — proteina animală.

Asigurarea și echilibrarea bazei furajere

ÎN ACTUALELE CONDIȚII ale crizei energetice și alimentare mondiale, pe prim plan se impune **perfecționarea structurii** bazei furajere, prin orientarea în mai mare măsură (chiar cu prioritate) spre resursele furajere mai ieftine și a căror includere în circuitul productiv solicită utilizarea mai intensivă a întregului fond funciar. Desigur: că nimeni nu neagă importanța cerealelor pentru dezvoltarea unei zootehnii moderne, intensive; se vede, de aceea, ca la nivelul anului 1985, să dispunem de 4—5 milioane de tone de furaje concentrate. Dar, în același timp, trebuie valorificate resursele cu un potențial nefolosit și care pot produce furaje ieftine.

Din rîndul acestora fac parte, în primul rînd, cele peste 4 milioane de hectare de **pășuni și fînețe naturale**, fără a căror punere în valoare nu se poate concepe dezvoltarea zootehnii. Din păcate, exagerarea rolului cerealelor în structura bazei furajere din țara noastră a dus nejustificat la neglijarea valorificării potențialului lor de producție. Actualul randament este mai mult un dar la naturii, deoarece îmbunătățirile necesare au fost ignorate. Or, nu trebuie uitat că însăși în țara cu una dintre cele mai mari producții de cereale pe locuitor — S.U.A., pășunile și fînețele naturale ocupă un loc central în ierarhia consumului de furaje (aproape la egalitate cu cerealele), asigurînd îngrășarea unui mare număr de vite la un cost de producție scăzut, cu cheltuieli minime pentru furajare, îngrijire, adăpostire, adăpare etc.

Lichidarea atitudinii de dezinteres față de ameliorarea pășunilor și fînețelor naturale se impune ca o măsură de prim ordin. Desigur că înfăptuirea programului pentru punerea în valoare a pășunilor și fînetelor naturale prin creșterea suprafețelor, îngrășare și supraînșămîntare, precum și introducerea anuală în assolament a unei suprafețe de aproape două milioane hectare de

Prima parte a articolului a apărut în nr. 12 al „R. E.”

fînețe și pășuni necesită investiții suplimentare.

Rezultatele obținute în unități de producție confirmă că producția de masă verde la hectar pășune și fîneță naturală — chiar în condițiile de cîmpie — poate fi triplată prin aplicarea măsurilor de ameliorare. În condițiile unui pășunat rațional, pe pajștile bine întreținute și fertilizate din zonele de deal, se pot obține sporuri în greutate la bovine de 700—1 000 grame pe zi (comparabile cu cele obținute în sistem industrial) și producții de 700—900 kg carne la hectar pe o perioadă de vegetație. De altfel, aproape că nici o cultură furajeră (chiar cerealiară) nu valorifică așa de bine îngrășămintele chimice ca pajștile naturale. Prin sporul de masă verde obținut și consumat de bovine, 1 kg de azot dă 1 kg de carne, echivalență care nu se întilnește nici la cultura porumbului. Efecte însemnate se obțin și prin folosirea unor metode simple și ieftine de ameliorare a pajștilor naturale (ca tîrlirea, tarlalizarea la pășunat etc.).

Realizarea unei baze furajere echilibrate, corespunzător direcțiilor de producție din agricultura noastră, va fi asigurată prin completarea resurselor furajere menționate cu peste un milion de hectare de plante de nutreț. La revederea planurilor de cultură pe fiecare județ și unitate agricolă, în sensul că, începînd încă din luna mai, să se asigure produsele necesare pe specii de animale pentru furajarea lor corespunzătoare, se impune să se aibă în vedere o astfel de structură, care să îmbine culturile mari producătoare de energie (în u.n.) cu cele mari producătoare de proteină digerabilă (p.d.); să se realizeze deci o îmbinare rațională între cantitatea și calitatea recoltei de plante de nutreț la hectar. În condițiile țării noastre, plantele de nutreț care dau cel mai mare randament de u.n. la hectar sînt **sfecla furajeră și porumbul pentru siloz**, iar cele care dau cel mai mare randament de p.d. — **lucerna și trifoiul**. În ce privește costul de producție, tot aceste culturi se află la antipodi: cel mai mic cost de producție pe u.n. îl dau porumbul pentru însilozat și sfecla furajeră, iar cel mai mic cost pe kg de p.d. — lucerna și trifoiul. Dintre ele, porumbul pentru însilozarea separată a știuleților și a cocenilor oferă și avantajul că se poate practica și în cultură dublă sau succesivă. Dar, în același timp, nu poate fi trecut cu vederea faptul că transportul și depozitarea porumbului pentru siloz necesită însemnate consumuri energetice, într-o perioadă scurtă de timp de muncă, ceea ce a făcut ca la un moment dat să apară rezerve față de această cultură (atît pe plan mondial, cît și în țara noastră), concretizate în reducerea suprafețelor cultivate. Dar, cum porumbul se numără printre plantele cu cel mai mare coeficient de conversiune a energiei solare, el a revenit în actualitate și ca plantă de nutreț în-

silozat, fără ca aceasta să micșoreze necesitatea reducerii cheltuielilor pentru transportare și depozitare sau a unui echilibru cu plantele de nutreț producătoare de proteină — echilibru fără de care s-ar ajunge la un supraconsum de furaje și la creșterea costurilor în zootehnie.

În aceste condiții, extinderea suprafețelor de leguminoase perene în cultură pură sau în amestec cu graminee perene, pînă la minimum 60% din suprafața arabilă prevăzută pentru baza furajeră, este de natură să asigure **echilibrul proteic** pe ansamblul bazei furajere. Deosebit de valoroasă este **cultura lucernei** care depășește chiar și soia prin producția de proteină digerabilă la hectar și care, sub formă de fînă, poate fi administrată chiar și în furajarea porcilor.

Practicarea culturilor succesive pe toate suprafețele corespunzătoare, paralel cu extinderea și intensificarea (prin fertilizare și irigare din resurse locale) culturilor de **sfeclă furajeră** semizaharată, gulii, varză furajeră și rapiță de toamnă în zonele care au condiții pedoclimatice favorabile pentru obținerea unor randamente ridicate, vor contribui la dezvoltarea și diversificarea unei baze furajere eficiente.

Tocmai de aceea, suprafețele de cultură furajere și producțiile de nutrețuri, exprimate în cantități și valori nutritive, constituie **indicatori ai planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării**.

Cît privește **cartofii**, dat fiind costul lor de producție încă ridicat, precum și concurența furajării animalelor cu alimentația umană (și industria prelucrătoare), utilizarea lor pe scară mai largă este indicată numai în principalele zone de cultură și numai din categoriile de calitate care nu pot intra în consumul alimentar.

În condițiile în care în România producția de cereale este principala ramură vegetală, noi dispunem de mari cantități de **produse secundare** (paie, coceni, pleavă); în utilizarea lor ca furaj țărănimea română are o veche tradiție care, din păcate, este încă subapreciată. (De altfel, țări care practică de mult timp o zootehnie modernă — cum este Republica Democrată Germană — au pus la punct instalații și metode de pregătire și înobilare a paielor, această resursă devenind un component obligatoriu în furajarea vitelor și ovinelor.) Cocenii de porumb, de pildă, — utilizați pe larg în furajarea de iarnă a animalelor în gospodăria țărănului nostru — au o valoare energetică echivalentă cu cea a finului de calitate mijlocie. Se cere însă inițiativă și spirit gospodăresc din partea fiecărui conducător de unitate agricolă pentru ca, folosind instalații simple, necostisitoare, să asigure creșterea valorii nutritive și valorificarea superioară a acestor însemnate resurse furajere.

Un sistem de întreținere adecvat

O NOUĂ STRUCTURĂ a bazei furajare impune și un nou sistem de furajare și deci, de întreținere a animalelor. Este clar că instalațiile și mecanismele din actualele combinate de tip industrial nu corespund noilor tehnologii de furajare. Desigur că nu se poate pune problema renunțării la aceste obiective, dar ele trebuie adaptate la noile tehnologii de furajare — prin amenajări simple, care să permită ca încă în a doua jumătate a acestui an să se treacă la noul sistem de furajare și de întreținere a animalelor. În acest fel se vor putea realiza nu numai o furajare rațională, ci și însemnate economii energetice la iluminat, încălzit etc., apropiind animalul de mediul său natural de creștere și reproducție.

O mențiune specială impune problema pregătirii și folosirii **pastei din știuleți de porumb** care, mai ales în marile combinate de creștere industrială a animalelor devine furajul de bază (furajele combinate transformându-se în furaj complementar) și care se prepară din știuleții recoltați cu câteva zile înainte de a ajunge la maturitate deplină (cu 35—40% umiditate), depozitate fiind în silozuri speciale, construite chiar lângă halele de porci. Trecerea la acest sistem de furajare mixtă, în care pasta de porumb-știuleți deține cea mai mare pondere, prezintă importante avantaje atât pentru producător (se devansează campania de recoltare a porumbului, crește randamentul combinelor și se reduc pierderile la recoltat; se elimină cheltuielile și consumurile energetice pentru transport la fabrica de nutrețuri combinate și apoi la complex etc.), cât și pentru beneficiar (asigurarea din timp cu furaj de bună calitate, la un cost mai redus).

În același timp, se impune o revedere mai atentă a actualelor proiecte pentru construcții zootehnice, care încă fac abuz de ciment și alte materiale energofage, menținând ridicată investiția pe loc de animal. Or, nu construcția este factorul hotărâtor în obținerea unor randamente mari pe animal și unei calități superioare a produselor, ci calitatea animalelor, furajarea și îngrijirea. Fără a neglija elementul adăpost, care constituie totuși un factor de producție, trebuie mers pe linia unor amenajări cât mai simple care, asigurând condiții igienico-sanitare corespunzătoare, să permită în același timp realizarea unui nivel ridicat al productivității muncii.

Desigur, asupra eficienței investițiilor pentru construcții influențează și densitatea animalelor pe metru pătrat, precum și rulajul mai multor serii de animale (ca urmare a îngrășării intensive). Așadar, **producția fizică** (lapte, carne etc.) obținută pe metrul pătrat de construcție sau la o mică de lei investiție pentru construcții zootehnice poate deveni un indicator de seamă pentru eficiența economică a investițiilor în acest domeniu.

Reunirea creșterii animalelor cu cultivarea plantelor în aceeași unitate agricolă pune într-un mod nou și problema depozitării, inclusiv a construcțiilor speciale pentru depozitarea furajelor, mai ales a celor voluminoase: porumb siloz (inclusiv pastă), sfeclă, cartofi, guși etc. Pe lângă realizarea lor cu inves-

tiții minime pe m³ capacitate de depozitare, o deosebită atenție solicită asigurarea unei înalte funcționalități atât sub aspectul condițiilor de păstrare calitativă a furajelor, cât și al reducerii la minimum a cheltuielilor solicitate de depozitarea furajelor și, apoi, de furajare. Imediata apropiere a depozitării furajelor — mai ales a celor voluminoase suculente — de locul de consum, de grajd apare ca un imperativ nu numai pentru noile construcții zootehnice, ci și pentru cele vechi, care necesită reamenajări tehnice și tehnologice.

Transpunerea în viață a Programului de autoconducere și autoaprovizionare în profil teritorial pune într-o lumină nouă problema priorităților în dezvoltarea diferitelor ramuri animaliere, în raport cu necesitățile economiei naționale, cu posibilitățile de furajare și cu efectivele de animale existente. În condițiile în care animalele se transformă tot mai mult în concurențe ale omului în ceea ce privește producția de cereale, în întreaga lume se manifestă tendința de dezvoltare mai rapidă a creșterii bovinelor îndeosebi; de asemenea, în multe țări — chiar dezvoltate — are loc o reconsiderare a creșterii ovinelor. Fenomenul este explicabil dacă ținem seama că ambele ramuri se bazează în principal pe utilizarea bazei furajare naturale (pășuni și fânețe naturale), precum și pe valorificarea superioară a produselor secundare din agricultură. De aceea, într-o zootehnie modernă, multilateral dezvoltată, creșterea bovinelor îndeosebi ocupă locul central. În același timp, de la ambele ramuri, în afară de produsul principal — lapte sau lână — se obțin însemnate cantități de carne, pentru echilibrarea balanței de carne a țării.

Pentru actualele condiții din România necesitatea dezvoltării prioritare a acestor ramuri este accentuată și de următoarele împrejurări. În creșterea bovinelor, ultimul recensământ al animalelor a pus în evidență reducerea efectivelor (față de anul 1931) cu 180 000 de capete, în condițiile în care greutatea minimă de tăiere este de 400 kg. În asemenea condiții, pentru a asigura baza necesară reproducerii lărgite a efectivului de bovine, astfel încât să se satisfacă necesarul de carne pe locuitor la nivelul normelor de consum științific fundamentate, este necesară diminuarea tăierilor de bovine în următorii doi ani, astfel încât să se realizeze sporirea efectivului de bovine destinate tăierii la o greutate nu mai mică de 400 kg. Efectivele de porcine de care dispunem asigură obținerea chiar a unui spor de producție de carne, pentru a nu tăia bovinele sub greutatea minimă și pentru a realiza efectivele de bovine pentru tăiere prevăzute în programul de autoaprovizionare pentru anul 1985.

Cât privește creșterea ovinelor (unde efectivele au sporit într-un singur an cu 2 milioane de capete), producția de lână fiind încă nu acoperă nevoile interne (fiind nevoiți să importăm). De aceea, sporirea mai departe a efectivului de ovine cu lână pură imprimă și acestei ramuri un caracter prioritar.

Antrenarea în mai mare măsură a gospodăriilor populației (nu numai ale membrilor cooperativelor) la dezvoltarea creșterii animalelor în vederea asigurării autoaprovizionării (prin autoproducție) crează noi relații în cooperativa agricolă de producție și aceste gospodării, în sensul că C.A.P. vine în

sprijinul acestora prin punerea la dispoziție a unor cantități de furaje concentrate și grosiere (pe lângă cele pe care membrul cooperativ le obține pe lotul în folosință personală). În felul acesta devine posibil ca toți locuitorii satelor să crească bovine și ovine. Totodată, se preconizează și schimbarea structurii efectivului de animale crescute în gospodăriile personale, prin introducerea unei noi rase de oi specializată, în primul rând, în producția de lapte. La randamentul pe care îl dau, 5 oi pot asigura producția de lapte obținută de regulă de la o vacă, prezentând însă avantajul că sînt mai ușor de furajat și de întreținut decât vaca.

Noul profil profesional al crescătorilor de animale

ÎNTOTDEAUNA și peste tot, organizarea unei zootehnii de mare randament a presupus existența unor crescători pricepuți, atașați profesiei și cu dragoste de animale. Mai mult decât cultivatorul de plante, crescătorul de animale este chemat să modeleze cu grijă organismele vii pe care le are în îngrijire. De aceea, **profesia de zootehnist** este prețuită în întreaga lume și retribuită ca atare. Or, unul din locurile înguste din zootehnia românească îl constituie tocmai lipsa de crescători de animale de înaltă calificare, care să manifeste atașament față de profesie și obiectele muncii lui. Din păcate, în unele locuri a apărut o mentalitate cu totul străină spiritului tradițional al poporului român față de crescătorii de animale. Măsurile de stimulare a acestor profesii prin noul sistem de retribuție a muncii în C.A.P., precum și cele de reîntoarcere în agricultură (pentru a lucra în zootehnie) a unor muncitori necalificați din industrie pot constitui o bază serioasă pentru asigurarea cu muncitori calificați a acestei importante ramuri agricole.

Totuși, ca pe ansamblul agriculturii, și în zootehnie ne apropiem de momentul în care vechea generație de cooperatori va trebui înlocuită prin alta nouă, cu o calificare profesională superioară. În acest context, s-ar impune ca rețeaua de licee agroindustriale să fie mai clar orientată spre pregătirea noilor lucrători din agricultură. Actualul sistem de învățământ din aceste licee, mai mult teoretic, în care pregătirea practică a elevilor se rezumă la participarea sporadică la muncă în campanii agricole (ca și studenții de orice profil), nu este de natură să contribuie la pregătirea temeinică a unor zootehniști cu dragoste de meserie și de animale. Poate că ar fi bine să fie reconsiderată experiența vechilor școli sau licee agricole din România, care dispuneau de o bază agricolă (inclusiv zootehnică) proprie, unde toate lucrările, în tot cursul anului, se executau cu elevii, astfel că aceștia se familiarizau cu întreg procesul tehnologic. Chiar dacă nu ar fi posibilă organizarea unei ferme zootehnice pe lângă fiecare liceu agroindustrial, nu ar fi lipsită de interes deservirea completă și permanentă a câte unui grajd de animale din fiecare specie, din cooperativa agricolă de producție învecinată, de către elevii de la liceul agroindustrial.

prof. dr. Oprea P ARPALA

ORGANIZAREA: aport sporit la creșterea productivității muncii și a eficienței economice

ÎN INDUSTRIA MINIERĂ

COMITETUL POLITIC EXECUTIV al C.C. al P.C.R. a adoptat, în ședința din 18 martie a.c., hotărâri menite să asigure dezvoltarea și mai puternică a bazei energetice și de materii prime, condiție hotărâtoare pentru înlăptuirea obiectivelor actualului plan cincinal. În ce privește industria minieră, care în anul 1981 nu și-a realizat sarcinile de plan și a înregistrat pierderi, s-a stabilit să se ia măsuri pentru asigurarea necesarului de forță de muncă, prin redistribuirea disponibilului rezultat, în alte ramuri, din reducerea în continuare a personalului neproductiv.

Totodată, în sectorul minier se pune cu acuitate problema unor acțiuni hotărâite pentru creșterea mai puternică a productivității muncii, pe baza unei mai bune organizări a producției și a muncii.

În articolul de mai jos, autorul abordează aspecte specifice al utilizării raționale a personalului muncitor din subteran, având unele propuneri pe care, considerându-le demne de analizat, redacția le supune atenției forurilor competente — Ministerul Minelor, Ministerul Muncii, Consiliul Organizării Economico-Sociale.

Tribuna specialistului

Căi de îmbunătățire a utilizării forței de muncă

FLOSIREA rațională a forței de muncă — factor important de creștere a productivității muncii sociale — a constituit obiectul unor importante măsuri organizatorice în deosebi în ultimele 3 cincinale, legate de extinderea normării personalului tehnic și economic, de alte specialități și administrativ, aplicarea în toate unitățile a normelor unitare de structură, stabilirea prin plan a ponderilor de personal TESA în numărul total al personalului muncitor. Începând cu anul 1981 s-a aplicat o nouă structură a personalului muncitor, având ca scop principal scăderea treptată a ponderii personalului din activitățile neproductive, auxiliare și trecerea lucrătorilor eliberați din aceste munci în activitatea de bază a unităților.

Activități direct corelate în procesul de producție

ȚINÎND SEAMA, de particularitățile procesului de producție din sectorul minier, sugerăm unele posibilități de îmbunătățire a utilizării forței de muncă prin dimensionarea și structurarea optimă a personalului muncitor din subteran.

Pornim de la premisele îndeobște cunoscute și acceptate: în subteran are loc prima acțiune asupra obiectului muncii, urmând ca acesta (minereul excavat) să sufere, în funcție de fluxul tehnologic, modificările necesare; dimensionarea întregii activități de la suprafață și a bazei ei tehnico-materiale (personal: utilaje, construcții etc.) este condiționată de activitatea din subteran, care deține deci un caracter prioritar în obținerea producției.

Pentru extragerea substanței minerale utile, unitățile miniere execută un complex de lucrări (distincte ca succesiune și tehnologie) — de deschidere, pregătire și abataj. Organizarea personalului muncitor din subteran este strâns legată de această desfășurare a procesului de producție specific. În funcție de locul de muncă și activitatea pe care o prestează fiecare om al muncii, s-a adoptat următoarea grupare pe categorii: 1) muncitori direct productivi; 2) muncitori indirect productivi; 3) muncitori de deservire; 4) personal tehnic productiv.

Având însă în vedere că, în condițiile din subteran, activitățile indirect productive și de deservire sînt indispensabile bunului mers al procesului de producție, aflîndu-se într-o relație intimă cu cele de bază, opinăm ca

întregul personal muncitor ce își desfășoară activitatea în subteran să fie încadrat în grupa „direct pro-

ductivi”, el contribuind deopotrivă la extragerea substanței minerale utile.

De fapt, cine sînt acești lucrători „indirect productivi”, și de „deservire” și în ce constă munca lor?

O primă categorie o constituie lucrătorii de la **punctele fixe**: stații de pompare (care evacuează la suprafață apa din și de pe obiectul muncii; deci, o activitate necesară pentru a se acționa direct asupra obiectului muncii); stații de ventilatoare (care evacuează gazele viciate emenate de obiectul muncii sau de exploziile provocate în vederea depilării obiectului muncii, pentru a se putea acționa direct asupra minereului); stații de compresoare (necesare producerii aerului comprimat, care pune în mișcare utilajele cu care se acționează direct asupra obiectului muncii). Cea de-a doua grupă e formată din lucrătorii de la **transport și încărcarea-descărcarea** diferitelor materiale și piese: lemn de mină (necesar armării lucrărilor miniere, pentru a se putea acționa direct asupra obiectului muncii), bolțari (necesari la armări, sau la ridicarea rostogoalelor pentru evacuarea minereului, creînd posibilitatea mișcării obiectului muncii), piese de schimb (necesare reparării utilajelor din dotarea formațiilor de lucru sau a minei — cu care se acționează direct asupra obiectului muncii) etc.

Pe de altă parte, atît obiectul muncii, cît și lucrătorii sînt în același loc: în subteran, iar într-un fel sau altul, toți acești lucrători acționează mai mult sau mai puțin **direct** asupra obiectului muncii.

Toate activitățile din subteran sînt productive — nu pentru că influențează productivitatea muncii din producția nemijlocită, ci pentru că sînt părți inseparabile ale ei, produsul material — minereul — rezultînd din executarea întregului ansamblu de munci și de funcții ce revin **muncitorului productiv colectiv**.

Problema nu este pur teoretică, ci are însemnate implicații practice, întrucît întreprinderile miniere trebuie să se încadreze în normative (procente din numărul total de personal), pentru grupele „indirect productivi” și „deservire”.

În etapa actuală, cînd se impune reducerea — pe baza unor măsuri judicioase gîndite — a numărului de personal neangrenat direct în producție și trecerea acestuia în cadrul personalului de producție, cu efecte pozitive asupra utilizării raționale și eficiente a forței de muncă, principalele rezerve de sporire în continuare a eficienței muncii sociale pot fi puse în valoare prin acțiuni de îmbunătățire a utilizării personalului de producție. Revoluția tehnico-științifică, adîncind deopotrivă diviziunea muncii și cooperarea între diferite activități, produce schimbări radicale. Crește rolul profesiilor legate de servirea utilajelor, de întreținerea lor, de aprovizionarea cu piese, materiale; sporește greutatea specifică a unor meserii ca mecanic de întreținere, mecanic lăcătuș, electrician ș.a., de calitatea muncii cărora depinde randamentul „omului de la frontul de lucru”.

Opțiunea pentru o creștere reală a productivității muncii

ÎN CONTEXTUL acestor realități, prezentăm în tabelul din pag. 19 cîteva ipoteze de împărțire a personalului muncitor (pe exemplul unei centrale miniere).

● **Ipoieza I-a**: situația existentă, corespunzătoare actualelor normative de personal.

● **Ipoieza a II-a**: reducerea numărului de muncitori direct productivi cu 1000, datorită acțiunilor de mecanizare (de exemplu: săparea suitorilor cu găuri lungi de mină) și aplicării metodelor de exploatare de mare productivitate (în locul metodei ascendent cu rambleu uscat — utilizarea rambleului hidraulic, sau a metodelor de exploatare combinate, cameră cu pilieri). Acestea asigură o îmbunătățire a productivității muncii pe mină, dar în același timp ponderea muncitorilor indirect productivi și de deservire, precum și a personalului de conducere, administrativ și funcționari depășește nișelele din normative.

● **Ipoieza a III-a**: reducerea numărului de muncitori direct productivi cu 1000 persoane și încadrarea în normativele de personal (care sînt maximele), astfel că față de situația existentă, trebuie să se reducă numărul muncitorilor indirect pro-

Structura personalului muncitor	Ipoteze		
	I	II	III
TOTAL PERSONAL	30 000 (100%)	29 000 (100%)	28 718 (100%)
din care :			
muncitori	27 300 (91%)	26 300 (90,68%)	26 133 (91%)
— direct productivi	23 400 (78%)	22 400 (77,24%)	22 400 (78%)
— indirect productivi	2 550 (8,5%)	2 550 (8,79%)	2 241 (8,5%)
— de deservire	1 350 (4,5%)	1 350 (4,65%)	1 292 (4,5%)
personal de conducere, administrativ și funcționari	1 500 (5%)	1 500 (5,17%)	1 436 (5%)

ductivi cu 109, al muncitorilor de deservire cu 58 și al personalului de conducere, administrație și funcționari cu 64.

Unele întreprinderi miniere preferă să-și păstreze numărul de muncitori direct productivi — renunțând la o posibilitate importantă de creștere a productivității muncii — pentru a nu fi nevoite să reducă și numărul (stabilit potrivit normativului) la celelalte categorii de personal.

Unitățile miniere în care nivelul de mecanizare și tehnologiile permit aplicarea ipotezei a II-a nu pot reduce personalul indirect productiv și de deservire (volumul producției este cel puțin ca și în situația inițială, fronturile de lucru trebuie aprovizionate cu materialele și piesele necesare, numărul punctelor fixe rămâne același), acesta fiind indispensabil pentru a se crea cele mai bune condiții muncitorilor de la front. Evident, în cazul cuprinderii întregului personal muncitor din subteran în grupa muncitorilor direct productivi, rezolvarea problemei ar fi cât se poate de simplă, reducerea personalului total cu circa 3%, asigurând un însemnat spor de productivitate.

Intrucât condițiile de zăcămint și dotare tehnico-materială diferă de la o mină la alta, ni se pare că ar fi mai firesc ca

determinarea grupării personalului muncitor să se facă nu uniform, ci de către înseși unitățile miniere, cu deplina responsabilitate pe care le-o conferă autoconducerea și autogestiunea și pe care le-o impun indicatorii de eficiență economică.

Bineînțeles, ar urma să se respecte anumite restricții, care pot fi cel mai bine explicate prin relația cauză-efect. Adică, la mișcarea personalului dintr-o grupă (subgrupă) în alta, există o cauză care are drept consecință (efect) o îmbunătățire a activității, materializată pe planul indicatorilor economici — în speță, creșterea productivității muncii. Atunci când se acționează în direcția organizării mai bune a producției și muncii va crește ponderea muncitorilor direct productivi, iar în cazul schimbării unor tehnologii de lucru, al dotării cu utilaje cu caracteristici superioare, al extinderii gamei de operații mecanizate etc., deși numărul total de muncitori se reduce, va crește ponderea celor indirect productivi și de deservire.

Rezultă, deci, că — întrucât o creștere reală a productivității muncii se obține prin organizarea mai bună a producției și a muncii, utilizarea deplină a timpului de lucru, introducerea mecanizării și tehnologiilor moderne de lucru — gruparea propusă a personalului muncitor ar facilita valorificarea tuturor acestor căi. Cuprinderea tuturor muncitorilor din subteran în grupa celor direct productivi ar fi mai elastică, s-ar adapta mai ușor unor necesități ale producției.

Dimensionarea optimă a personalului muncitor

PORNIND de la ipoteza că în subteran toate activitățile au caracter nemijlocit sau mijlocit productiv, pentru o utilizare rațională, eficientă a forței de muncă structurarea pe diferite categorii de personal, stabilirea numărului de muncitori pe genuri de lucrări trebuie să asigure păstrarea unor proporții echilibrate, optime.

Dimensionarea optimă a personalului muncitor din subteran presupune : determinarea unor norme fundamentate științific și perfecționarea lor continuă, pe măsură ce ele suferă „uzură morală“ ; crearea tuturor condițiilor pentru desfășurarea neîntreruptă a procesului de producție ; eliminarea intreruperilor generate de cauze subiective. Un personal mai numeros decît strictul necesar generează o irosire a muncii sociale, iar invers, funcționarea defectuoasă a unității, cu intreruperi și goluri în

activitatea productivă, dă naștere tendinței de a „umfla“ personalul față de necesarul determinat pe baza unor criterii științifice, pentru a se putea reechilibra realizarea planului.

La orice unitate miniera, elementele care condiționează dimensionarea personalului muncitor sînt : omul și calitățile lui ; procesul de producție ; gradul de mecanizare ; mărimea și/sau dispersia locurilor de muncă ; condițiile naturale (de microclimat, geologico-miniere etc.).

Procesul de producție minier presupune, pentru organizarea rațională a producției și a muncii, analiza amănunțită a desfășurării lui pe categorii de lucrări, unele încadrate în **procese periodice, ciclice** (formate din operații ce se execută într-o anumită succesiune determinată de tehnologia respectivă și care, după efectuarea ultimei, se reiau în aceeași ordine), altele în **procese nerepetitive** (în sensul că deși acțiunea lor tehnologică asupra obiectului muncii este aceeași, conținutul și volumul muncii nu se repetă întocmai de la un ciclu la altul). Caracterul ciclic permite cu multă ușurință determinarea consumului de muncă, respectiv a numărului de muncitori, asigurînd gradul de încărcare a tuturor muncitorilor de la toate fronturile de lucru, cu ajutorul „formației tip“. În ce privește activitățile cu specific de muncă nerepetitivă (întreținerea și repararea utilajelor sau instalațiilor, întreținerea lucrărilor miniere, controlul aerajului, activitatea manipulanților de materiale, recoltarea probelor geologice etc.), este mai dificilă, totuși posibilă măsurarea lor (prin observări instantanee, fotografiari, cronometrări), avînd însă în vedere că : activitatea desfășurată trebuie să facă față unor evenimente ce apar în mod aleatoriu etc. ; rezultatele activității muncitorilor sînt subordonate ritmului de funcționare a mașinilor, pe care nu îl pot depăși ; stimularea depășirii cantitative trebuie să se mențină în anumite limite, dincolo de care ar provoca scăderea calitativă a producției (prin abateri de la normele tehnice) sau scăderea gradului de securitate a muncii ; unele rezultate ale activității muncitorilor nu se pot materializa în produse.

De altfel, pe măsură ce conținutul muncii se modifică, schimbîndu-se raportul dintre consumul de energie fizică și psihică în favoarea acesteia din urmă, pe măsură ce cresc calificarea muncitorilor și gradul de mecanizare, asistăm la mărirea ponderii muncii nerepetitive în totalul activității din subteran ; muncitorului i se cer mai multe cunoștințe teoretice și practice (trebuie să cunoască un proces tehnologic, un grup mai mare de mașini, modul de organizare și de deservire a procesului de producție etc.), să se orienteze repede, să aibă inițiativă, o conștiință profesională ridicată, un deznăscut simț al răspunderii etc. Măsurarea muncii nerepetitive permite cunoașterea gradului de utilizare a muncitorilor, ceea ce ajută la o dimensionare optimă a personalului, adică la o utilizare rațională și eficientă a lui.

Un exemplu de măsurare a muncii cu activitate nerepetitivă este **stabilirea numărului optim de maștri în subteran**. Avînd la bază numeroase cronometrări și observații instantanee, considerăm că numărul optim al formațiilor de lucru conduse de un maestru se poate calcula cu următoarea relație *) :

$$NF = \frac{T_s - T_{pig}}{nt \left(t_s + \frac{d_o}{V_o} + \frac{d_v}{V_v} \right) KT}$$

Numărul astfel determinat al locurilor de muncă ce pot fi conduse de un maestru constituie **formația optimă de maestru** (vezi nota din pag. 25), deoarece ea are în vedere : volumul și complexitatea lucrărilor miniere ; dispersia locurilor de muncă ;

Virgil IGA
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 25)

*) Semnificații : NF — numărul locurilor de muncă ce pot fi conduse de un maestru într-un schimb ; T_s — durata unui schimb (480 sau 360 min) ; T_{pig} — timpul de pregătire și încheiere general (în min.) ; nt — numărul trecerilor (controalelor) necesare la un loc de muncă în decursul unui schimb (minim 2) ; t_s — timpul mediu al unei opriri la un loc de muncă, cu ocazia unei treceri (min.) ; d_o — distanța medie pe orizontală între locurile de muncă (m) ; d_v — distanța medie pe verticală între locurile de muncă (m) ; V_o — viteza medie pe orizontală de deplasare de la un loc de muncă la altul (m/min.) ; V_v — viteza medie pe verticală de deplasare de la un loc de muncă la altul (m/min.) ; KT — coeficient de corecție. KT este egal cu : $K_1 \times K_2 \times K_3$. K_1 — coeficient ce depinde de numărul muncitorilor în formațiile de lucru (și are valorile : între 2—4 muncitori/formație, $K_1 = 1$; pentru fiecare muncitor ce depășește numărul de 4 din formațiile de lucru se adaugă 0,03 la coeficientul K_1) ; K_2 — coeficient în funcție de natura lucrărilor executate de formațiile de lucru (avînd valorile : pentru brigăzi și echipe de la front-abataje, lucrări de înaintare, lucrări speciale — $K_2 = 1$; pentru fiecare brigadă sau echipă cu activitate de muncă nerepetitivă — întreținerea galeriei, întreținerea electromecanică, transport etc — se scade 0,03 din coeficientul K_2) ; K_3 — coeficientul gradului de confort, care se măsoară cu catatermometrul umed și are valorile : 0,75 pentru 6—9 catagrade umede ; 0,85 pentru 10—12 ; 1,00 pentru 13—19 ; 0,90 pentru 20 catagrade umede.

TEHNOLOGII PENTRU VIITOR (III)

3. Tehnologiile mecanice. Robotica

FĂRĂ îndoială că în domeniul tehnologiilor mecanice viitorul îl reprezintă robotica, automatizarea flexibilă pe această bază, tehnologia privită ca sistem. Importanța tehnologiilor mecanice rezultă din necesitatea omului de a avea de a face cu corpuri macroscopice și în primul rând cu corpurile solide. Prin „solid” realizăm mașini, calculatoare electronice, dirijăm fluide și gaze, curentul electric etc. De aici rolul fundamental al tehnologiei mecanice.

Robotica și sistemele tehnologice bazate pe robotică reprezintă însă principalele direcții în tehnologia mecanică, asemenea tehnologii beneficiind de posibilități deschise de micro-electronică, informatică și inteligență artificială.

Numărul de roboți a devenit un indicator al progresului tehnologic al unei țări și am putea spune al gradului ei de înaintare în cea de a doua revoluție industrială. În tabelul 3 se prezintă distribuția roboților în funcțiune în anul 1980 pentru un număr de țări. Se poate observa avansul pe care îl are Japonia. Tendințe noi le constituie integrarea unor roboți în corpul mașinilor-unelte pentru încărcarea și descărcarea acestora, economisind spațiul de producție, apoi creșterea ponderii roboților de **asamblare** (în Japonia, de la 9,8% în 1980, la 16,9% estimat pentru 1985 și 21,7% în 1990), creșterea ponderii roboților de **control** (în Japonia, de la 4,9% în 1980, la 7,9% estimat în 1985 și 10% în 1990; fabricanții de roboți

Tabelul nr. 3

Distribuția roboților în câteva țări, după Robert Sugarman — 1980

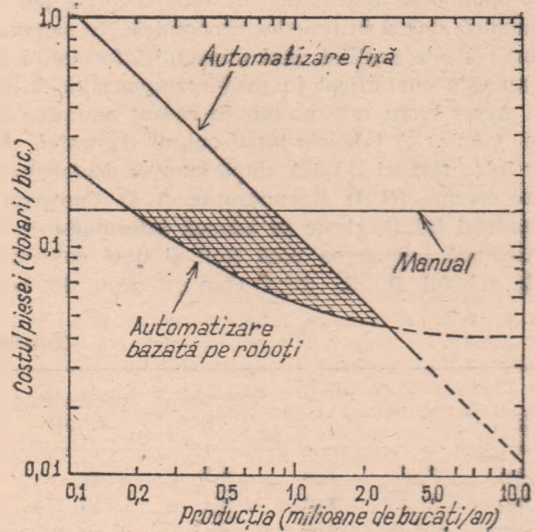
Țara	Roboți programabili cu servomecanism de control		Roboți programabili fără servomecanism de control	Total roboți	Manipulatori
	cu traiectorie punct cu punct	cu traiectorie continuă			
Japonia	3 000		11 000	14 000	33 000
R.F.G.	300	150	400	850	5 000
S.U.A.	1 810	345	cel puțin 1 100 *)	3 255	**)
Marea Britanie	60	85	40	185	**)
Polonia	70	40	250	360	360
Belgia	7	3	**)		7
Suedia	450	120	**)		**)
Norvegia	20	20	130	170	30
Finlanda	20	10	80	110	20

*) lipsesc informații privind roboții specializați, cifra de 1 100 cuprinzând numai roboți de uz general

***) lipsesc informații

încep să vîndă celule flexibile de fabricație). În Japonia 61 de laboratoare universitare lucrează activ în domeniul roboticii. O politică deosebită de a Japoniei realizează, se pare, Italia. În anul 1980 Italia a produs 420 de roboți, de către 12 întreprinderi, din care a exportat 160. O singură întreprindere (Norda) a fabricat peste jumătate din roboții italieni, celelalte fiind întreprinderi mici, specializate pentru producerea de roboți de uz special, de deosebită calitate. Merită amintit că Italia este al 5-lea producător mondial de mașini-unelte și al 3-lea exportator mondial. Este interesantă și repartitia geografică a țărilor care asigură componente producătorilor italieni de roboți industriali (tabelul 4). Introducerea roboților depinde atât de factori economici dar și de factori sociali. Din punct de vedere economic trebuie să se aleagă între producția manuală, cu automatizare

Fig. nr. 3

Variația costului unei piese (fabricată manual, cu automatizare fixă sau cu automatizare pe roboți) în funcție de volumul producției (după R. Sugarman, 1980). Zona hășurată este avantajoasă pentru utilizarea roboților.

fixă sau automatizare flexibilă cu roboți (fig. 3) existind, în funcție de natura piesei sau produsului, o plajă, relativă la numărul de bucăți, în care producția cu roboți se impune.

În țara noastră, ca urmare a directivelor Congresului al XII-lea al P.C.R. s-a trecut la realizarea de roboți industriali, un număr de peste 15 colective industriale, universitare și din cercetare lucrînd în această direcție. În anul 1982 începe fabricarea primelor tipuri de roboți industriali din generația I-a. Nu insistăm mai mult asupra acestei teme avînd în vedere că recent au avut loc primul simpozion național de Inteligență artificială și robotică industrială, detaliu găsindu-se în volumele cu lucrările acestor simpozioane.

Tabelul nr. 4

Repartiția pe țări a componentelor pentru roboți fabricați în Italia (după ref. bibl. (37)).

	Italia	S.U.A.	C.E.E.
părți mecanice	100%	—	—
sisteme electronice de control	60%	40%	—
motoare	80%	15%	5%
software	50%	30%	20%
organe de prindere	90%	—	—
dispozitive speciale	50%	30%	20%
mini și microcalculatoare cuplate la roboți	40%	50%	10%

4. Tehnologiile informaționale

PRINCIPALELE tendințe în domeniul tehnologiilor informaționale au fost prezentate în tabelul 1. Nu ne vom opri asupra microelectronicii sau asupra inteligenței artificiale asupra cărora am expus în ultimul timp o serie de considerații și puncte de vedere și nici asupra conceptului de inteligență socială sau, corelat cu el, de sistem informatic național.

Ne vom mărgini, în primul rând, la a scoate în evidență rolul economic al informației, faptul că tehnologiile informaționale pot deveni adevărate **tehnologii ale economiei** (vezi tabelul 1, numărul anterior) din momentul în care moneda ia forma unei informații electronice și mai ales dacă s-ar reuși să se măsoare, într-un fel anume, munca. Ideea măsurării efortului în muncă, expusă principal într-o lucrare anterioară, apare acum posibilă. O știre de presă¹⁾, pe care nu am verificat-o prin accesul la comunicări sau rapoarte științifice publicate, arată că această posibilitate se apropie mult de realitate. Vor putea atunci ideile economice marxiste referitoare la valoarea căpăta un contur mai net prin măsurări în raport cu munca?

Rolul economic al informației ar trebui cuprins atât în gândirea economică, dar și în practica economică. Nu se poate afirma că acest rol este neglijat, însă impactul informației asupra societății nu este cuantificat în mod corespunzător în termenii economici. Acest lucru este posibil în cadrul anumitor modele economice cum ar fi tabelele input-output (Leontief, Balanța legăturilor între ramuri B.L.R.), după cum se demonstrează într-o lucrare recentă (N. D. Karunaratne, A. D. Cameron, 1980). Dacă la modelul B.L.R. clasic se adaugă informația ca ramură aceasta înseamnă adăugarea unei linii și unei coloane suplimentare în tabelul B.L.R., după cum se arată în tabelul 5

Tabelul nr. 5

	1	2	...	n	informația (I)	producția finală	producția totală
1	x_{11}	$x_{12}...$		x_{1n}	x_{1I}	y_1	x_1
2	x_{21}	$x_{22}...$		x_{2n}	x_{2I}	y_2	x_2
n	x_{n1}	$x_{n2}...$		x_{nn}	x_{nI}	y_n	x_n
informația valoarea nou creată producția totală	x_{I1}	$x_{I2}...$		x_{In}	x_{II}	y_I	x_I
		v_1		$v_2...$	v_n	v_I	
				x_1	$x_2...$	x_n	x_I

În tabelul 5, x_{1I} , x_{2I} , ..., x_{nI} reprezintă valoarea produselor informaționale (inclusiv calculatoare și orice alt mijloc suport al informației) și a informațiilor consumate în ramurile 1, 2, ..., n, iar x_{I1} , x_{I2} , ..., x_{In} reprezintă valoarea produselor care sînt livrate industriei de produse informaționale și de informații de către celelalte n ramuri. Mărimea x_{II} reprezintă autoconsumul de produse informaționale și informații în însăși ramura informației.

Un asemenea aranjament al modelului B.L.R. ar permite aprecierea rolului informației în economie, ponderea și influențele ei structurale, precum și o înțelegere mai adîncă a rolului informației și industriilor de produse informaționale (microelectronica, echipamente de calcul etc.) în structura economică și evident o corectare științifică a modelului de creștere economică.

Domeniul informațional poate fi, la rîndul lui, divizat în ramuri. Atunci x_{II} devine și el o matrice a relațiilor între ramurile informației, ceea ce duce la mărirea numărului total de ramuri de la $n + 1$ la $n +$ (numărul de ramuri informaționale) și deci la un model B.L.R. mult mai detaliat. Acest lucru ar putea permite o evaluare macroeconomică și a eficienței informaticii ca ramură din ce în ce mai importantă a economiei. În fine, un ultim aspect la care ne vom referi este acela

¹⁾ Știre de presă (martie 1980): „În timpul unei călătorii în jurul globului, profesorul Locken Mayes din California a purtat un mic mecanism electronic în jurul corpului care a înregistrat continuu pulsul, temperatura, precum și orele la care a adormit și s-a trezit din somn... Experiența efectuată de-a lungul călătoriei îndelungate, precum și cea efectuată în cursul unor examene universitare dificile demonstrează posibilitatea utilizării micromecanismelor electronice la măsurarea intensității eforturilor fizice și psihice... Noile micromecanisme electronice sînt utilizate totodată pentru supravegherea stării de alertă a muncitorilor industriali care lucrează noaptea, a piloților de cursă lungă.

al componentei sistemului informatic național (S.I.N.) îndreptată spre populație. Acest aspect este uneori neglijat, însă serviciile telematice pentru populație reprezintă o tendință evidentă a tehnologiei contemporane cu mari implicații pentru viața omului la domiciliu, publică și în muncă.

5. Consecințele și condițiile economico-sociale ale noilor tehnologii mecanice și informaționale

ÎNCHEIEREA revoluției industriale începută în secolul XVIII printr-o revoluție a microelectronicii, informaticii și roboticii în ultimii 30 de ani ai secolului XX și începutul secolului XXI ar putea da dreptate aceluia care vorbește de o singură revoluție industrială întinsă pe mai multe sute de ani. Să nu se uite însă că prima revoluție industrială a generat capitalismul. Teoretizarea acumulării de capital de către Adam Smith ca mijloc al creșterii economice avea să servească din plin gândirii economice capitaliste. Marx a fost cel care a sesizat rolul major al progresului tehnic în procesul de creștere. Deși Ricardo, mai înainte, a înțeles rolul progresului tehnic în creșterea economică, Marx a scos în evidență cu putere rolul schimbărilor tehnologice, în general, în viața societății. Acest lucru este unanim recunoscut. Noile tehnologii și investițiile, acumulările, duc la creșterea forțelor de producție, iar nivelului acestora trebuie să le corespundă anumite relații de producție, anumite tipuri de societăți. Aceasta este o lege universală a societății umane evidențiată de Marx. Tot Marx a arătat că în anumite perioade pot apare neconcordanțe, uneori contradicții grave, care în cele din urmă trebuie să fie rezolvate. Concordanța nu se realizează niciodată automat, către ea se tinde și, în mod normal, în cele din urmă se va împlini. Alți factori care pot interveni temporar în realizarea concordanței dintre forțele și relațiile de producție sînt, în primul rînd, modul de conducere al societății cu tot ceea ce el implică din punct de vedere ideologic și politic, apoi factori de ordin cultural. La aceleași forțe de producție avem astăzi societățile noi socialiste dar și societăți capitaliste.

Tocmai de aceea considerăm că revoluția microelectronicii, informaticii și roboticii este de fapt o nouă revoluție industrială și nu una pur tehnologică. A doua revoluție industrială nu este posibilă fără asigurarea anumitor condiții deși logica dezvoltării tehnologiei contemporane o aduce în mod firesc pe aceasta pe primul plan. Se verifică încă o dată caracterul tendențial al legilor istorice căci comunismul nu vine de la sine, este o tendință, dar perfect posibil de realizat.

Fenomenul esențial pe care îl produc tehnologiile robotice și informaționale este acela al creșterii productivității muncii sociale ceea ce duce la reducerea timpului de lucru în modul de producție instituționalizat. Acest fenomen ridică probleme majore de ordin economic și social. Menținerea duratei de lucru în condițiile noilor tehnologii ar duce la creșterea șomajului, ceea ce, de altfel, se și constată în prezent în țările capitaliste, creînd perturbații sociale puternice. De aceea economiștii occidentali constată că „gîndirea economică prezintă astăzi o stare nefericită în fața crizei și perspectivelor de agravare a șomajului, iar repunerile sub întrebare a teoriilor economice se multiplică” (Rolande Cuvillier, 1981, p. 5). Opoziția industriașilor capitaliști față de reducerea timpului de lucru, bazată pe interese subiective, microeconomice, vine în contradicție cu fenomenele macroeconomice și macrosociale. Această opoziție a fost permanentă în capitalism și ea a putut și poate fi înfrîntă numai prin acțiunile revendicative ale muncitorilor, sau, ca în cazul recent al Franței, prin acțiunea statului. Problema se complică căci reducerea timpului de lucru, acceptată ca alternativă la șomajul celei mai mari părți a populației, ridică probleme noi cum ar fi organizarea altor activități la scară socială în locul celor productive și în special dezvoltarea serviciilor pentru nevoile de acoperire a timpului liber.

Mihai DRĂGANESCU

CARE sînt termenii cei mai adecvați în care poate să fie formulată problematica unei lucrări privind noul mecanism economico-financiar? Ce domenii ar trebui să acopere cu prioritate o astfel de carte? Iată întrebări pe care le socotim pe deplin justificate — și necesare — acum, cînd se implinesc patru ani de la adoptarea cadrului de aplicare a noului mecanism economico-financiar — interval de timp în care, în practica economică, s-au acumulat numeroase informații, au prins contur tendințe diverse, s-au evidențiat unele fenomene inedite. Cu acest gînd am parcurs lucrarea **Mecanismul economico-financiar al R.S. România** publicată de curînd la Editura Scrisul Românesc, carte elaborată de **Eugen Vasilescu și Petre Petrescu***).

Din punct de vedere al concepției, volumul a fost realizat în manieră monografică autorii urmărind cu precădere să expună, să explice, să detalieze ansamblul de norme și reglementări juridice, economice, financiare etc., care alcătuiesc osatura mecanismului economico-financiar în vigoare. Tocmai în virtutea acestei logici sînt comentate, în capitolele distincte, principiile generale care fundamentează concepția cu privire la mecanismul economic și financiar: democrația socialistă cu corolarele sale autoconducerea și autogestiunea; sistemul indicatorilor economici și funcțiunile lor specifice; raporturile ce se stabilesc între felurii agenți economici în procesul economic — întreprinderi, centrale, ministere, unitățile cuprinse în sistemul bancar. Și, din această expunere succintă se evidențiază optica preponderent metodologică prin care sînt cercetate și prezentate în lucrare, problemele noului mecanism economico-financiar.

Caracterul sistemic și gradul al analizei pornește de la structura de bază a mecanismului economic — întreprinderea — desfășurîndu-se pe planuri succesive pînă la examinarea și cuantificarea factorilor chemați să asigure starea de proporționalitate, echilibrul la scara întregii economii naționale. O atenție deosebită se acordă în lucrare rolului crescînd, necesității activizării pîrghiilor valorice în acțiunea de aplicare a mecanismului perfecționat cum sînt: banii, finanțele, creditul, fondurile, costurile, prețul, beneficiul, cointeresarea și răspunderea personalului muncitor, acumulările la buget

ș.a. În acest sens în carte este avansată ideea necesității unor schimbări de optică, de concepție în modul de utilizare a acestor instrumente. În-săși aplicarea în practică, cu eficiența scontată, a noilor reglementări privind desfășurarea proceselor economice este condiționată de modificarea, de adaptarea cadrului economic general — structura unor instituții financiar-bancare, accentuarea rolului unităților economice de bază în întocmirea planurilor de producție, modalitățile de acordare a creditelor etc. — astfel încît creșterea rolului întreprinderii și derularea unei producții eficiente să devină o

secă o analiză corespunzătoare în cuprinsul acestei lucrări. Celor de mai sus li se adaugă alte câteva probleme de bază abordate de autori între care cele privind metodologia și instrumentele de fundamentare a planului propriu al unităților în corelare cu planul național unic, a bugetului de venituri și cheltuieli în corelare cu bugetul statului, a sistemului de contracte, fundamentarea deciziilor și urmărirea execuției lor, cît și a indicatorilor specifici mecanismului economic perfecționat (producția netă, producția fizică, producția marfă vîndută și încasată, fondul total de timp de muncă la dispoziția

cesul aplicării noului mecanism, în lucrare sînt formulate o serie de opinii și propuneri constructive, precizîndu-se posibilele căi și soluții apte să conducă la preîntîmpinarea apariției, în autogestiune, a unor factori cu acțiune dezzechilibrantă: încetinirea vitezei de rotație, imobilizările, neacoperirea integrală a producției cu contracte la intern și la extern, neplata la termen a obligațiilor exigibile, calitatea slabă a producției comparativ cu exigențele beneficiarilor, cu cerințele asigurării competitivității sale la export, caracterul neritmicit al formării acumulărilor la bugetul statului ș.a. Deși cuprinde unele considerații de natură concret-aplicativă, apreciem că lucrarea ar fi trebuit să încorporeze în mai mare măsură date evidențiate de realitatea procesului economic precum și analize ale unor fenomene concrete; aceasta ar fi putut permite autorului să-și îmbogățească concluziile. Afirmăm aceasta întrucît pare tot mai limpede necesitatea de a confrunța permanent cadrul juridic și organizatoric în care se desfășoară acțiunea de implementare a noului mecanism cu efectele — uneori diferite ca tendință, — constatate în activitatea unităților, și ca atare necesitatea de a adapta continuu aceste pîrghii la cerințele în permanentă evoluție, ale desfășurării unei activități economice cu un grad cît mai înalt de eficiență. Totodată, ar fi fost util după părerea noastră, să se acorde o atenție mai mare aspectelor care privesc activitatea de comerț exterior și cooperarea economică internațională avînd în vedere problemele specifice pe care le ridică aplicarea noului mecanism în această sferă de activitate.

Prin problematică, prin conținut, prin însuși modul de abordare a unor aspecte de importanță deosebită pentru economia națională, lucrarea se înscrie ca o carte utilă pentru o categorie largă de cititori: factori de decizie din unități economice, din rețeaua finanțe-bănci, cercetători, cadre didactice, studenți etc.

prof. dr. I. RUCĂREANU

Mecanismul economico-financiar

realitate omniprezentă. Dintr-o asemenea perspectivă, în concepția autorilor, accelerarea procesului de restructurare a relațiilor dintre unitățile economice, a relațiilor financiare — accelerare impusă de cerința accentuării laturilor calitative în toate sferele de activitate — poate fi înfăptuită pornindu-se de la realitățile existente în economia națională și pe plan mondial, de la înțelegerea superioară a obiectivelor de dezvoltare stabilite de conducerea de partid și de stat.

Sistemul economic unitar, cu subsistemele financiar, bănesc și de credit; resursele materiale și modul de utilizare a acestora cu eficiență cît mai ridicată; fundamentarea, pe baze realiste, a sistemului de cointeresare a personalului muncitor, consolidarea cadrului instituțional al acestui sistem; antrenarea mai largă, a unităților de bază (întreprinderi și centrale), în procesul de concepere și elaborare a planului, creșterea atribuțiilor și răspunderilor pe parcursul înfăptuirii sale; valorificarea plenară a potențialului material, financiar și de forță de muncă — sînt câteva din preocupările ce-și gă-

unității, indicatorii calitativi ai eficienței fondurilor fixe, și mijloacelor circulante, viteza de rotație a acestora ș.a.). Analiza aspectelor menționate este întregită, pe parcursul lucrării, de prezentarea detaliată și comentarea avizată a prevederilor și reglementărilor juridice care se află în uz și care orientează diversele fluxuri economice și financiare. În acest cadru, pe baza folosirii unor modele statistico-matematice, a unor exemple extrase din datele furnizate de evidențele mai multor unități din industrie, agricultură, comerț, cercetarea științifică etc. autorii formulează o concluzie deosebit de importantă. Anume că necesarul total de mijloace circulante pentru autofinanțare, nu se poate, practic, asigura numai din beneficiile care se obțin de către unitatea economică. Tocmai de aceea un rol deosebit în susținerea procesului de autofinanțare revine pîrghiei creditului, care trebuie să fie astfel conceput încît să stimuleze întreprinderile spre a desfășura o activitate rentabilă.

În legătură cu unele rămăneri în urmă constatate în pro-

*) E. Vasilescu, P. Petrescu, „Mecanismul economico-financiar al R. S. România”, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1981.

NUMELE sibianului Nicolae Cristea*) este strâns legat de luptă — desfășurată în ultima treime a secolului trecut — pentru emanciparea socială și națională a românilor din Transilvania, pentru promovarea meseriilor și protejarea micului producător. De la începutul activității, Nicolae Cristea urmărește îmbunătățirea soartei poporului său. Motivele care l-au determinat să urmărească acest ideal de luptă pentru emanciparea economică și politică a românilor transilvăneni ni le explică în „memoriile” scrise și publicate parțial în anul 1900: „După ce în toamna anului 1865, am devenit redactor al „T.R.”... ca publicist ex professo, vrînd-nevrînd trebuia să mă fac și mai familiar de cum eram cu soarta poporului român în toate direcțiunile. Politică poporului român pretindea aceasta”¹⁾.

Nicolae Cristea înțelegea că, pentru a fi publicist și a lupta pentru o cauză dreaptă, trebuie să cunoști poporul, să cunoști viața acestuia, în toate amănunțele: „Pentru că — subliniază în „memoriile” amintite — a lucra în ale politicii unui popor, fără a avea cunoștință despre părțile constitutive ale organismului lui, este egal cu practicarea medicinăriei din partea unui medic, care n-are idee despre părțile constitutive ale organismului omenesc”²⁾. Munca de redactor i-a lărgit orizontul său, l-a pus în legătură mai directă cu problemele economice, sociale și politice.

Ideii de progres economic și social al poporului îi va subordona întreaga activitate. Cristea a pornit de la starea de fapt existentă în Transilvania în deceniul al șaptelea al secolului trecut. Dar și-a dat seama că această stare era produsul unui proces istoric îndelungat, în care românii au suferit o dublă exploatare: națională și socială. „Este știut — scria el — că în trecut, dinainte de revoluția din 1848, aici, în Transilvania, meseriile erau puse sub scutul privilegiilor. Nu era permis ori-și-cum și ori-și-unde să se practice una sau alta dintre meserii. Atunci româ-

Tradiții progresiste ale gândirii economice românești

nului, ca român, aici în țară nu-i era permis a practica meseria. Iar dacă totuși se încumeta cineva să practiceze și se dovedea că practicaseză meseria, i se confiscau instrumentele de lucru și se mai pedepsea și cu alte pedepse. Vrînd un român cu orice preț să fie meseriaș, trebuia să-și renege naționalitatea sau cel puțin să zică că e grec, cum făceau neguțătorii”. Nicolae Cristea demonstrează că această situație nu se schimbese în mod radical nici după desființarea iobăgiei în Transilvania (1848-1853). Multe rămășițe ale iobăgiei s-au perpetuat și au afectat dezvoltarea ei generală, au împietat asupra condiției economice a țaranilor, asupra progresului, asupra micilor producători, a căror soartă l-a preocupat în chip constant pe Cristea.

El sublinia că menținerea meseriilor și industriei la un nivel scăzut trina progresul economic și politic al românilor. Susținător al dezvoltării industriale a Transilvaniei, Cristea socotea că progresul se poate realiza concomitent prin industria de fabrică dar și prin dezvoltarea meseriilor. El propune incurajarea acestor activități pe calea organizării meseriilor. Acționează astfel pentru înființarea unei organizații profesionale, convoacă diferiți meseriași români, discută, întocmește statute, face cereri. Ca rezultat este faptul că: „Partea primă a acestei între-

prinderi și-a aflat finalizarea cu ziua de 23 aprilie (5 mai 1867) cînd „Reuniunea sodalilor români”, cea dintîi din felul acesta între români, s-a constituit, pe baza statutelor aprobate de guvernul regesc din Cluj, în adunarea generală ținută în sala cea mare a Seminarului Andrean”.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu a constituit de fapt, prima organizație a calfelor românești pentru sprijinirea drepturilor lor. Ea nu era omogenă din punct de vedere de clasă, cuprinzînd și maiștrii-patroni. Nu avea nici un scop politico-social bine precizat și, cu deosebire, o paletă largă de obiective profesionale-culturale. În articolul I al Statutelor Reuniunii se arată astfel că: „Reuniunea sodalilor români are de scop înaintarea în cultură cu deosebire în ciștigarea cunoștințelor reale”. La capitolul „Mijloace spre ajungerea scopului”, se scria: „Spre atingerea scopului, Reuniunea statornicește unele zile, respectiv seri în săptămîină, în care se adună laolaltă, ca să asculte prelegeri privitoare la starea industriei din trecut și prezent, la starea comerțului și mișcarea lui, la legătura industriei, comerțului cu agricultura și alte economii; și apoi, pentru recrearea și cultura spirituală ca să cetească obiecte de natură beletristică, poezii și în fine să se facă deprinderi: în scriere, computer și cîntări”. Deși inițiatorul reuniunii și autorul statutelor sale — Nicolae Cristea — ținea să precizeze că în adunările Reuniunii lecturile și discuțiile politico-naționale sînt excluse, în realitate el a urmărit și asemenea scopuri. Nu o dată Cristea a afirmat că emanciparea economică a unui popor aduce și pe cea politică. În condițiile de atunci, a însera, însă în actele oficiale a unei reuniuni românești scopuri politice, ar fi însemnat interzicerea ei de la început de către organele oficiale.

Că Nicolae Cristea a îmbrățișat cu căldură ideea necesității emancipării politice, a reunirii Transilvaniei cu patria mamă, ne-o dovedește, printre altele, ac-

FIȘE

N° 46 Introduction
à l'analyse politique
en science
et technologie

● Înființată cu aproape două decenii în urmă, colecția de studii publicată sub egida UNESCO avînd drept titlu generic „ETUDES ET DOCUMENTS DE POLITIQUE SCIENTIFIQUE” a îmbrățișat un larg evantai de probleme privind impactul dintre știință și societate în epoca noastră. Rolul științei și tehnologiei în dezvoltarea economică, aspectele internaționale ale inovării tehnologice, raportul dintre structura activității științifice și

structura sistemului de învățămînt, iată cîteva aspecte de factură generală pentru a căror analiză au fost destinate numere speciale. Alte ediții ale colecției amintite au fost gândite sub formă de monografie, urmîndu-se prezentarea unor experiențe naționale în domeniul politicii și organizării cercetării științifice.

Continuînd această manieră de a privi devenirea științei în societatea contemporană, cea de a 46-a apariție este intitulată „Introduction à l'analyse politique en science et technologie”. În cele patru secțiuni ale publicației sînt adîncite o serie de aspecte metodologice, sînt formulate concluzii cu o arie mai largă de cuprindere. Astfel, urmîndu-se ca publicația să reprezinte și un eficient purtător de informație, să ofere posibilitatea cunoașterii experienței mondiale în ce privește politica în domeniul științei și tehnologiei, alături de prezentarea no-

țiunilor și principiilor fundamentale în acest sens (cărora le este alocat spațiul unui prim capitol al lucrării) în revistă sînt tratate probleme de un deosebit interes teoretic și practic. Între acestea, influența principalelor resurse care caracterizează potențialul științific și tehnologic al unei națiuni — resursele umane, financiare, informaționale și instituționale — asupra dezvoltării economice; probleme ale transferului noilor tehnologii din sfera concepției în cea a practicii; aspecte ale cooperării internaționale în domeniul științei și tehnologiei, etc.

Comerț exterior

● Asemeni celor mai multe țări ale lumii și pentru R. D. Germană comerțul exterior reprezintă o componentă de bază a politicii economice. După cum se menționează în articolul „La stabilité et la croissance caractérisent le commerce extérieur de la R.D.A.” — prezentat în numă-

rul pe ianuarie/februarie al publicației R.D.A. — INFORMATIONS ECONOMIQUES — ca o expresie a acestei necesități volumul comerțului exterior a sporit continuu în ultimii ani, după cum o evoluție pozitivă vădește structura acestuia: 51,3% din mărfurile exportate sînt mașini, echipamente și mijloace de transport. O atenție deosebită se acordă în strategia promovării unui comerț exterior eficient, potrivit articolului menționat, diversificării formelor și a domeniilor de cooperare tehnico-științifică cu alte țări. Astfel, se consideră că în actuala conjunctură economică, o atenție mai mare trebuie să se acorde cooperării, îndeosebi tehnico-științifice în anumite domenii care, pînă nu de mult, s-au aflat într-o zonă de mai mic interes. Între acestea, accentul va fi pus pe elaborarea, în comun cu alte țări, a unor metode apte să asigure o valorificare cât mai înaltă a materiilor prime disponibile, inclusiv a materialelor secundare; pe dezvoltarea producției unor bunuri de

tivitatea sa de redactor responsabil al „Telegrafului Român”. În această calitate, a scris o serie de articole îndreptate împotriva abuzurilor puterii de stat a Austro-Ungariei, care duceau la ruina micilor producători, împiedicând dezvoltarea forțelor de producție ale Transilvaniei. În aceleași articole Cristea a încercat să fundamenteze din punct de vedere teoretic căile pe care trebuia să le urmeze Transilvania pentru a-și dezvolta economia; avea în vedere, în primul rând, populația românească, care constituia majoritatea și suferea exploatarea cea mai cruntă în cadrul imperiului. „La noi — scria Nicolae Cristea, relevând rămășițele feudale din economia Transilvaniei în cel de-al VIII-lea deceniu al secolului trecut — legăturile feudalismului, care sînt piedici absolute pentru înaintare, îndeosebi în cultivarea pămîntului, nu sînt desființate încă nici în ziua de astăzi și cu atît mai puțin complanate cu desăvîrșire”. Tot Nicolae Cristea mai arată că imperiul Austro-Ungar, deși a pretins o serie întreagă de dări și prestațiuni, n-a luat nici o măsură pentru dezvoltarea economică a Transilvaniei. Economistul și istoricul din Sibiu a relevat rolul nefast al supraîmpunerilor dualismului Austro-Ungar, care au frînat procesul de acumulare a capitalului în Transilvania... „Statul nu s-ar cădea să absoarbă atîta din producțiune, încît muncitorilor să nu le mai rămînă nici un venit — arăta astfel Nicolae Cristea. Mai pînă aici am ajuns noi astăzi, prin neconținutele urcări ale dărilor și poverilor pretinse din partea statului... că văzînd cu ochii (se) micșorează toată averea și chiar capitalul național. Și astăzi mai mult ca oricînd altă dată, e bunăstarea și averea materială a unui popor condițiunea cea mai eminentă și pentru prosperarea sa în privința pozițiunii politice”.

Referindu-se la poporul român din Transilvania, Nicolae Cristea arată că aceasta se ocupă aproape în exclusivitate cu agricultura. „Dar chiar și în practica agricolă poporul nostru e departe înopoi... Poporul nostru muncește mult, poartă

mai mult decît alte popoare, însă nu are spor la muncă, pentru că nu cunoaște avantajele artei de puterile naturale și mecanice”. De aceea, — propune el —, poporului să i se creeze școli de agricultură, să se răspîndească cunoștințele agronomice, să i se explice avantajele ce le dau felurile mașini pentru agronomie. Este precursorul unor idei de factură cooperatistă și animatorul unor practici asociaționiste care să-i ajute pe micii producători. El propune crearea unor asociații care să cumpere mașini agricole și pe care apoi să le închirieze țăranilor individuali. Nicolae Cristea se situează de partea micului producător agricol în lupta sa împotriva marelui proprietar funciar. El propune măsuri de apărare a micilor producători de ruina economică, diversificarea agriculturii etc.

Nicolae Cristea nu s-a limitat numai la constatări și propuneri în legătură cu agricultura, el a privit economia în ansamblul său. „Dacă căutăm la însușirile naturale ale țării, trebuie să zicem că țara de agricultură par excelentă nu este:... munții și pădurile, mineralele răspîndite sub toată suprafața țării, apele deși nu mari, dară multe, ne arată, că unde este în primă linie ca să lucrăm pentru a da țării și populațiunii ei altă față...” A da țării o „altă față” presupunea, după Nicolae Cristea, dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naționale, a agriculturii dar și a industriei. Prin industrie el înțelegea de fapt și meseriile. Dezvoltarea industriei și a comerțului, scria Nicolae Cristea... „a fost osia în jurul căreia s-a învîrtit o viață mai mișcată a popoarelor...” Industria este — după el — „garanția libertății și independenței naționale...” pentru că „înaintea puterii ce o dezvoltă un popor care are industrie și comerț, avere și cultură, se sfarmă orice lege asupritoare ca spuma valurilor înaintea stîncilor”. Că industria, „cu poziția ei mijlocitoare între agricultură și comerț are chemarea de a trimite amîndouora puteri”, sau că industria constituie „unul dintre izvoarele cele mai de căpetenie ale bunăstării și

ale bogăției statelor civilizate”, pentru Nicolae Cristea constituie „un adevăr mai presus de orice discuțiune”. Economistul transilvănean a observat procesul de pauperizare a micilor producători și polarizarea averilor datorită dezvoltării industriei capitaliste. Propune chiar și măsuri pentru a diminua acest proces în Transilvania, unde nu se atinseseră proporțiile din țările capitaliste ale apusului european. Mijloacele erau, după Cristea, crearea de „reuniuni pentru meseriași”, în toate orașele, încurajarea meseriilor pentru a crea o „clasă de mijloc”. Ele izvorau din grija de a feri poporul de exploatarea marelui capital, fiind îndreptate și în direcția emancipării politice și naționale a poporului român. Luptînd pentru emanciparea economică și politică a poporului român, Nicolae Cristea, era convins că, prin aceasta, va contribui „și la apropierea și înfrățirea naționalităților” din Transilvania.

conf. dr. Toader IONESCU
Cluj-Napoca

*) S-a născut la 14/26 octombrie 1834 la Ocna, lângă Sibiu. Părinții săi au fost țărani. A urmat, cu unele întreruperi, la școala din Ocna, apoi la gimnaziul și seminarul din Sibiu. În toamna anului 1861, a fost trimis bursier al diocesei din Sibiu la Universitatea din Leipzig. Aici, a făcut cunoștință, în cercurile universitare, situația economică și socială a românilor, cu deosebire a celor din Austro-Ungaria. Semnificativă este, în acest sens, atitudinea pe care a luat-o față de cursul profesorului de istorie H. de Treitschke. Acesta pe atunci era docent privat la Universitatea din Leipzig, și preda istoria Europei. Dispunînd de informații neexacte despre evenimentele din Transilvania anilor 1848—1849, Treitschke, i-a prezentat pe români într-o lumină nefavorabilă. Nicolae Cristea a atras atenția profesorului, printr-o scrisoare, asupra neexactităților comise. Treitschke a făcut de la catedră, rectificările necesare și, tot printr-o scrisoare, i-a mulțumit lui Nicolae Cristea pentru restabilirea adevărului. Reîntorcîndu-se în patrie, în anul 1865, devine redactor responsabil al Telegrafului Român, muncă pe care o îndeplinește timp de 18 ani.

1) Nicolae Cristea — Memorii

2) Idem

consum cu un nivel ridicat de competitivitate; se vor depune eforturi în direcția lărgirii aplicațiilor microelectronice, etc.

Impulsionarea creatorilor

● Jules R. Arbose comentează, în articolul „Intrapreneurship: holding on to people with ideas” publicat în numărul din martie a.c. al revistei INTERNATIONAL MANAGEMENT, rezultatele unui experiment original inițiat în Suedia privind pregătirea a ceea ce ar putea fi numit „Oameni cu aptitudini de inventatori și inovatori”. Este vorba, în fapt de o modalitate sui generis prin care se încearcă valorificarea economică a ideilor noi, a invențiilor. Astfel, subliniază J.R.A., diferite firme au fost interesate în a valorifica anumite idei ale salariaților care propuneau organizarea unor activități economice restrinse ca arie, dar eficiente; valorificarea unor tehnuri abandonate în perimetrul unei uzine prin practicarea le-

gumiculturii, utilizarea unui bazin de apă nefolosit în vederea organizării unei crescătorii de pește, folosirea unor instalații vechi sau a unor utilaje, (părți ale acestora) pentru fabricarea unor produse — iată, se arată în articol, cîteva exemple concrete în acest sens. Elementele pe baza cărora se aprobă de către întreprindere finanțarea unor astfel de proiecte — a căror valoare constă tocmai în ingeniozitatea de a folosi resursele secundare existente în întreprinderi — constau în predeterminarea potențialului de export și o rentabilitate dovedită în maximum trei ani. Salariații care au astfel de idei — în această etapă evidențiindu-se rostul pregătirii prin sistemul de instruire menționat —, sînt învățați să judece economic, să cunoască practica economică și în acest fel să-și fundamenteze pe criterii de eficiență proiectele.

Dezbatere științifică

● La INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE a avut loc, săptămîna trecută, o dezbatere științifică pe tema: „UNELE PROBLEME PRIVIND PRETURILE INTERNE ȘI INCIDENTA FACTORILOR EXTERNI ASUPRA ACESTORA”, manifestare care se înscrie în seria acțiunilor cu caracter științific pe care I.C.C.E. le organizează periodic. Au luat parte cadre de conducere și cercetători științifici din institutule de profil subordonate I.C.C.E., cadre didactice de la Academia „STEFAN GHEORGHIU” și A.S.E.-București, redactori din presa economică, alți specialiști.

Intervențiile participanților, care au constituit un rodnic schimb de idei, s-au referit în special la problemele cum ar fi: conținutul și legitățile evoluției relației dintre productivitate-valoare și preț; reflectarea — în practica actualizării și îmbunătățirii corelării pe principii economice a prețurilor — a cerințelor

FIȘE

acestei legități; tendințe actuale și de perspectivă în evoluția prețurilor internaționale; orientări în asigurarea acoperirii efortului valutar pentru plata materiilor prime provenite din import; mobilitatea și diversitatea existentă în procesele de adaptare a economiilor altor țări la schimbările din economia mondială etc.

Dezbaterea a reprezentat un fructuos dialog pe tema pusă în discuție, reflectînd interesul față de problemele pe care le ridică funcționarea noului mecanism economico-financiar, utilizarea pirghiilor valorice, luarea în considerare a fenomenelor care se manifestă pe plan mondial și, în general, sporirea aportului cercetării științifice la rezolvarea unor cerințe actuale ale practicii economice.

10

Creșterea productivității muncii — imperativ esențial al dezvoltării societății noastre

CONTINUAM publicarea consultațiilor în sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățământul economic superior. Din dorința de a spori eficiența acestor consultații, elaborate de cadre didactice de specialitate din învățământul liceal și superior, sub egida Direcției științe sociale, din Ministerul Educației și Învățământului, acestea nu se vor mai referi la întreaga temă prevăzută în programă, ci vor aprofunda aspectele mai dificile ale temei respective.

Potrivit prevederilor programei de economie politică pentru concursul de admitere în învățământul superior, în anul 1982, tema „Productivitatea muncii” cuprinde 4 puncte: 1) Productivitatea individuală și productivitatea socială; 2) Creșterea productivității muncii — imperativ esențial al dezvoltării societății noastre; 3) Factorii creșterii productivității muncii; 4) Importanța și căile creșterii productivității muncii în etapa actuală, în lumina documentelor Congresului al XII-lea al P.C.R.

Toate aceste puncte sînt obligatorii pentru cei care se pregătesc în vederea participării la concursul de admitere din anul 1982. Consultația de față se referă la punctul 2.

Subliniem că, pentru anul 1982, documentele oficiale în vederea pregătirii concursului de admitere sînt: programa de economie politică (publicată în broșura: „Admiterea în învățământul superior”) și manualul de economie politică (coordonator prof. dr. Fl. Burtaș), ediția 1980.

ÎN CENTRUL strategiei dezvoltării economiei naționale, partidul nostru a situat ferm creșterea productivității muncii, ca formă principală a eficienței economice. Programul Partidului Comunist Român înscrie între direcțiile de acțiune pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, sporirea continuă a productivității muncii ca „factor esențial în dezvoltarea generală a societății”.

1. Necesitatea și implicațiile creșterii continue a productivității muncii pentru dezvoltarea economico-socială

RIDICAREA productivității muncii implică schimbări importante în procesul de producție menite să determine reducerea timpului de muncă necesar pentru obținerea unei unități de produs. **Cu cît cantitatea de bunuri obținută într-o unitate de timp este mai mare, sau cu cît timpul necesar pentru obținerea unei unități de produs este mai mic, cu atît productivitatea muncii este mai înaltă.** Indicele creșterii productivității muncii într-o perioadă dată (I_w) este raportul procentual dintre nivelul productivității muncii în perioada curentă (W_1) și nivelul productivității muncii în perioada de bază (W_0); deci

$$I_w = \frac{W_1}{W_0} \cdot 100. \quad \text{Creșterea productivității muncii reprezintă}$$

tă, așadar, o **economisire de muncă socială**, în sensul că aceeași cantitate de muncă socială se regăsește într-o cantitate mai mare de produse, reducându-se valoarea pe o unitate de produs.

Tendența de economisire a muncii este caracteristică oricărei societăți, întrucît timpul de muncă de care dispune este limitat, iar necesitățile de consum sporesc necontenit. Rezultă că **creșterea productivității muncii constituie o lege economică generală a progresului economico-social.** Economia de muncă și repartizarea planică a timpului de muncă pe diferite ramuri de producție rămîn prima lege economică a producției. Formele concrete de manifestare a acestei legi, intensitatea acțiunii ei, consecințele social-economice pe care le generează se află în corelație directă cu gradul de dezvoltare a forțelor de producție, cu condițiile tehnico-economice de muncă și cu natura relațiilor de producție proprii unei orînduiri.

Fiecare orînduire nouă a apărut și s-a dezvoltat tocmai pentru că a realizat un progres însemnat în creșterea productivității muncii. Prin înlăturarea proprietății privat-capitaliste asupra mijloacelor de producție și generalizarea în întreaga economie a proprietății socialiste, se realizează concordanța între relațiile de producție și caracterul forțelor de producție, acestea din urmă căpătînd cîmp liber de acțiune. Tocmai acestea creează condițiile pentru acțiunea liberă a legii creșterii productivității muncii. Desigur, cerințele acestei legi nu se realizează de la sine, hotărîtoare în acest sens fiind politica economică, activitatea organizatorică și politico-educativă, menite să mobilizeze și să fructifice toate posibilitățile de economisire a timpului de muncă al societății.

Înțelegerea necesității și implicațiilor creșterii productivității muncii presupune mai multe aspecte.

În primul rînd, în România socialistă, creșterea necontenită și în ritm rapid a productivității muncii reprezintă o **condiție esențială a consolidării noii orînduiri, o necesitate vitală pentru**

afirmarea superiorității ei, pentru trecerea la o nouă calitate, pentru realizarea unei dezvoltări accelerate, intensive, a forțelor de producție, care să asigure făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Caracteristica fundamentală a actualului cincinal, stabilită de cel de al XII-lea Congres al P.C.R., o constituie trecerea de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă, accentuarea factorilor calitativi, afirmarea plenară a eficienței economice în toate domeniile de activitate. În contextul acesta, creșterea productivității muncii are o semnificație esențială pentru realizarea sarcinilor mari, multiple și complexe ce stau în fața poporului nostru, reflectînd gradul de folosire a potențialului uman productiv, raționalitatea cu care sînt utilizate resursele materiale, de energie, de combustibil și, prin aceasta, posibilitățile de creștere economică în ansamblul economiei naționale.

Maximizarea valorii producției nete în volumul, structura și calitatea impuse de nevoia socială reală, prin minimizarea, în primul rînd, a cheltuielilor materiale, pentru fiecare unitate de efect fizic util, pe seama creșterii productivității muncii, constituie esența procesului de înfăptuire a saltului revoluționar de la dezvoltarea extensivă la dezvoltarea intensivă, în toate domeniile vieții economico-sociale.

În al doilea rînd, creșterea continuă și în ritmuri susținute a productivității muncii este impusă deopotrivă de **necesitatea sporirii venitului național.** Sursa esențială de creștere a venitului național o reprezintă munca depusă în sfera productivă. Ca atare, creșterea rapidă a acestuia depinde nemijlocit de modul în care este utilizată munca în totalitatea sa, adică de nivelul productivității muncii. Cu cît pentru fiecare unitate de produs fizic, producție netă sau venit național vom cheltui mai puține resurse materiale — materii prime, combustibil și energie — cu atît sporesc posibilitățile societății de accelerare a dezvoltării economico-sociale pe o perioadă îndelungată de timp.

În al treilea rînd, sporirea productivității muncii, determinînd creșterea venitului național, asigură implicit și posibilitatea pentru majorarea resurselor destinate mării veniturilor directe ale oamenilor muncii și a fondurilor sociale destinate satisfacerii cerințelor generale ale populației — intensificarea construcției de locuințe, lărgirea și perfecționarea rețelei de asistență sanitară, ridicarea generală a gradului de instruire, de cultură și civilizație, dezvoltarea serviciilor publice la orașe și sate etc. **Creșterea productivității muncii constituie, de aceea, premisa esențială a îmbunătățirii neîncetate a condițiilor de viață ale celor ce muncesc, a ridicării calității vieții întregului popor.** Ca urmare, este necesar ca fiecare întreprindere, fiecare om al muncii să sporească rodnicia muncii prestate, să diminueze cantitatea de muncă pentru obținerea unui produs.

În acest sens, o importanță specială are înțelegerea corelației dintre creșterea productivității muncii și sporirea retribuției oamenilor muncii. În cadrul economiei naționale, în permanență ritmul de creștere a productivității muncii trebuie să fie mai mare decît ritmul de creștere a retribuției pentru că numai în acest fel se asigură ridicarea eficienței economice, a venitului național.

Creșterea productivității muncii reprezintă, totodată, condiția de bază pentru trecerea treptată la săptămîna de lucru redusă. Numai pe măsura creșterii cantității de bunuri create de munca socială apare posibilitatea reducerii săptămîinii de lucru. Ca urmare, obiectivele stabilite de partidul nostru pentru tre-

ceea în actualul cincinal la săptămâna de lucru de 44 ore, se bazează pe creșterea considerabilă a productivității muncii. Având în vedere tocmai asemenea aspecte, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia că: „Cu cât este mai mare productivitatea muncii, cu cât bogățiile naționale sînt valorificate la un nivel mai înalt, cu atît se creează posibilități mai mari pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale întregii populații, concomitent cu înfăptuirea în ritm rapid a reproducției largite”.

În al patrulea rînd, creșterea productivității muncii în ritmuri susținute este necesară în mod deosebit pentru extinderea și adîncirea relațiilor de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică ale țării noastre cu celelalte țări ale lumii. În condițiile obținerii unei productivități înalte se creează posibilități pentru realizarea unui comerț exterior eficient, avantajos, pentru participarea mai activă a României la schimbul mondial de valori materiale, la circuitul universal de informație științifică, la revoluția tehnico-științifică contemporană. Orice rămînere în urmă pe planul productivității muncii influențează negativ competitivitatea produselor pe piața externă, afectînd astfel venitul național.

În al cincilea rînd, creșterea puternică a productivității muncii are o importanță specială pentru țara noastră pentru lichidarea decalajelor care ne mai despart de țările avansate economic, pentru intrarea României la sfîrșitul cincinalului 1981—1985, în rîndul țărilor cu dezvoltare medie. Accentuarea factorilor intensivi, calitativi, ai creșterii productivității muncii constituie o soluție optimă pentru depășirea mai rapidă a stadiului de țară în curs de dezvoltare și înscrierea țării noastre în rîndul țărilor mediu dezvoltate.

2. Creșterea productivității muncii — obiectiv permanent al politicii P.C.R. de dezvoltare economico-socială eficientă

REALITATEA economiei naționale demonstrează justetea politicii partidului nostru de a asigura în permanență o dinamică susținută a productivității muncii în concordanță cu exigențele propășirii patriei, cu interesele întregului popor. Există o legătură indestructibilă între creșterea productivității muncii, sporirea venitului național, ridicarea nivelului de trai și forța economică a țării. Aceasta înseamnă că sporirea productivității muncii în fiecare etapă a dezvoltării economico-sociale are o mare importanță atît pentru economia națională cît și pentru fiecare membru al societății noastre.

Datele statistice atestă o creștere substanțială a productivității muncii de-a lungul întregii perioade a construcției socialiste, îndeosebi în ultimii 17 ani. Creșterea sporului de venit național de la 111 miliarde lei cît a fost în primii 15 ani ai construcției socialiste la peste 400 miliarde în perioada 1966—1980 evidențiază eficiența muncii mai înaltă, a efortului de dezvoltare economico-socială stabilitatea creșterii productivității muncii în țara noastră. Este de remarcat că, an de an, pe măsura dezvoltării și diversificării economiei naționale, a creșterii proporției producțiilor, sporirea productivității muncii a asigurat valori tot mai mari. Dacă în anul 1965, de exemplu, un procent de creștere a productivității muncii în industrie a reprezentat un spor de producție de 1,5 miliarde lei, valoarea acestui spor s-a ridicat la circa 2,7 miliarde lei în anul 1970, la circa 5 miliarde lei în anul 1975, ajungînd în anul 1980 la 9 miliarde lei. Cu atît mai importantă devine această problemă în cincinalul 1981—1985, cînd, corespunzător amplificării producției, productivitatea muncii calculată pe baza producției nete va crește în industrie cu 40,4%, într-un ritm mediu anual de 7% și în construcții-montaj, cu 30,1%, într-un ritm mediu anual de 5,4%. Este relevant că un procent de creștere a pro-

ductivității muncii la nivelul anului 1985 va reprezenta un spor de producție de circa 14,7 miliarde lei. Ca urmare, peste 80% din sporul de venit național estimat a se realiza în actualul cincinal trebuie să se asigure pe seama ridicării productivității muncii sociale.

De o mare însemnătate este creșterea productivității muncii în agricultura țării noastre. În această ramură de bază a economiei românești, pe măsura dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale, s-au creat condiții pentru realizarea unei productivități a muncii superioare. În acest context general favorabil se manifestă însă diferențieri între nivelul productivității muncii în întreprinderile agricole de stat, care este mai ridicat, și cel în cooperativele agricole de producție. Crearea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste asigură un cadru mai favorabil pentru egalizarea treptată a nivelurilor productivității muncii obținute în agricultura de stat și cea cooperatistă, pe baza unei mai bune organizări și utilizări a condițiilor tehnice și economice. Legea pentru adoptarea Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare în perioada 1981—1985 prevede un ansamblu de obiective și norme menite să ducă la accentuarea eficienței economice în agricultura noastră socialistă. Este semnificativ faptul că producția netă agricolă la sfîrșitul actualului cincinal va fi mai mare cu 38,6% față de 1980, înregistrînd un ritm mediu anual de creștere de 6,8%.

Cu toate succesele înregistrate, nivelul productivității muncii sociale în țara noastră este încă mic față de cel atins în țările dezvoltate economic, ceea ce impune mobilizarea și valorificarea tuturor rezervelor interne din întreprinderi și din întreaga economie națională.

Creșterea permanentă a productivității muncii în toate ramurile economice, avînd multiple implicații, este condiționată de un sistem complex de factori și căi ce trebuie optimizate în dinamică, începînd de la fiecare unitate economică. Căile esențiale de acțiune pentru toți oamenii muncii în scopul sporirii productivității muncii sociale sînt: aplicarea hotărîtă a programelor de automatizare și mecanizare, reducerea la strictul necesar a personalului auxiliar și neproductiv și creșterea numărului personalului direct productiv, organizarea rațională a producției și a muncii, introducerea unei ordini și discipline ferme în toate unitățile economice, creșterea nivelului calificării tehnico-profesionale, stimularea gîndirii creatoare, a spiritului novator al oamenilor muncii, întărirea educației economice a acestora etc.

Corelarea corectă a acestor posibilități de creștere a productivității muncii constituie o componentă importantă a politicii economice a partidului nostru orientată spre ridicarea eficienței întregii activități economico-sociale. Un rol important în atingerea nivelurilor planificate ale productivității muncii revine programelor elaborate pe întreprinderi, centrale, ministere, precum și în profil teritorial. Acestea constituie un instrument principal cu ajutorul căruia se descoperă, se mobilizează și se pun în valoare diferenții factori care determină productivitatea muncii în funcție de însemnătatea și greutatea specifice a lor.

Creșterea susținută a productivității muncii nu trebuie să se obțină prin sporirea eforturilor fizice, prin cheltuieli suplimentare de muncă, ci prin afirmarea puternică a aspectelor calitative, a inițiativei și concepției tehnico-economice, a gîndirii economice, a spiritului gospodăresc din partea tuturor oamenilor muncii. Întregul popor, fiecare om al muncii este vital interesat într-o cît mai rapidă sporire a productivității muncii, deoarece orice succes în acest domeniu înseamnă posibilități mai mari pentru dezvoltarea generală, liberă și independentă a patriei, pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului — esența însăși a politicii partidului nostru comunist.

conf. univ. dr. Dumitru CIUCUR

Utilizarea forței de muncă

(Urmare din pag. 18)

obligativitatea controlării unui loc de muncă de minimum două ori în decursul unui schimb. Ținînd seama de formația optimă de maistru, relația permite determinarea numărului necesar de maistri în funcție de numărul total al brigăzilor (echipelor), astfel că prin aceasta se asigură condițiile unui grad maxim de ocupare, maistrul putînd în același timp să-și exercite rolul și atribuțiile conform prevederilor Legii nr. 6/1976 și Decretul nr. 400/1981.

Față de modul cum se stabilește în prezent mărimea formațiilor de lucru (conform normelor de structură date prin Decretul nr. 162/1973 și ordinul M.M.P.G. nr. 1634/1980, care prevede minimum 3 locuri de muncă și 20 de muncitori la lucrările de înaintare, iar la abataje minimum 2 locuri de muncă

cu 25 de muncitori), metodologia propusă permite să se determine în mod științific numărul de maistri; ea poate fi aplicată în orice unitate miniera cu activitate în subteran.

Cele câteva aspecte prezentate ilustrează posibilități pentru o utilizare cît mai eficientă a forței de muncă din subteran, pentru a asigura creșterea producției și productivității muncii.

*) Exemple de calcul. Considerăm: $T_S = 480$ min., $T_{p1} = 66$ min., $n_1 = 2$, $t_s = 21$ min., $d_0 = 75$ m., $d_v = 20$ m., $V_0 = 63,33$ m³/min., $V_v = 3,33$ m³/min. În două brigăzi de la front există cîte 6 muncitori, iar brigăzile cu activitate nerecursivă sînt în număr de 2. $K_1 = 1 + (0,03 \times 2) + (0,03 \times 2) = 1,12$; $K_2 = 1,00 - (0,03 \times 2) = 0,94$; $K = 1$ (valoarea măsurată cu cateterometru umed este 13,8). Deci, $KT = 1,2 \times 0,94 \times 1 = 1,052$.

$$NF = \frac{480 - 66}{2 \left(21 + \frac{75}{63,33} + \frac{20}{8,31} \right)} \times 1,052$$

Se adoptă 8 formații de lucru, ce pot fi conduse de un maistru. Evident, în funcție de numărul total al formațiilor de lucru se poate determina numărul de maistri necesari pe total mină.

Implicațiile creditului scump asupra economiei țărilor occidentale

SITUATIA de pe piețele de credit a infirmat declarațiile oficiale și previziunile experților din țările occidentale, făcute cu mai bine de un an în urmă, că nivelul dobânzilor nu va putea rămâne ridicat o lungă perioadă de timp din cauza repercusiunilor sale negative asupra activității economice. Într-o mare măsură, creditul a continuat să fie excesiv de scump datorită politicii restrictive a autorităților monetare din cele mai dezvoltate țări, mai cu seamă din S.U.A., scopul măsurilor adoptate fiind de a se frâna procesul inflaționist. La menținerea unor dobânzi ridicate a contribuit și modul în care au acționat băncile comerciale, în condițiile existenței unei cereri susținute de fonduri pe piețele de credit. Datele publicate arată, spre exemplu, că în S.U.A. liniile de credit deschise clienților de către bănci au sporit în 1980 cu 40%, atunci când experiența a dovedit că, în mod uzual, creșterea creditelor efectiv utilizate se situează între 10% și 20%. Pentru a putea face față așteptărilor solicitării de utilizare a acestor linii de credit, băncile au intrat într-o acerbă concurență, ridicând dobânzile la depozitele ce trebuiau a fi atrase ca sursă de refinanțare.

Este interesant că deși dobânzile nominale au prezentat în unele țări o scădere la finele anului 1981 comparativ cu sfârșitul anului precedent (vezi tabelul), costul real al creditului a continuat să crească, în întreaga lume capitalistă. Întrucât în cursul anului a avut loc o reducere a ratei inflației în majoritatea țărilor occidentale, în vreme ce scăderile de dobânzi nominale au fost destul de limitate, a rezultat o creștere aproape generală a dobânzilor reale. După cum se știe, dobânzile reale se calculează scăzând rata inflației din dobânzile uzuale percepute de bănci, pentru a se obține astfel fundamentul efectiv al operațiunilor de credit.

În unele perioade, acțiunea conjugată a mai multor factori a făcut ca dobânzile reale să fie chiar negative, cum s-a întâmplat la mijlocul anilor '70, când au atins -2,3% în S.U.A. și -12% în Italia, Anglia, Japonia. O asemenea situație, însă, creează serioase dificultăți în ce privește atragerea de capitaluri spre piețele de credit, deoarece deținătorii de fonduri se îndreaptă către alte forme de plasament, care să le asigure rentabilitatea.

Un nivel rezonabil al dobânzii reale este considerat prin tradiție în lumea capitalistă că s-ar situa între 2% și 2,5%, întrucât apare îndeajuns de stimulator pentru deținătorii de fonduri și nu constituie o sarcină excesivă pentru debitori. Reprezentarea grafică a evoluției dobânzii reale în S.U.A. arată că în jurul acestui nivel a și tins ea să oscileze în cea mai mare parte a anilor '70 (vezi graficul).

Așa cum se poate observa, în 1981 s-a ajuns ca în S.U.A. dobânzile reale să se ridice la 10%, un nivel care nu are nici un fel de precedent în istoria acestei țări. Existența unor dobânzi reale de peste 4% în alte țări dezvoltate indică un cost efectiv al creditului neobișnuit de mare chiar pentru

economia capitalistă, supusă acțiunii unor factori eratici.

O situație ieșită din comun în ce privește nivelul dobânzilor prezintă unele țări latino-americane ca Argentina și Brazilia. Este știut că, prin tradiție, aceste țări acționează în principal pe calea politicii monetare pentru combaterea procesului inflaționist. Înregistrarea în anul 1981 a unei rate a inflației de circa 60% în Argentina și de 110% în Brazilia (față de 80% în 1980) a făcut necesară aplicarea unor asemenea dobânzi încît să permită, împreună cu alte măsuri restrictive, comprimarea agregatelor monetare. De menționat că o politică a banilor scumpi a devenit necesară și ca urmare a faptului că întărirea dolarului a dus anul trecut la o reducere a capacității concurențiale externe a țărilor respective cu circa 10%. S-a încercat așadar, ca prin dobânzi ridicate să se sprijine politica de susținere a monedelor naționale, legate de cursul dolarului și devenite vulnerabile din cauza elementului adăugat de nivelul dobânzilor nominale și reale din S.U.A. care a provocat în întreaga lume capitalistă migrații masive de capitaluri.

Aprecieri controversate

EFACTELE dobânzilor reale record atinse în ultima perioadă de timp au fost apreciate în moduri diferite în țările occidentale. Unii experți au salutat în această evoluție producerea unei adevărate „revoluții a dobânzilor”, făcând afirmația că s-a creat o armă absolută în lupta contra inflației. Se susține că pe această cale sînt descurajați cei care caută să obțină credite pentru consum sau activități neproductive, profitînd atunci cînd costurile reale sînt scăzute, ceea ce duce la propagarea inflației.

Dobânzile reale nu pot fi suportate, în opinia susținătorilor acestei teze, decît de cei care fac investiții cu adevărat productive, oferind un grad înalt de rentabilitate, pentru a se putea suporta creditul scump. Rezultatele sînt prezentate ca fiind pozitive, deoarece astfel s-ar produce o restructurare industrială, realizîndu-se o „însănătoșire” a întregului sistem economic. Argumentele aduse sînt că dobânzile reale mari lovesc direct întreprinderile fragile, favorizează concentrarea societăților industriale și comerciale, stimulează internaționalizarea grupurilor care își procură capitaluri de pe piețele de credit internaționale. Practic se realizează desființarea a numeroase firme ale căror performanțe nu le permit să suporte datorii contractate la dobânzi atît de ridicate, avînd loc o selecție ca în natură unde se supraviețuiește doar dispunînd de forță și capacitate de adaptare.

Mai există, însă, și alte puncte de vedere asupra urmărilor nivelului excesiv de înalt al dobânzilor reale, care se consideră că ar accentua factorii aflați la originea actualei crize economice: căutarea unei rentabilități pe

termen scurt ca fiind singura în măsură să acopere costurile creditelor; concentrarea pentru a spori potențialul financiar, care se face însă în detrimentul forței de muncă; hipertrofierea activității pur financiare a firmelor în dauna activității lor productive; extinderea periculoasă a afacerilor cu caracter speculativ.

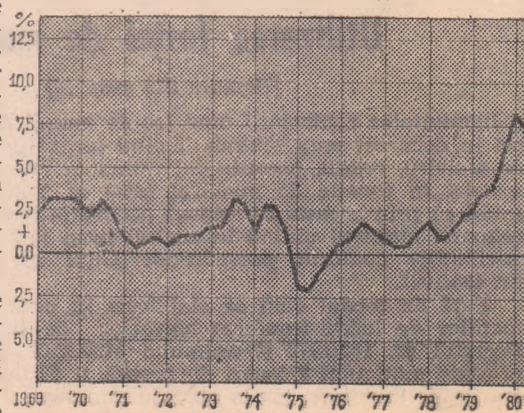
Controversele teoretice asupra incidenței negative sau pozitive a creditului scump asupra structurilor economice nu au cum să ascundă efectele imediate, evident dăunătoare, pe care evoluția dobânzilor nominale și reale le-a avut atît în fiecare dintre țările occidentale cit și pe plan internațional.

Datele publicate ilustrează că S.U.A. plătesc un preț destul de mare pentru politica dobânzilor înalte practică neîntrerupt timp de peste doi ani. În această țară, sectorul construcțiilor civile reacționează întotdeauna cel mai sensibil la costul creditului, o nouă dovadă fiind faptul că între 1978 și 1981 s-a redus o restrîngere a activității cu peste 50%. Numărul de locuințe noi puse pe șantier în 1981, de circa 1 milion, reprezintă nivelul cel mai scăzut înregistrat din anul 1946. Acesta nu este doar un aspect conjunctural, cu caracter pur economic, ci ridică și probleme sociale, avînd în vedere că evoluția demografică din S.U.A. face necesară construirea unui număr de 1,8-2 milioane locuințe noi pe an.

Distinct de reducerea ritmului construcțiilor, dobânzile excesive de mari au creat dificultăți în S.U.A. în ce privește dobîndirea în sine a unei proprietăți. Potrivit unor calcule date publicității, o familie americană situată la un nivel mediu pe scara veniturilor trebuie să aloce acum peste 32% din venitul său anual pentru rambursarea creditului ipotecar, dacă vrea să dobîndească o proprietate tot de nivel mediu și nu una inferioară. Pentru comparație, procentul respectiv a fost în jur de 15% între 1960 și 1975, dublarea lui la începutul anilor '80 fiind rezultatul creșterii componentei dobânzi din ratele de rambursat, întrucît proporția costului efectiv al proprietății a rămas relativ constantă.

Un alt sector al economiei americane care a resimțit direct efectele dobânzilor înalte îl reprezintă industria

Dobînda reală în S.U.A. (în %)

Dobinda preferențială a băncilor comerciale (în %)

	1978	1979	1980	1981		1982	
	Dec.	Dec.	Dec.	Iunie	Sept.	Dec.	
S.U.A.	11,75	15,25	21,50	20,00	19,50	15,75	15,75
Canada	11,50	15,00	18,25	20,00	21,25	16,50	16,50
Japonia	4,50	6,51	8,16	7,18	7,10	7,00	6,90
Australia	11,00	10,75	13,50	15,75	15,75	15,75	16,50
Anglia	13,50	18,00	15,00	13,00	14,00	14,50	14,00
Belgia	10,00	15,25	15,75	17,50	18,00	18,00	17,50
Franța	9,80	12,50	12,25	15,90	15,30	14,00	14,00
R. F. Germania	5,50	9,75	11,50	14,25	14,25	13,00	13,00
Italia	15,00	19,50	20,50	22,50	22,50	22,50	22,50
Olanda	12,00	15,00	10,75	13,25	13,75	12,00	11,00
Austria	8,75	8,50	12,50	13,50	13,50	13,50	13,50
Spania	9,00	9,00	18,50	18,25	17,27	17,04	16,84
Suedia	8,50	10,75	11,75	13,75	13,75	13,50	13,50
Elveția	5,00	5,00	5,75	7,00	8,00	8,00	8,00
Argentina	86,75	80,00	77,00	181,00	91,00	92,60	92,00
Brazilia	61,70	57,00	88,00	129,50	126,50	138,09	138,09
Hong Kong	8,75	14,50	17,00	17,00	20,00	16,00	16,00
Venezuela	10,25	13,00	15,00	13,00	17,00	15,50	15,75

Sursa: World Financial Markets

automobilelor. În 1981 producția de automobile nu mai reprezenta decât 75% din nivelul atins în 1978 și, ca o ilustrare grăitoare a situației, pentru trimestrul I al anului 1982 compania Ford — pentru prima oară în istoria sa — nu va mai distribui dividende.

Analize economice scot în evidență că au fost afectate de scumpirea creditului și sectoare de înaltă tehnicitate, ca producția de semiconductori și construcțiile de avioane, ca de altfel și vânzările de mărfuri cu plata în rate și serviciile pentru populație. În sfârșit, este de arătat că și agricultura americană are de suferit de pe urma dobânzilor mari, fiind cont că producția în acest sector este puternic dependentă de creditul bancar. Specificul activității face necesară angajarea de credite pentru acoperirea cheltuielilor efectuate pînă la obținerea recoltei sau vânzarea animalelor, cînd se rambursează sumele angajate. Sint citate, în ultimul timp, lichidări în masă de ferme și exploatare, agricole, iar specialiștii consideră inevitabilă o creștere însemnată a prețului produselor alimentare pentru acoperirea costurilor sporite ale finanțării producției.

În condițiile în care economia americană funcționează într-o proporție de 72% din capacitatea sa de producție și are nevoie de noi investiții și de relansarea afacerilor, suportarea unei dobînzi reale de 10% nu este de natură să stimuleze oamenii de afaceri. S-a și anunțat că întreprinderile americane se pregătesc să reducă în 1982 cu 0,5% volumul investițiilor, după doi ani în care s-a înregistrat deja o stagnare pe acest plan.

După părerea lui James Tobin, laureat al premiului Nobel pentru economie pe anul 1981, relansarea activității se va lăsa de zidul banilor și al dobânzilor, fiind de așteptat ca stagnarea economiei americane să se prelungească, în parte și din această cauză, cel puțin pînă în 1985.

Vulnerabilitate sporită

DIN CELE ARĂTATE nu trebuie, desigur, să se desprindă ideea că numai dobânzile excesive au stat la baza dificultăților care confruntă economia S.U.A. și a altor țări occidentale. Aflată de la începutul anilor '80 într-un ciclu economic depresiv, lumea capitalistă a trebuit să mai suporte și consecințele

negative ale creditului scump, care a venit ca o agravantă a situației.

Și în celelalte țări occidentale creditul scump a creat, ca în S.U.A., probleme în desfășurarea activității unor importante sectoare economice, o vulnerabilitate sporită prezentînd cele care desfac mărfurile cu plata la termen. Chiar pentru o țară cu un important potențial economic și financiar ca R. F. Germania, suportarea efectelor nivelului ridicat al dobânzilor s-a dovedit dificilă. În 1981 în această țară s-a înregistrat un număr record de falimente: 15 000, în creștere cu 25% față de 1980 și cu 20% comparativ cu recordul absolut care a fost atins în 1977. S-a precizat că societățile industriale și comerciale au ajuns într-o asemenea situație în principal din cauza problemelor întîmpinate pe plan financiar.

Fenomen comun tuturor țărilor occidentale, creșterea dobânzilor a atins o amploare deosebită în S.U.A. pentru ca apoi să se propage și să producă efecte pe ansamblul lumii capitaliste, în pofida măsurilor luate pentru stăvilirea acestui proces de „contaminare”. Nu o dată, reprezentanții băncilor centrale ale țărilor vest-europene au declarat că acestea nu pot proceda la reducerea absolut necesară economic a dobânzilor din cauza nivelului foarte înalt la care se situează costul creditului în S.U.A. O asemenea tentativă ar fi avut ca rezultat intensificarea fluxurilor de capital spre S.U.A., atrase și așa de dobânzile mari și de întărirea dolarului, iar urmările erau o destabilizare financiară și o slăbire excesivă a monedelor naționale.

În fapt, autoritățile vest-germane au fost puse în fața unei dileme: deoarece trebuiau să urmărească obiectivele monetare proprii și, în același timp, să evite ca raporturile de curs valutar să depășească anumite limite, prejudiciabile atît din punct de vedere al producției interne, cît și al inflației.

În efortul de a frîna creșterea dobânzilor interne atunci cînd în străinătate avea loc o creștere susținută, autoritățile din unele țări au fost nevoite să intervină pe piețele valutare pentru a susține cursul monedei naționale, handicapată de atracția acelor valute ce ofereau dobînzi ridicate. Asemenea intervenții au presupus recurgerea la rezervele monetare oficiale, ducînd la diminuări semnificative. Spre exemplu, numai în primele trei

trimestre ale anului 1981 Franța a suferit o pierdere netă, din intervențiile pe piață, cifrată la 7,5 miliarde dolari, iar Anglia 5 miliarde dolari, după ce mai avusese de suportat și în 1980 asemenea pierderi atîngînd 2,3 miliarde dolari.

Și pentru țările care s-au aflat într-o situație aparent avantajoasă, ca spre exemplu S.U.A., au rezultat unele efecte negative. Astfel, din cauza menținerii dobânzilor la niveluri prea ridicate în raport cu cele practicate pe alte piețe, intrările masive de capitaluri străine au antrenat o expansiune monetară internă excesivă. De aici au apărut rezultate divergente ale politicii monetare restrictive, pentru că acțiunea antiinflaționistă incontestabilă pe care o au dobînzile ridicate a fost în parte anihilată de mărirea masei banilor în circulație. Iar încercările de a corecta complicațiile astfel apărute au condus la distorsiuni și noi dificultăți în economie, cum ar fi privirea unor sectoare aflate în recesiune de sursele absolut necesare de finanțare sau crearea unor „șocuri” de trezorerie unor firme industriale și comerciale avînd o situație financiară precară.

În fața unor atît de evidente consecințe negative ale creditului scump asupra economiei țărilor capitaliste, în ultimul timp au început să ia atitudine chiar oamenii politici. O poziție deosebit de fermă a adoptat în această privință cancelarul vest-german Helmut Schmidt, care a afirmat în repetate rînduri că a devenit absolut necesar să se procedeze la o reducere simțitoare și generalizată la scară mondială a nivelului dobânzilor. Punctul său de vedere este că o nouă creștere a dobânzilor în 1982 ar însemna un adevarat dezastru pentru activitatea de investiții și pentru utilizarea forței de muncă, nu numai în țările industrializate, ci și în cele în curs de dezvoltare.

Reacționînd la cerințele care se fac auzite din toate direcțiile, autoritățile din unele țări vest-europene au trecut recent la unele măsuri menite să determine o ieftinire a creditului. La jumătatea lunii martie 1982 a fost inițiată pentru prima oară o acțiune comună a băncilor centrale din R.F. Germania, Elveția și Olanda, care au anunțat reducerea concomitentă a dobânzilor oficiale în țările respective, cu cîte o jumătate de procent.

Problema rămîne, totuși, preocupantă, deoarece autoritățile din S.U.A. și din Anglia și-au reafirmat nu demult intenția de a continua politica monetară restrictivă, menținînd ridicat nivelul dobânzilor. Interdependența dintre țările dezvoltate va face dificilă în aceste condiții imprimarea unui curs net de scădere a dobânzilor, corespunzător necesităților evidente ale economiei acestor țări.

În funcție de obiectivele proprii și de poziția pe care o au pe plan comercial și monetar, țările capitaliste continuă să constituie diferite grupări de interese, foarte greu de conciliat, în ce privește abordarea unor stringente probleme economice. Se dovedesc, o dată mai mult, dificultățile întîmpinate de aceste țări în a realiza acțiuni coordonate care prezintă o mare importanță nu numai pentru interesele lor naționale, ci, în ultimă analiză, pentru însăși stabilitatea economiei mondiale.

Radu NEGREA

Programe de dezvoltare

Turcia: preocupări economice

TURCIA cunoaște semnele unei înviorări în activitatea economică, concretizată în 1981 în creșterea cu 4,4 la sută a produsului național brut și reducerea la 40 la sută a ratei inflației. S-a redus și deficitul balanței de plăți, la 2,1 miliarde dolari în 1981 față de 3,1 mrd. dolari în 1979, pentru acest an așteptându-se o nouă diminuare, pînă la nivelul a 1,6 mrd. dolari.

Agricultura a redevenit o prioritate a programelor de creștere economică după ce, mult timp industria a atras atenția principală atît în ce privește ponderea investițiilor și rolul ei în formarea P.N.B., cît și în ce privește participarea la încasările din export. În prezent sectorul agricol contribuie cu aproape 25 la sută la formarea P.N.B. și participă substanțial la încasările din export. În 1980, spre exemplu, exporturile de produse agricole însumau 1,7 miliarde dolari, respectiv 58 la sută din totalul încasărilor din export, estimările pentru întregul an 1981 fiind la nivelul a 2 miliarde dolari. Se pune accent pe îmbunătățirea randamentelor la hectar, astfel încît producția să poată acoperi necesitățile de hrană ale unei populații de 45 milioane locuitori și care se estimează că va atinge 70 milioane către sfîrșitul secolului. În acest scop se urmărește intensificarea mecanizării proceselor de producție și în primul rînd creșterea numărului de tractoare pe unitate de suprafață arabilă, îmbunătățirea calității semințelor, utilizarea pesticidelor și a îngrășămintelor. Programele agricole prevăd, alături de zona Izmir și Adana, dezvoltarea agri-

culturii în regiunile din sud-estul țării pe baza inițierii unor proiecte de electrificare și irigare realizabile prin utilizarea apelor fluvialului Eufrat. În următorii 20 de ani suprafața totală irigată — care în prezent însumează 3 milioane hectare — se va dubla. Atenție se acordă de asemenea industrializării produselor agricole; produsele prelucrate dețin deja 12 la sută din încasările externe din agricultură.

Eforturi deosebite sînt preconizate și în sectorul energetic, Turcia importînd în prezent peste 85 la sută din necesarul anual de 18 milioane tone petrol (care reprezintă 40 la sută din consumul energetic al țării). Se urmărește, în acest sens creșterea ponderii, în balanța energetică, a căderilor de apă și a cărbunelui ca surse energetice, astfel ca pînă la sfîrșitul secolului economia țării să-și acopere din resurse interne necesarul de energie. Principalele proiecte energetice se referă la terminarea, pînă în 1985, a termocentralei de la Afsin-Elbistan, darea în exploatare, pînă în 1991, a unei prime hidrocentrale la barajul Atatürk pe fluviul Eufrat și tot pe acest fluviu a altor două centrale electrice, la Karabaya și Keban. Pe de altă parte se prevede majorarea la 2 milioane tone a producției interne de fișei — provenind în special din exploatarea din zona Diyarbakir aflată în sud-estul țării — și trecerea, începînd cu 1984, la procese de recuperare secundară în zona Bati Raman. Energia nucleară este prevăzută să constituie o sursă alternativă în actuala criză energetică, Turcia dispunînd de rezerve de uraniu estimate

la circa 4500 tone.

Obiectiv prioritar, promovarea exporturilor va fi stimulată prin tratamentul preferențial acordat producției destinate exportului, care va beneficia în continuare de subvenții guvernamentale și de dobinzi mai scăzute față de nivelul general pe economie.

Pentru realizarea programului său de dezvoltare, Turcia va continua să apeleze la investiții externe, acestea urmînd să fie orientate inclusiv în domeniul ca minerit, agricultură și prelucrarea petrolului.

Schimburile comerciale româno-turce, care se desfășoară pe baza acordului pe termen lung semnat la 27 octombrie 1970 și prelungit pe perioadă 1980—1982, au crescut continuu, majorîndu-se de peste șase ori numai în intervalul 1975—1981. Cooperarea dintre cele două țări, avînd de asemenea la bază acorduri pe termen lung, s-a concretizat în realizarea în Turcia a unei instalații de bicromat de sodiu, a unei rafinării de petrol (în Anatolia Centrală) și altele. Există interes pentru inițierea unor acțiuni comune în domeniul energetic, metalurgic și al materialelor de construcții.

În evoluția pozitivă a relațiilor tradiționale dintre cele două țări, un rol deosebit a revenit frecvențelor contacte la diferite nivele, și în primul rînd la cel mai înalt nivel. În acest cadru se înscrie și actuala vizită, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a generalului Kenan Evren, șef de stat al Republicii Turcia, vizită care va constitui, fără îndoială, un nou prilej de dezvoltare a relațiilor de colaborare pe multiple planuri, de stringere a relațiilor tradiționale dintre cele două țări și popoare.

Em. STANCU

EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 22—26 MARTIE 1982 a marcat o ușoară, dar generală, redresare a dolarului S.U.A. în raport cu celelalte valute occidentale.

Nivelul inflației de circa 7 la sută în 1982 (de altfel indicele prețurilor de consum a crescut doar cu 0,2 la sută în februarie a.c., după o creștere de 0,3 la sută cu o lună înainte) și menținerea nivelelor ridicate de dobîndă la depozitele în dolari, au fost factori care, alături de propriile probleme interne cărora au trebuit să le facă față celelalte valute occidentale, au contribuit la menținerea unei poziții ferme a dolarului S.U.A. pe piețele valutare.

Yenul japonez, cu o cotație de 247 yeni/1 dolar la 26 martie (cel mai scăzut nivel din ultimii 2 ani și jumătate), a înregistrat o depreciere de 1,5 la sută în relația sa cu dolarul S.U.A. (243,25 yeni/1 dolar la 19 martie). Scăderea excedentului comercial pe primele 10 zile ale lunii martie la 75,4 milioane dolari, comparativ cu un excedent de 463,1 mil. dolari în perioada corespunzătoare a lunii precedente, o accentuată „fugă” a capitalurilor străine din Japonia după ce oficialitățile au anunțat intenția lor de a reduce nivelul dobînzilor interne (de altfel nivelul dobînzii preferențiale „prime rate” pe termen lung a fost redus de la 8,6 la sută la 8,4 la sută p.a.), cu scopul de a impulsiona economia, au contribuit la înfrățirea poziției monedei nipone pe piețele de schimb.

Deprecierea cu 1 la sută, pe ansamblul perioadei, a lirei sterline (1,7875 dolari/1 liră la 26 martie față de 1,8050 dolari/1 liră la 19 martie), a fost pusă de observatori pe seama continuării procesului de reducere a nivelului dobînzilor la depozitele în lire sterline, precum și pe perspectiva unor noi conflicte sociale de muncă. Francul elvețian și francul belgian au înregistrat procente apropiate de depreciere în săptămîna prezentată (circa 0,9 la sută), cînd la 1,9150 franci elvețieni/1 dolar pe 26 martie (1,8975 franci/1 dolar cursul de referință) și respectiv 45,25 franci belgieni/1 dolar (44,90 franci/1 dolar cursul de închidere din 19 martie); de menționat însă, în legătură cu moneda belgiană, că poziția sa în cadrul sistemului valutar vest-european s-a deteriorat din nou, Banca Centrală a Belgiei fiind nevoită să intervină tot mai des pe piață pentru

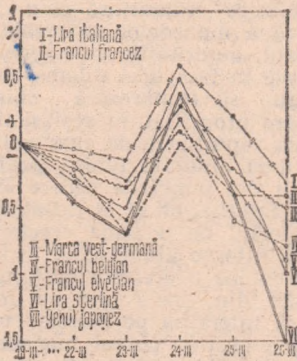
a susține cursul în cadrul limitelor prestabilite. Marca vest-germană s-a depreciat în acest interval doar cu 0,5 la sută (2,3975 mărci/1 dolar, față de 2,3850 mărci/1 dolar — cursul de referință), mai ales ca urmare a publicării datelor privind reducerea la 0,6 miliarde mărci, în luna februarie a.c., a deficitului balanței de plăți a R.F.G. (de la 3,4 miliarde mărci în luna ianuarie a.c.) și a creșterii la 3,6 miliarde mărci în luna februarie a.c. a excedentului balanței comerciale (de la 1,1 miliarde mărci în ianuarie a.c.), poziția sa în cadrul sistemului valutar vest-european conștientîndu-l, pentru prima dată, de la deprecierea francului belgian, locul de cea mai puternică valută.

Francul francez a cotat în ziua de 23 martie la aproape 6,28 franci/1 dolar, cel mai scăzut nivel în relația cu dolarul S.U.A. din ultimele 3 decenii. Scăderea cu 3 la sută a producției industriale în Franța în luna ianuarie a.c. — după o creștere cu 1,5 la sută în decembrie 1981 —, rezultatele recentelor alegeri legislative au influențat negativ poziția francului, Banca Franței fiind nevoită să intervină prin diverse căi pentru a proteja cursul francului pe piețele valutare (între altele, a fost ridicată de la 17 la 18 la sută și ulterior la 20 la sută dobînda de bază zilnică și a fost redusă de la 1 lună la 2 săptămîni perioada permisă exportatorilor francezi de a repatria valuta obținută la extern). Lira italiană era tranzacționată la sfîrșitul intervalului la 1317 lire/1 dolar, respectiv cu 0,3 la sută sub cursul din 19 martie, de 1313 lire/1 dolar.

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute, pe termen de 6 luni s-au situat în jurul a 15,4375 la sută la eurodolari, 9,3125 la sută la euromărcile vest-germane și 13,6875 la sută la eurolire sterline — procente apropiate cu cele al închiderii de referință — în timp ce la eurofrancii elvețieni au fost circa 6,75 la sută, în creștere cu 0,125 la sută față de nivelul de referință.

Prețul aurului la Londra a evoluat pe o linie ascendentă, al doilea fixing din 26 martie de 322,25 dolari/uncie, fiind cu 6,50 dolari/uncie peste cel corespunzător din 19 martie 1982.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 22—26 III 1982.
Bază : 19.III.1982.

R.P. UNGARĂ

Modalități de economisire a energiei

NUMEROASELE concluzii ale studiilor elaborate în Ungaria cu privire la evoluția în perspectivă a cerințelor de energie ale populației diferă unele de altele în multe privințe, dar sînt unanime în a aprecia că și în viitor vor acționa cu putere factorii care sporesc aceste cerințe, și anume: urbanizarea, extinderea serviciilor comunale, a furnizării energiei prin conducte, creșterea traficului automobilistic și amplificarea dotării cu mașini de uz casnic a populației. Un factor învers, în schimb, îl constituie comportamentul mai economic al consumatorului, ajutat de extinderea aparatului de precizie pentru măsurare și reglare și stimulat de evoluția prețurilor la combustibili și energie și de reglementările legale.

De altfel, în ultimii douăzeci de ani consumul de energie al populației ungare s-a triplat, ponderea sa în balanța energetică a economiei naționale crescînd de la 18% la 24%. Cea mai rapidă creștere s-a înregistrat în cursul ultimului cincinal, cu toate că în 1979 și 1980 — sub influența majorării prețurilor și a diferitelor măsuri de economisire — consumul s-a moderat într-o măsură însemnată. Potrivit prognozelor acceptate în prezent, ritmul de creștere de pînă acum nu va putea, firește, să continue; în viitoarea perioadă de douăzeci de ani este probabilă o creștere cu numai circa 50—60%.

Un mecanism în schimbare

POTRIVIT experienței internaționale peste cota de 500—600 kWh pe an și locuitor, de care s-a apropiat Ungaria, consumul de energie electrică are aproape exclusiv un caracter termic. De aici urmează că, prin folosirea altor surse de energie pe baza unor soluții care să asigure aceeași eficiență, în multe cazuri se pot obține economii însemnate. De aceea, în Ungaria se consideră că mai poate constitui obiect de reflecție dacă este sau nu cazul să se realizeze consumul pronosticat de energie electrică pentru nevoi casnice, de care depinde decizia cu privire la investițiile energetice necesare. Se consideră

înă drept un lucru cert creșterea considerabilă a ponderii formelor de energie transportabilă prin conducte, a gazului îmbuteliat și a benzinei, în schimb cunoscînd proporții mai reduse extinderea utilizării combustibililor solizi de către populație. Cota-parte deținută de aceștia din urmă în consumul total, care în 1960 era încă de 90%, a scăzut în 1980 la 44% și se prevede că va fi de numai 29% în anul 2000. Ponderea gazului lichefiat și a celui furnizat prin conducte va spori în următorii 20 de ani de la 14 la 19%, cea a petrolului și benzinei va fi în continuare de 24—25%, în timp ce ponderea energiei termice furnizate pe bază de termoficare va crește între anii 1980 și 2000 de la 10 la 15%, iar cea a energiei electrice — de la 7 la 13%.

Poate că nici nu este necesar să se atragă atenția asupra faptului că și aceste proporții sînt susceptibile de modificări sub influența condițiilor economice, inclusiv a schimbărilor care intervin în reglementări.

Este de ajuns și mai puțin

CONSUMUL de energie pentru încălzit a crescut în ultimii douăzeci de ani de aproape două ori și jumătate, participarea sa la consumul total de energie al populației majorîndu-se de la 58 la 63%. Un rol însemnat în această privință a revenit extinderii fondului de locuințe, creșterii suprafeței medii a locuințelor, modificării în obișnuințele consumatorilor, extinderii centralelor de încălzire cu funcționare continuă, precum și prelungirii sezonului de încălzire. Comparațiile internaționale arată că aici există cele mai mari posibilități de economisire, printre ele numărîndu-se aplicarea unor procedee moderne în construcții pentru asigurarea izolării termice, reglarea automată a temperaturii și utilizarea — în locul încălzitului continuu — a celui intermitent.

În cursul elaborării prognozei s-a constatat că actualul consum mediu zilnic de apă caldă pe locuitor (de 35 de litri) va crește, odată cu intrarea într-un nou mileniu, la 60 de litri. Aici posibilitățile de economisire sînt mai reduse, nivelul consumului fiind influențat, în primul rînd, de caracterul dotării. În locuințele care nu dispun de apă curentă nivelul consumului zilnic pe locuitor este de 15 litri, în cele dotate cu încălzitoare de apă electrice — de 40 litri, în cele cu încălzitoare cu gaz — de 50 de litri, iar în cele beneficiind de termoficare — de 100 litri (!) pe zi și persoană. Este probabil că la această din urmă categorie consumul ar putea fi diminuat la un nivel mai realist, dacă s-ar perfecționa sistemul de măsurare a acestuia, iar cheltuielile ar fi suportate integral de către consumatori.

Într-o anumită măsură ar putea fi îmbunătățit și gradul de eficiență al instalațiilor de apă caldă (cu 8—10%); o altă posibilitate de economisire ar putea s-o constituie recuperarea într-o proporție însemnată a energiei termice din apa caldă uzată.

Ponderea gătitului hranei în utilizarea energiei de către populație a scăzut continuu: în 1960 ea era încă de 20%, în prezent este de 8%, iar la sfîrșitul secolului va fi de numai 5%. Și în acest

domeniu există posibilități de economisire, de pildă prin asemenea metode simple cum sînt realizarea unui profil concav al fundului vaselor de bucatărie și folosirea unor vase ermetic închise pentru fiert sub presiune.

Scade și rolul iluminatului în balanța energetică a consumului casnic, apreciîndu-se că tendința se va menține în-deosebi dacă va lua extindere utilizarea surselor economicoase de iluminat, deoarece eficiența soluțiilor pe care se bazează actualele lămpi incandescente este foarte redusă. Crește în schimb rapid fondul de mașini și aparate electrice al populației; acesta a fost de 5 milioane de bucăți în 1960, de 25 milioane în 1980 și, potrivit estimărilor, va atinge cifra de 35 milioane în anul 2000.

Dotarea cu instalațiile cele mai importante — frigider, mașină de spălat, mașină de călcat, televizor — se apropie de nivelul ce poate fi considerat ca fiind de saturație. Lărgirea în continuare a dotării cu aparatură casnică ridică probleme la care este încă dificil să se dea un răspuns. Într-un domeniu cum este spălatul rufelor o cale ce poate fi luată în considerare constă în extinderea spălătorilor bine dotate și prevăzute cu aparate automate, funcționînd pe baza sistemului de abonamente. Paralel cu aceasta, desigur, vor fi continuuate eforturile avînd drept obiect scăderea consumului specific de energie al mașinilor de uz casnic.

Comportament mai economic

UN element esențial prin prisma cerințelor energetice ale populației R.P. Ungare, îl constituie de asemenea evoluția parcului de autovehicule proprietate personală. Acesta a crescut în ultimii 20 de ani de la 100 de mii la 1,1 milioane de bucăți (la o populație de 10,7 milioane de locuitori), evoluție însoțită de creșterea de douăsprezece ori a consumului de carburanți. Acest ritm de creștere nu poate în nici un caz să continue într-o perspectivă mai largă. Potrivit estimărilor, dezvoltarea automobilismului în Ungaria va continua și în anii de după 1990, dar pe o bază tehnică înnoită. Peste zece ani parcul de mașini va fi de circa un milion și jumătate, dar norma medie a consumului de carburanți la 100 de kilometri urmează să scadă la circa 6 litri. În schimb, spre sfîrșitul mileniului este de așteptat ca, sub influența condițiilor mai grele de reparații, garare și transport, populația să renunțe treptat la autovehiculele proprietate personală. Va lua extindere sistemul de închiriere a autoturismelor, iar norma de consum va putea fi scăzută în continuare.

Nu numai în cazul automobilismului, dar și în cel al întregului consum de energie al populației, crearea condițiilor pentru un comportament mai economic este decisivă și din punctul de vedere al politicii de ridicare a nivelului de trai. Într-o perspectivă de 10—15 ani actuala pondere — de 13% — a cheltuielilor energetice în bugetul familiilor ungare ar putea ajunge la 18—20%, încît acest capitol de cheltuieli să treacă pe locul doi, imediat după cele legate de alimentație.

András SZOKE

„Figyelő”, Budapesta

Prognoză a consumului de energie

AUTORII celei mai recente prognoze publicate de Agenția internațională pentru energie cu privire la evoluția în deceniul actual a consumului de energie al țărilor capitaliste dezvoltate membre ale acestei organizații apreciază că ritmul mediu anual al creșterii consumului de resurse primare de combustibili și energie va fi considerabil devansat de ritmul creșterii produsului intern brut în aceleași țări. Dinamica prognozată a diversilor indicatori din domeniul menționat se prezintă după cum urmează :

Indicatorul	Ritm mediu anual (in %)		
	1974-1979	1980-1985	1986-1990
Consumul resurselor primare de combustibili și energie	1,1	2,0	2,2
Produsul intern brut	2,6	3,4	3,4
Consumul final de energie	1,0	1,5	1,7
Importul net de petrol	0,3	0,7	-0,8
Consumul de petrol	0,6	0,4	-0,9

Ca urmare a aplicării diferitelor măsuri de economisire a energiei, consumul resurselor primare de combustibili și energie ar urma să sporească, în medie pe țările membre, față de nivelul atins în 1979, de numai 1,25 ori pînă în 1990, cînd va reprezenta circa 6 560 mil. t.c.c. Totodată, se prevede că ponderea petrolului în balanța energetică a țărilor membre ale A.I.E. se va micșora de la 50% în anul 1979 la 46% în 1985 și la 39% în 1990.

Industria de mașini agricole in așteptarea relansării

ÎNCERCÎND să discearnă șansele pe care le are industria de mașini agricole din țările capitaliste dezvoltate de a ieși, în cursul acestui an, dintr-o criză prelungită, revista „L'Usine Nouvelle arată că aceasta a fost determinată de conjunctura netavorabilă de pe piața internă și internațională, cauzată — la rîndul ei — de restrîngerea investițiilor în agricultură majorității țărilor nesocialiste. Cele mai afectate de criza economică sînt marile companii internaționale din S.U.A. și Canada (International Harvester, Massey Ferguson și John Deere), care se situează — în ordine inversă — pe primele trei locuri în cadrul industriei de mașini agricole din lumea nesocialistă), urmate de firme din țările Pieței comune vest-europene ș.a.

Printre măsurile de redresare aplicate figurează reducerea efectivelor de

salariați cu multe mii de persoane, reducerea stocurilor de produse finite (prin închiderea temporară a unor uzine, însoțită de șomaj parțial), lichidarea unor activități care nu sînt indispensabile pentru producția de bază, regruparea proceselor de fabricație în uzinele cele mai moderne etc. Se apreciază că tocmai prin aplicarea din timp a măsurilor de genul celor menționate, ca și a unui program de inovare, modernizare și de austeritate financiară, John Deere a fost singura dintre marile firme din această ramură care a reușit să-și sporească simțitor volumul vânzărilor în cursul anului trecut.

Penetrația crescîndă a electronicii

DUPĂ opinia a numeroși specialiști, în actualul deceniu electronica își va intensifica pătrunderea în diverse ramuri de producție și domenii de activitate, atît sub forma utilajelor și instalațiilor electronice, cît și a unor componente de acest gen. O prognoză elaborată anul trecut de firma americană Gnostic Concepts Inc. asupra evoluției utilizării componentelor electronice în țările nesocialiste apreciază că aceasta se va intensifica îndeosebi datorită orientării tot mai accentuate către automatizare, ceea ce se va reflecta — între altele — în sporirea de peste 3,4 ori a valorii producției totale de utilaje și instalații electronice în țările respective (luîndu-se în considerație și o rată medie a inflației de 10% pe an).

Datele din tabelul de mai jos indică o creștere previzibilă mai rapidă a producției instalațiilor electronice destinate echipării autovehiculelor și a celor cu destinație profesională ; în ceea ce privește modificarea repartiției geografice a producției electronice a lumii nesocialiste se previzionează o întărire a pozițiilor deținute de S.U.A. și Japonia, în condițiile scăderii ponderii țărilor vest-europene.

Evoluții previzibile în producția industriei electronice

Categoriile utilajelor și instalațiilor	(in miliarde dolari, la prețuri curente)		
	1980	1985	1990
Mijloace de comunicare	58	104	188
Tehnică de calcul	54	106	209
Utilaje și instalații cu destinație militară	50	88	156
Aparate electronice de uz casnic	44	71	117
Utilaje și instalații folosite în industrie	22	42	77
Aparate de măsură și control	19	38	74
Utilaje și instalații cu caracter profesional	13	26	56
Instalații electronice pentru echiparea autovehiculelor	7	18	41

Sursa : „Electronic Business“, nr. 2 1981.

Albania: învățămîntul pe treptele ascensiunii

ÎN perioada postbelică, în Albania a avut loc o dezvoltare fără precedent a tuturor verigilor sistemului educațional, la toate nivelele de școlarizare. Față de situația existentă înainte de eliberarea țării, efectivul elevilor și studenților s-a majorat de 13 ori, iar cel al cadrelor didactice de 24 de ori ; numărul elevilor și studenților la mia de locuitori a crescut de la 54 de persoane în 1938 la 274 în 1980.

După cum se subliniază în presa albaneză, dezvoltarea rapidă și multilaterală a învățămîntului a asigurat nu numai ridicarea generală a indicelui nivelului de școlarizare, dar a determinat și îmbunătățirea sensibilă a structurii populației școlarizate pe diferite categorii de instituții de învățămînt, în concordanță cu cerințele economiei naționale în plin proces de modernizare. Astfel, concomitent cu sporirea ponderii — în cadrul populației — a absolvenților învățămîntului secundar, și îndeosebi celei a absolvenților școlilor profesionale, se apreciază că în 1980 efectivul cadrelor cu pregătire superioară depășea de 75 de ori pe cel înregistrat cu trei decenii înainte. S-a îmbunătățit totodată raportul între nivelele de școlarizare a populației din mediul rural și cel urban, mai ales ca urmare a creșterii considerabile a numărului membrilor gospodăriilor colective care au absolvit învățămîntul de 8 ani și cursul secundar.

Biotehnologiile in industria chimică din S.U.A.

ÎN deceniul actual biotehnologiile vor părăsi tot mai mult laboratoarele experimentale și stațiile-pilot, urmînd a fi aplicate pe scară industrială în diferite ramuri de activitate. O prognoză efectuată anul trecut în acest domeniu, pe ansamblul industriei produselor chimice organice din S.U.A., prevede că producția articolelor respective realizate pe baza ingineriei genetice va atinge — în expresie valorică — 500 milioane de dolari în 1990 și 7,2 mld. dolari în anul 2000. O producție de valoare aproximativ egală ar urma să furnizeze aplicarea biotehnologiilor în industria medicamentelor și cea alimentară.

După opinia specialiștilor utilizarea, în diverse procese de fermentație, a unor microorganisme genetic modificate va prezenta o serie de avantaje comparativ cu tehnologiile tradiționale, cum ar fi : rapiditatea reacțiilor chimice, reducerea la minimum a produselor secundare, a reziduurilor, micșorarea numărului de stadii ale proceselor tehnologice respective, nivelul coborît al energointensității produselor obținute ș.a. Se apreciază că tehnologiile bazate pe ingineria genetică și-ar găsi aplicare în realizarea a circa unui sfert din întreaga producție chimică a Statelor Unite.

SATUL ROMÂNESC

PE COORDONATELE PROGRESULUI

(Urmare din pag. 5)

În 2 260 de comune există deja școli de 10 ani, în care sînt incluși peste 50% din absolvenții ciclului gimnazial, cealaltă parte fiind școlărită în școlile din mediul urban; pînă în 1985 gradul de cuprindere al absolvenților clasei a VIII-a în școlile de 10 ani din mediul rural va depăși 80%. Cei peste 104 000 de învățători, maiștri și profesori care își practică profesiunea în satele țării constituie, în același timp, o forță de răspundere a culturii și științei în masele țărănești, o forță de transformare spirituală a satului, de apropiere a acestuia de nivelul cultural, spiritual al localităților urbane.

Existența la sate a 2 702 cămine culturale, a peste 2 600 biblioteci, peste 5 000 cinematografe, 145 caravane cinematografice, desfășurarea la sate — numai în anul 1980 — a peste 460 000 spectacole culturale-artistice care au întrunit circa 39,6 mil. participanți, precum și activitatea celor 27 080 echipe și formații artistice de amatori din mediul rural, formații ce numără peste 350 000 de membri, participanți la Festivalul Național „Cîntarea României” reflectă gradul tot mai înalt de satisfacere la sate a unor trebuințe de ordin cultural-spiritual, efectele benefice ale amplei mișcări cultural-educative inițiată de partidul nostru pentru educația patriotică, revoluționară a maselor, de înscriere fermă a vieții satești pe traiectoria civilizației socialiste (tabelul nr. 7).

Tabelul nr. 7

Așezăminte și activități culturale la sate, în anul 1980

	Număr
Cămine culturale	2 702
Spectacole	468 152
Spectatori	39 569 000
Echipe artistice	27 080
Membri ai echipelor	350 844
Cinematografe	5 033
Biblioteci	2 679
Volume	3 637 059
Cititori	1 652 926

O îmbunătățire radicală se constată astăzi în satele noastre sub raportul ocrotirii sănătății, a mamelor și copiilor, în genere a stării de sănătate, îmbunătățire concretizată în prelungirea ratei medii a vieții populației, și care a crescut de la 42 de ani, în anul 1942, la circa 70 de ani în prezent. Dacă în 1938 doar 2,2% din numărul copiilor se nășteau în unități de ocrotire a sănătății, încă din 1975 peste 97% din copii s-au născut în unități spitalicești. Ca urmare a grijii față de om, a politicii sociale juste promovate în țara noastră, mortalitatea generală s-a redus de la 19,1‰ în 1938, la 10,4‰ în 1980, iar mortalitatea infantilă de la 179‰ în 1938, la 29,3‰ în 1980. Existența la sate a peste 6 600 de medici, din care 1 756 stomatologi, a 932 case de nașteri, 671 de farmacii și peste 24 000 cadre sanitare cu pregătire medie (tabelul nr. 8) atestă accesul larg — bazat pe garantarea gratuității — a țăranilor și membrilor lor de familie — la asistența medicală. Poate fi remarcată, și din această perspectivă, o distanță uriașă între satul de odinioară, lipsit în cea mai mare parte de asistența medicală corespunzătoare, și satul contemporan, care beneficiază plenar de progresele înregistrate de știința medicală.

Pe de altă parte, instituirea și generalizarea sistemului de pensii pentru țărănime, inclusiv pentru țăranii din zonele necooperativizate, constituie încă o expresie elocventă a politicii sociale, profund umaniste, a partidului.

După cum este cunoscut, potrivit reglementărilor legale, întreaga țărănime beneficiază de pensii — pentru munca prestată și limită de vîrstă, pentru pierderea capacității de muncă, pensie de urmaș, pensie suplimentară. În cadrul acestui sistem de asigurări sociale, fiecare țaran cooperativizat beneficiază — după încheierea perioadei active, sau în caz de invaliditate — de pensie, la care se adaugă ajutoarele în natură și în bani din fondurile sociale statutare ale C.A.P. și veniturile obținute din gospodăria personală. Dar, în afara pensiilor, potrivit sistemului

general de asigurări sociale extins și în agricultură, membrii C.A.P. au dreptul la indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, indemnizații lunare pentru copii, au dreptul la odihnă și tratament balneoclimateric. Țăranii cooperativiști, inclusiv cei pensionari, precum și membrii lor de familie au dreptul, de asemenea, la asistență medicală, întreținere și tratament în mod gratuit în spitale, policlinici, dispensare, case de naștere etc. Numai în cursul anului 1980 au primit pensii 1 194 300 de țărani cooperativiști, fondul de pensii C.A.P. ridicîndu-se la 2 283,1 milioane lei; de asemenea, din numărul de peste 155 000 țărani cu gospodării individuale din zone necooperativizate, au beneficiat de pensii, în 1980, un număr de 55 000, în sumă totală de 66 milioane lei.

Sistemul de pensii al țărânimii — realizare a orînduirii noastre socialiste — reflectă și pe acest plan preocuparea permanentă a partidului și statului nostru pentru sporirea continuă a bunăstării tuturor oamenilor muncii, sensul profund umanist al societății pe care o edificăm astăzi pe pămîntul patriei noastre.

Noua revoluție agrară — un cadru generos, stimulatîv pentru dezvoltarea satului românesc

INFĂPTUIREA obiectivului strategic al cincinalului 1981—1985, stabilit de cel de-al XII-lea Congres al P.C.R. de situare a României socialiste între țările cu nivel mediu de dezvoltare economică și apropierea treptată de nivelul țărilor avansate, impune cu necesitate dezvoltarea și mai puternică a agriculturii, ramură de bază ce condiționează hotărîtor progresul general al societății noastre. În acest sens, după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesară realizarea unei noi revoluții agrare „în ce privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, activitatea socială generală din satele noastre”.

Realizarea programului de revoluționare a agriculturii, în actualul cincinal, sporirea producției medii anuale de cereale la 26—27 milioane tone, dezvoltarea puternică a zootehniei și, în genere, intensificarea producției agricole pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii agricole, vor conduce la ridicarea satului pe o nouă treaptă de progres și civilizație. Aplicarea în practică a complexului de măsuri adoptate de Plenara comună de lucru a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale din 9 februarie a.c. privind stabilirea unei concordanțe mai bune între prețurile din industrie și cele din agricultură are menirea să asigure, încă în acest an, creșterea substanțială a producției în agricultură, sporind, astfel, cointeresarea țărânimii în raport cu mărirea producției agricole și livrarea la fondul de stat a unor cantități sporite de produse agricole. Ca urmare a acestor măsuri, inclusiv a aplicării — după experimentare — a noii legi de retribuție a muncii în C.A.P. —, sînt create condiții ca veniturile reale ale țărânimii să crească cu circa 25%, fapt care se va repercuta direct în creșterea bunăstării materiale și spirituale a țărânimii.

Construirea din fondurile statului, pînă în 1985, la orașe și sate, a încă 50 mii locuri în grădinițe, 6 mii noi săli de clasă, 49 mii locuri în internate, asigurarea a 6 mii noi locuri în creșe, 73 dispensare-policlinică, 33 mii paturi în spitale vor contribui într-o măsură și mai însemnată la ridicarea continuă, pe treptele progresului, a localităților noastre rurale.

Prin aplicarea în continuare a programului de sistematizare teritorială, crearea rețelei de orașe și centre urbane repartizate echilibrat, echitabil pe întreg cuprinsul țării, se va acționa pentru dezvoltarea orașelor dar și a comunelor, ca centre economice puternice, apte să ofere locuitorilor condiții optime de muncă și viață. În acest sens, este prevăzut ca pînă în 1985 să se reformeze în orașe agroindustriale încă 140 centre comunale.

Remarcabilele realizări obținute pînă în prezent pe linia ridicării satelor pe drumul progresului, ca și prevederile de viitor reliefează pregnant justetea și spiritul umanist al politicii partidului de ridicare continuă a nivelului de trai material și cultural al tuturor celor ce muncesc de la orașe și sate, crearea premiselor practice pentru apropierea treptată a condițiilor de muncă și de viață ale lucrătorilor ogoarelor de cele ale muncitorilor din sectoarele neagricole, diminuarea și, în perspectivă, înlăturarea treptată a deosebirilor esențiale dintre oraș și sat, creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.

Tabelul nr. 8

Unități de ocrotirea sănătății și personal sanitar-medical în mediul rural, în 1980

	Unități sau număr de persoane
Dispensare	2 972
Case de nașteri	932
Medici	6 692
din care :	
stomatologi	1 756
Personal mediu sanitar	24 107
Farmacii	671

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 13 din 2 aprilie 1982

- Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român 1
- O concepție novatoare cu privire la conducerea științifică a societății (Mihai Chioreanu) 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- 20 de ani de la încheierea cooperativizării agriculturii. Satul românesc pe coordonatele progresului (II) (Gavril Horja, Petre Marica) 5
- Accelerarea punerii în valoare a noi rezerve de creștere a producției de țigări și gaze (Valeriu Soare) 6
- Producția fizică — realizată ritmic, la toate sortimentele (Corneliu Bârnea) 8
- Autogestiunea în întreprinderi: răspunderi, acțiuni, rezultate
 - Bugetul de venituri și cheltuieli în sprijinul mobilizării rezervelor interne de eficiență (III) (Emil Cioflan, Costinel Lazăr, Alexandru Pascal) 9
 - Exigențe ale reducerii stocurilor supranormative în industrie (Aurel Orvas) 11
 - Căi de creștere a eficienței în activitatea de comerț exterior. Valorificarea potențialului de export al micii industrii (Adrian Constantinescu, Leonida Brotac, Almoș Vorzsak) 12
- Noi orientări în creșterea animalelor (II) (Oprea Parpală) 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Tribuna specialistului. Căi de îmbunătățire a utilizării forței de muncă (Virgil Iga) 17

TEORII — IDEI

- Tehnologii pentru viitor (II) (Mihai Drăgănescu) 19
- Mecanismul economico-financiar (I. Rucăreanu) 21
- Școli ● curente ● economiști. Tradiții progresiste ale gândirii economice românești (Toader Ionescu) 22

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Creșterea productivității muncii — imperativ esențial al dezvoltării societății noastre (Dumitra Ciucur) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Implicațiile creditului scump asupra economiei țărilor occidentale (Radu Negrea) 26
- Tendințe — conjuncturi 28
- R.P. Ungară. Modalități de economisire a energiei (András Szöke) 29
- Mondorama 30

IN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI : Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice

IN THIS ISSUE

- An innovative conception concerning the scientific management of the society (Mihai Chioreanu) 3
- Romanian village on the coordinates of the progress (II) (Gavril Horja, Petre Marica) 5
- The budget of revenues and expenditures to support mobilizing domestic resources of efficiency (II) (Emil Cioflan, Costinel Lazăr, Alexandru Pascal) 9
- Ways to increase efficiency in foreign trade. Turning into account the export potential of the small industry (Adrian Constantinescu, Leonida Brotac, Almoș Vorzsak) 12
- New trend in animal farming (II) (Oprea Parpală) 15
- Technologies for the future (II) (Mihai Drăgănescu) 19
- Schools ● trends ● economists. Progressive traditions of the Romanian economic thought (Toader Ionescu) 22
- The impact of the expensive credit on the economy of the western countries (Radu Negrea) 26

DANS LE NUMÉRO

- Une conception novatrice sur la direction scientifique de la société (Mihai Chioreanu) 3
- Le village roumain sur les coordonnées du progrès (II) (Gavril Horja, Petre Marica) 5
- Le budget des revenus et des dépenses au service de la mobilisation des réserves internes de l'efficacité (II) (Emil Cioflan, Costinel Lazăr, Alexandru Pascal) 9
- Voies d'accroissement de l'efficacité du commerce extérieur. La valorisation du potentiel d'exportation de la petite industrie (Adrian Constantinescu, Leonida Brotac, Almoș Vorzsak) 12
- Nouvelles orientations dans la zootechnie (II) (Oprea Parpală) 15
- Technologies pour le futur (II) (Mihai Drăgănescu) 19
- Ecoles ● courants ● économistes. Traditions progressistes de la pensée économique roumaine (Toader Ionescu) 22
- Implications de la cherté du crédit sur l'économie des pays occidentaux (Radu Negrea) 26

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Обновляющая концепция относительно научного руководства обществом (Михай Чиoreanу) 3
- Румынское село на координатах прогресса (II) (Гаврил Хоржа, Петре Марика) 5
- Бюджет доходов и расходов в поддержку мобилизации внутренних резервов эффективности (II) (Эмиль Циофлян, Костинел Лазэр, Александру Паскал) 9
- Пути повышения эффективности во внешнеэкономической деятельности. Использование экспортного потенциала мелкой промышленности (Адриан Константинеску, Леонид Бротак, Алмош Ворзак) 12
- Новые направления в развитии животноводства (II) (Опреа Парпалэ) 15
- Технологии для будущего (II) (Михай Драгэнеску) 19
- Школы ● течения ● экономисты. Передовые традиции экономического мышления в Румынии (Тоадер Ионеску) 22
- Как отражается дорогостоящий кредит на экономике западных стран (Раду Негреа) 26

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptăminal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Aboninți-vă din timp și pe termene cit mai lungi, vă asigurăm continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, — cod. 70 159, București.

Redacția și administrația: 70 159, București, Bd. Magheru nr. 28-30 etaj 1, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București, Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scintilei”

O ASIGURARE UTILĂ ÎN ORICE GOSPODĂRIE

Administrația Asigurărilor de Stat aduce la cunoștința celor interesați că pot contracta **ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI**, care cuprinde în unul și același contract trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliu ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

În asigurare sînt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie ca : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigidere, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere și alimentare, materiale de construcții și altele.

În baza acestei asigurări Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de pagube la bunurile asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu : incendiu, explozie, inundație, ploaie torențială, furtună, avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariție a bunurilor cauzate de riscurile asigurate etc.

În asigurarea de accidente sînt cuprinși pentru urmările accidentelor întimplute la domiciliu ; soții,

precum și părinții și copiii acestora dacă în mod sta-tornic locuiesc și gospodăresc împreună.

În baza asigurării de răspundere civilă legală se plătesc sumele datorate potrivit legii față de proprietar pentru unele pagube produse la imobil, precum și sumele datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului. Totodată, se plătesc și sumele datorate cu titlu de dezdăunare locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagube la bunurile asigurate ori la elementele de construcție ale apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE este de 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită, la cererea asiguratului, pentru bunurile din gospodărie.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități **ADAS**.

Produce din carne, legume, fructe,
precum și băuturi răcoritoare, care
conțin vitamine și au o mare valoare
nutritivă, vă oferă

**INTREPRINDEREA DE LEGUME ȘI
FRUCTE – BERCENI Fabrica „Flora” –
Șos. Viilor nr. 55, sectorul 5
telefon 23 89 70**